

Jaarverslaggeving 2020

Registratienr.:2021005197 (Z20.001267)
Datum : 4 mei 2021
Versie : versie 4-5-2021

Waterschap **Scheldestromen**

Inhoudsopgave

1	Inleiding en jaarcijfers in één oogopslag	5
2	Jaarverslag	7
	2.1 Programma's	7
	2.2 Programma waterkeringen	9
	2.3 Programma watersystemen	17
	2.4 Programma Wegen.....	28
	2.5 Programma afvalwaterketen	35
	2.6 Programma bestuur en organisatie.....	41
	2.7 Belasting- en algemene opbrengsten	50
	2.8 Overkoepelende thema's	57
	2.9 Analyse investeringen	60
	2.10 Incidentele baten en lasten en structureel rekeningssaldo.....	66
	2.11 Waterschapsbelastingen	67
	2.12 Onttrekkingen aan (bestemmings)reserves	70
	2.13 Weerstandsvermogen, -capaciteit en risico's	71
	2.14 Financiering, rente en schuldbalans	76
	2.15 EMU-saldo.....	79
	2.16 Bedrijfsvoering	81
	2.17 Verbonden partijen.....	82
3	Jaarrekening	87
	3.1 Exploitatierkening naar programma's	87
	3.2 Begrotingsrechtmatigheid	87
	3.3 Exploitatierkening naar kostendragers.....	87
	3.3.1 Verdeling van de programmakosten naar taken / categorieën	87
	3.3.2 Toelichting op exploitatierkening naar kostendragers	89
	3.4 Bestemming van het resultaat	89
	3.5 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten	91
	3.6 WNT.....	92
	3.7 Balans met toelichting	93
	3.8 Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	105
	3.9 Gebeurtenissen na balansdatum.....	106
	3.10 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	107
4	Besluiten jaarverslaggeving 2020	112
5	Bijlage 1: Kerngegevens	113
6	Bijlage 2: Lijst met afkortingen	114

1 Inleiding en jaarcijfers in één oogopslag

Voor u ligt de jaarverslaggeving voor het boekjaar 2020, dit geeft inzicht in de realisatie binnen de programma's. Het jaar 2020 is een jaar dat uiteraard in het teken stond van de uitbraak van het coronavirus. Thuiswerken werd vanaf maart 2020 de norm. Ondanks dat dit een grote impact heeft op de organisatie zijn de werkzaamheden grotendeels uitgevoerd.

De jaarverslaggeving bevat de volgende onderdelen:

- Jaarverslag: Per programma is een toelichting opgenomen en in de paragrafen is de financiële positie van het waterschap vermeld (hoofdstuk 2).
- Jaarrekening: De jaarrekening omvat de financiële verantwoording van de exploitatierekening en de balans en vormt als zodanig het belangrijkste object voor de controle door de externe accountant (hoofdstuk 3). De besluitvorming is opgenomen in hoofdstuk 4.

De jaarverslaggeving is in overeenstemming met de voorschriften (Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen) opgesteld.

De vermelde exploitatiekosten in de kolom 'begroting 2020' betreffen de bedragen inclusief de in de loop van 2020 door de algemene vergadering vastgestelde begrotingswijzigingen.

Exploitatieresultaat in één oogopslag

Er is in 2020 een positief exploitatieresultaat van € 5,698 miljoen. Van dit exploitatieresultaat heeft € 1,02 miljoen betrekking op kosten waarmee in de begroting 2020 rekening was gehouden maar waarvoor de uitvoering in 2021 plaatsvindt. Het vormen van een bestemmingsreserve uit het resultaat van 2020 maakt deze uitvoering mogelijk. Het netto resultaat van € 4,678 miljoen wordt toegevoegd aan de reserves. Het netto positieve resultaat wordt voor meer dan de helft veroorzaakt door incidentele baten.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Kosten van de programma's	124.163	127.895	125.140
Opbrengsten programma's (incl inzet reserves)	126.827	127.895	130.838
Bruto resultaat	Voordeel 2.664	0	Voordeel 5.698
Af: Bestemming voor uitgestelde werken, leveringen en diensten	923	0	1.020
Netto resultaat toe te voegen aan alg. en egalisatiereserves	Voordeel 1.741	0	Voordeel 4.678

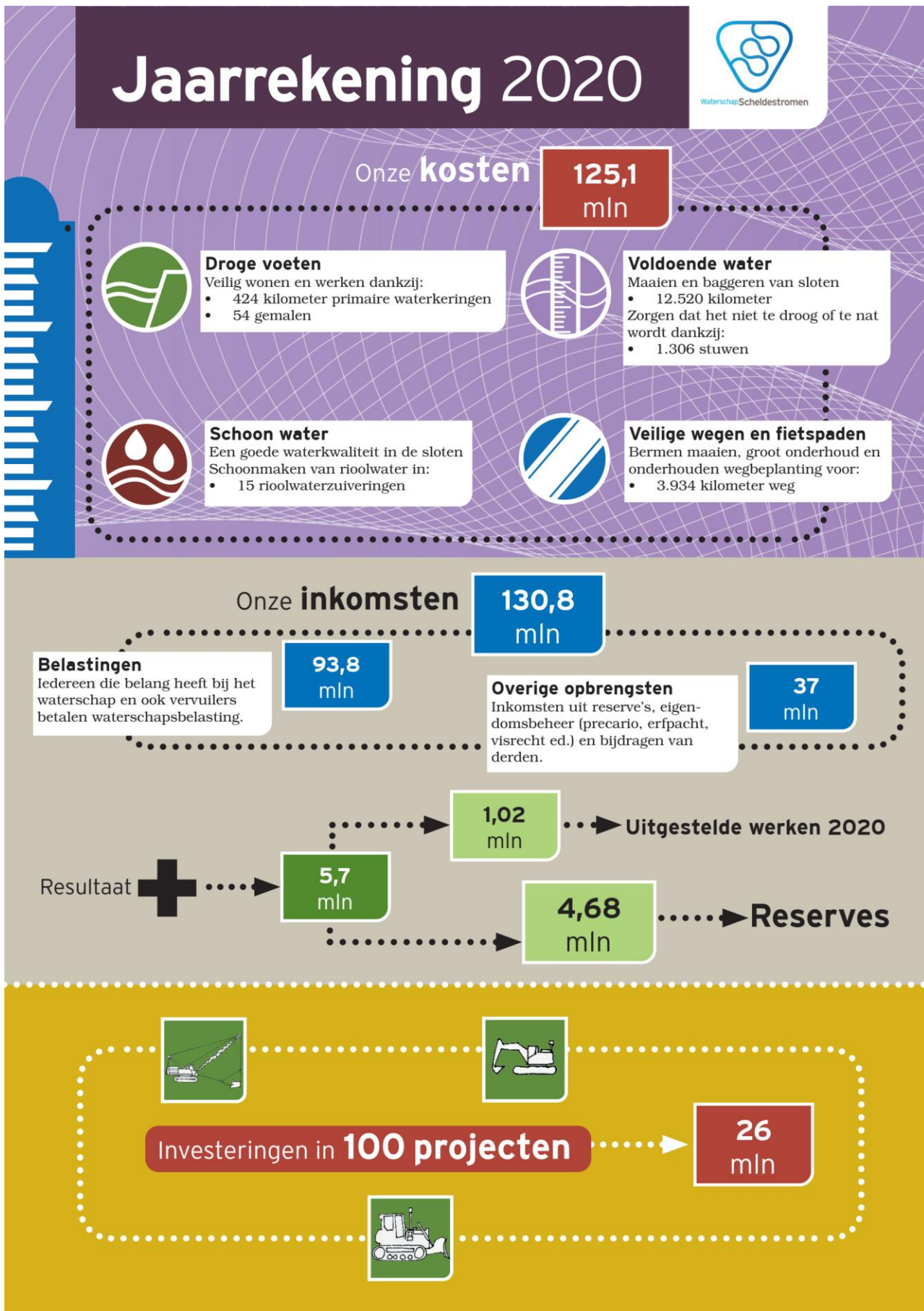
Investeringsbesteding in één oogopslag

Voor een kredietbedrag van netto € 127 miljoen zijn de lopende investeringen verantwoord in de jaarverslaggeving. Hiervan is ruim € 71 miljoen uitgegeven, diverse projecten lopen door in 2021. Van de € 71 miljoen totale besteding aan lopende projecten is in het boekjaar 2020 bijna € 26 miljoen uitgegeven.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Krediet	Besteed t/m 2020
Netto krediet / besteding investering van de programma's	132.395	71.655

Omschrijving	Geraamde besteding 2020	Gerealiseerde besteding 2020
Netto besteding investeringen in 2020 van de programma's	30.000	25.967

2 Jaarverslag

2.1 Programma's

De totale kosten zijn verdeeld over 6 programma's. In onderstaand overzicht zijn de netto kosten per programma, de inzet van de reserves en het bruto- en nettoresultaat weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

Programma / resultaat	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2020
Waterkeringen	9.842	11.323	11.088
Watersystemen	27.481	30.392	29.656
Wegen	5.902	4.887	3.769
Afvalwaterketen	24.996	25.700	25.547
Bestuur en organisatie	28.475	29.478	28.022
Belasting- en algemene opbrengsten	-97.059	-99.385	-101.460
Saldo netto kosten	Voordeel 363	Nadeel 2.395	Voordeel 3.378
Inzet reserves	2.301	2.395	2.320
Bruto resultaat	Voordeel 2.664	0	Voordeel 5.698
Vorming van bestemmingsreserve			
- uitgestelde leveringen en diensten	923	-	1.020
Netto resultaat toevoegen aan alg- en egalisatie-reserves	Voordeel 1.741	-	Voordeel 4.678

Per programma wordt in dit hoofdstuk een toelichting gegeven op de prestaties, de externe kosten en opbrengsten, de personeelskosten, de kapitaallasten (rente en afschrijving) en de financieel afgeronde investeringen.

Uit het jaarverslag 2020 blijkt dat afgerond 58% van de prestaties is behaald. Daarnaast is er sprake van een aantal doelstellingen waarvan het voor 2020 geformuleerde doel voor een groot deel is bereikt (25% hiervan is voor 80% tot <100% behaald, 10% is voor <80% behaald). Twee van de geformuleerde prestaties konden in 2020 nog niet gemeten worden, omdat de meetmethodes nog in ontwikkeling waren (5%). Daarnaast was er 1 prestatie die niet van toepassing was op 2020 (meting om het jaar).

In de monitor van september 2020 was er nog sprake van dat 76% van de prestaties behaald zouden worden. Deze verschuiving van circa 18% wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er bij het programma Wegen in totaal 3 prestaties niet zijn gehaald, doordat geplande inspecties niet uitgevoerd konden worden. Daarnaast zijn 2 prestaties bij het programma Waterkeringen niet behaald, die eerst wel op schema lagen. Dit betreft het aantal kilometer primaire waterkeringen dat beoordeeld is en het percentage waarin de organisatie voldoet aan de inrichtingseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen.

Wij willen bij de prestaties benadrukken dat er sprake is van prestaties die qua belang niet één op één met elkaar vergelijkbaar zijn.

Een algemene toelichting op de personeelskosten en de kapitaallasten is hieronder opgenomen omdat deze op ieder programma van toepassing is.

Personeelskosten:

Per programma zijn de netto personeelskosten opgenomen. De totale personeelskosten bedragen € 39,7 miljoen en de opbrengsten € 0,3 miljoen. Van het saldo van € 39,4 miljoen is € 3,2 miljoen toegerekend aan de uitvoering van de investeringen. De netto personeelslasten bedragen daarmee € 36,2 miljoen. Dit is € 0,875 miljoen minder dan begroot.

Een van de belangrijkste oorzaken is dat diverse vacatures nog niet of later zijn ingevuld omdat functies moeilijk of niet in te vullen zijn. De personeelsformatie bedraagt eind 2020 452,6 fte (begroot 468,1 fte). De verwachting is de vacatures in 2021 in te vullen. Voor knelpunten in de capaciteit heeft in 2020 extra inhuur plaatsgevonden. Een andere belangrijke oorzaak van de lagere personeelslasten betreft de studiekosten. Door de coronamaatregelen zijn diverse studies uitgesteld. Van het begrote bedrag van € 0,88 miljoen is € 0,27 miljoen niet uitgegeven. Voorgesteld wordt dit deel van het resultaat te bestemmen zodat de studies op een later moment kunnen plaatsvinden.

De netto personeelskosten van € 36,2 miljoen zijn verantwoord op de programma's.

Kapitaallasten:

De totale rente- en afschrijvingskosten (inclusief rentebaten/dividend) van alle programma's bedragen per saldo € 29,21 miljoen, dit is € 2,57 miljoen minder dan geraamd. Het grootste verschil betreft de hogere dividendontvangst van € 2,42 miljoen. Daarnaast zijn er lagere rentekosten van vaste geldleningen en de kasgeldleningen (€ 0,03 miljoen), de rentepercentages zijn in werkelijkheid lager dan begroot.

De afschrijvingskosten, als onderdeel van de totale kapitaallasten, bedragen ruim € 20 miljoen en zijn ruim € 0,12 miljoen lager dan begroot.

2.2 Programma waterkeringen

Wij zorgen voor sterke dijken en duinen. Als beheerder van de meeste Zeeuwse waterkeringen, is veiligheid prioriteit nummer 1. We houden rekening met zeespiegelstijging op basis van reële klimaatscenario's zodat veilig wonen in Zeeland haalbaar en betaalbaar blijft. (Bron: Strategienota)

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
424 km primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de wettelijke veiligheidsnormering (%)	30%-35%	27%	Nee
De organisatie voldoet aan de <u>inrichtingseisen</u> van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	70%-80%	64%	Nee
De organisatie voldoet aan de <u>uitvoeringseisen</u> van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	60%-70%	50%	Nee
560 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de nieuwe provinciale veiligheidsnormering (%)	-	-	-

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

Waterveiligheid:

Primaire keringen op orde brengen

- 424 km primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de wettelijke veiligheidsnormering (%).

Na de vaststelling van de nieuwe wettelijke normen voor waterveiligheid is in 2017-2018 gestart met de voorbereiding van de wettelijke beoordeling van de primaire waterkeringen. Hiervoor moet intern ook de nodige kennis ontwikkeld worden. De nieuwe wettelijke normering zoals vastgelegd in de Waterwet is gebaseerd op overstromingsrisico's. Medio 2022 moeten alle primaire keringen van een veiligheidsoordeel zijn voorzien. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het wettelijk beoordelingsinstrumentarium. Het toezicht op de uitvoering van de beoordeling vindt plaats door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De inzet voor 2020 was dat 30-35% van het totale areaal is beoordeeld. In de begroting voor het programma waterkeringen is erin voorzien dat we naast het uitvoeren van geotechnisch onderzoek ook expertise inhuren voor het vertalen van onderzoeksresultaten, ondersteuning bij het uitvoeren van de wettelijke beoordeling en het opstellen van de beoordelingsrapportages voor ILT.

Tot en met 2020 is 26,5% (afgerond 27%) van het areaal primaire waterkeringen beoordeeld. De voorgenomen prestatie is daarmee niet gehaald. Belangrijkste oorzaken zijn gelegen in de beperkte beschikbare capaciteit en het noodzakelijke intensieve overleg met ILT. Met het oog op de realisering van het einddoel (medio 2022 volledig gereed) is eind 2020 een aantal beheersmaatregelen geformuleerd die naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 kunnen worden geëffectueerd. Periodiek wordt over de voortgang intern (DB) en extern (landelijke voortgangsrapportage) gerapporteerd.

Primaire keringen in stand houden

- De organisatie voldoet aan de inrichtingseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)
- De organisatie voldoet aan de uitvoeringseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)

Het nieuwe waterveiligheidsbeleid dat in 2017 van kracht is geworden en het gewijzigde toezicht namens het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat door ILT op de primaire waterkeringen is aanleiding voor het implementeren van het wettelijk kader zorgplicht. Eind 2021 wil het waterschap werken conform het wettelijk kader zorgplicht, passend bij de eigen organisatieontwikkeling en de landelijke richtlijnen. Jaarlijks wordt over de uitvoering van de zorgplicht gerapporteerd. Uitgangspunt is dat het waterschap in 2021 minimaal een 3 (op een schaal van 1 tot 5) scoort op alle zorgplichtactiviteiten t.a.v. inrichting en uitvoering. Voor wat betreft de inrichting heeft het waterschap in 2020 reeds 64% van deze doelstelling behaald. Voor de uitvoering is dat 50%.

Er is in 2020 extra capaciteit beschikbaar gemaakt om in te kunnen zetten op het verbeteren van een aantal processen en het opstellen van de benodigde plannen. Daarnaast is capaciteit verschoven door de organisatieontwikkeling. De vertraging van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zorgt voor vertraging in het VTH-verbetertraject. Mede als gevolg van de Corona-pandemie blijft de gewenste voortgang in 2020 achter.

In vergelijking tot voorgaande jaren heeft het waterschap op verschillende zorgplichtactiviteiten voortgang geboekt en zijn belangrijke stappen gezet in de organisatieontwikkeling. Het waterschap heeft in 2020 belangrijke stappen gezet om het procesmatig werken te implementeren. Processen zijn geïmplementeerd. Toezicht en handhaving, risicogestuurd werken en digitalisering blijven aandachtspunten.

Regionale waterkeringen en noodvoorzieningen op orde brengen/houden

- 560 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de nieuwe provinciale veiligheidsnormering (%).

Voor de regionale waterkeringen vindt de herziening van de ligging van het stelsel van regionale waterkeringen en de normstelling door de provincie plaats. De normering van de natte regionale waterkeringen is in 2018 afgerond. In 2020 is de herziening van de normering en de ligging van het stelsel van de droge regionale waterkeringen en de bestuurlijke besluitvorming daarover afgerond (fase 1 en fase 2). We starten in 2023 met de beoordeling van het stelsel van regionale waterkeringen.

In 2019 en 2020 is samen met de Provincie Zeeland onderzoek gedaan naar de nieuwe normering en aanpassing van het stelsel van regionale waterkeringen. Eind 2021 zullen de nieuwe normering en de aanpassing van het stelsel worden vastgelegd in de Omgevingsverordening van de Provincie Zeeland. Het voornemen is in 2022 afspraken te maken met de provincie over de methodiek van beoordelen en zorgplicht voor de regionale waterkeringen. Nadat de eerste beoordelingsronde van de primaire waterkeringen is afgerond zal het waterschap ook de regionale keringen gaan beoordelen op basis van de nieuwe normering.

Omgeving

Waterkeringen zijn beeldbepalend in het Zeeuwse landschap. Zij bieden kansen voor recreatie, natuur en economie. Dit mag niet ten koste gaan van de waterveiligheid (primair belang).

Veerse Meer

Voor het Veerse Meer werken we actief mee aan het opstellen van een gezamenlijke gebiedsvisie. In 2021-2022 zal een nieuw convenant voor het beheer en onderhoud van voorzieningen in en rondom het Veerse Meer worden opgesteld met de betreffende overheden. Tevens zullen nieuwe samenwerkingsovereenkomsten met watersportverenigingen, recreatiebedrijven en

commerciële jachthavens worden afgesloten. Het waterschap draagt bij in de exploitatie van het Veerse Meer. Voor het in stand houden van het huidige voorzieningenniveau is het nodig het investeringsvolume te verhogen. Met ingang van 2020 is dit begroot op € 320.000,- per jaar. De partners in het convenant dragen bij in de kapitaallasten van de investeringen. In 2020 is afgesproken dat de jaarlijkse bijdragen van de betreffende convenantpartners overheden en de externe marktpartijen in 2021 zullen worden gecontinueerd.

Voorzieningen recreatief medegebruik

Een deel van de voorzieningen voor recreatief medegebruik heeft het waterschap zelf in beheer zoals bijvoorbeeld opengestelde onderhoudswegen. Het beheer en onderhoud van deze voorzieningen zullen we sober maar doelmatig invullen. Gezien de ontwikkelingen die de laatste jaren met name aan de kust hebben plaatsgevonden willen we met de gemeenten komen tot herziening en actualisatie van de afspraken over het beheer en onderhoud ten behoeve van het recreatief medegebruik en/of de aanwezig recreatieve voorzieningen. Daarbij gaat het om het gewenste kwaliteitsniveau en de bijbehorende financieringsafspraken. Met de gemeenten Veere en Vlissingen en de Stichting Strandexplootatie Veere zijn inmiddels concrete afspraken gemaakt die in 2020 in de praktijk zijn toegepast. Met de gemeente Veere heeft in 2020 overleg plaatsgevonden over de overdracht van het beheer en onderhoud van een aantal parkeerterreinen langs de kust.

Met de gemeente Sluis heeft in 2020 overleg plaatsgevonden om te komen tot een kostenverdeling voor het beheer en onderhoud van voorzieningen langs het betreffende kustgedeelte.

Eigen plannen

In 2020 heeft de actualisatie en herziening van een aantal plannen plaatsgevonden o.a. met betrekking tot inspecties, onderhoud en de aanpak van de versterkingsopgave (HWBP). Met het oog op de toekomstige uitvoering van de HWBP-projecten heeft ook de doorontwikkeling plaatsgevonden van de Projectorganisatie Waterveiligheid. Zo is gestart met het opstellen van een Programma Management Plan (PMP) en een integrale planning (vanaf de start van de wettelijke beoordeling tot en met de realisatie van dijkversterkingen). Ook heeft in 2020 een onderzoek plaatsgevonden door de Taskforce Delta Technologie naar de toekomstige opgave van het waterschap in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Evenals in 2019 zijn in 2020 de nodige onderzoeken uitgevoerd die nodig zijn voor de voorbereiding van de uit te voeren versterkingswerken in het kader van het HWBP.

Naast het uit te voeren reguliere onderhoud heeft de uitvoering van het groot onderhoud plaatsgevonden op basis van inspecties en onderzoeken. Dit heeft in 2020 een meer planmatige invulling gekregen. Externe expertise is ingezet voor het uitvoeren van inspecties, met name voor de kunstwerken.

In het kader van de implementatie zorgplicht heeft in 2020 een doorontwikkeling plaatsgevonden naar een werkwijze van meer risico gestuurd beheer en onderhoud.

Plannen van en met derden voor waterkeringen

Op diverse plaatsen in Zeeland is sprake van gebiedsontwikkeling, dan wel initiatieven van derden, die een relatie hebben met de waterkeringen. Met initiatiefnemers heeft in 2020 het nodige overleg plaatsgevonden en moesten plannen beoordeeld worden. Te noemen zijn o.a. de uitwerking van de Zeeuwse Kustvisie, het vervolg van de integrale veiligheidsstrategie Oosterschelde, ontwikkelingen Grevelingen en Herijking Deltaprogramma, Herijking Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta, Gebiedsagenda 2050 Zuidwestelijke Delta en Omgevingsvisie Provincie Zeeland. Ook het beoordelen van vergunningsaanvragen viel hieronder. De randvoorwaarden zoals vastgelegd in de strategienota zijn het kader voor onze opstelling in de genoemde planvorming en beoordeling van c.q. medewerking aan initiatieven.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2020
Externe kosten	8.324	7.829	8.039
Externe opbrengsten	-1.950	-501	-766
Personeelskosten	3.070	3.605	3.426
Rente en afschrijving	399	390	389
Netto kosten programma waterkeringen	9.843	11.323	11.088

Toelichting belangrijkste financiële afwijkingen in de exploitatie:

Externe kosten

Het grootste deel van de externe kosten omvat het beheer en onderhoud van de primaire waterkeringen. Naast de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma valt hieronder ook het onderhouden van duinen, dijken, strandhoofden/strekdammen en kunstwerken. In veel geringere mate vond onderhoud plaats aan regionale waterkeringen en kunstwerken. Het andere deel van de externe kosten omvat onderzoekskosten die nodig zijn voor de veiligheidsbeoordeling van de primaire waterkeringen en onderzoeken / advisering gerelateerd aan beleidsontwikkeling, zorgplicht en crisisbeheersing.

De totale externe kosten vallen een fractie (2,7%) hoger uit. De solidariteitsbijdrage voor het HWBP valt € 180.000,- hoger uit, de oorzaak hiervan is dat de 10% eigen projectbijdrage landelijk lager uitvalt waardoor het solidariteitsaandeel voor alle waterschappen stijgt. De (grond)onderzoeken voor de wettelijke beoordeling van primaire waterkeringen laten fors lagere kosten zien. Hierop is actief gestuurd om het tekort aan personele capaciteit voor de wettelijke beoordeling te kunnen inhuren. Deze inhuur was niet voorzien in de begroting. Ook de kosten gerelateerd aan de crisisorganisatie vallen lager uit. Door Covid-19 is van de opgestelde jaarplanning voor opleiding, training en oefening bijna niets gerealiseerd. De externe advisering voor planvorming en evaluatie had hieronder eveneens te lijden.

De kosten voor het reguliere onderhoud aan waterkeringen en kunstwerken zijn hoger dan begroot. Het groot onderhoud aan glooiing en kreukelberm laat een aanzienlijke verhoging zien. Oorzaak is de noodzakelijk toegepaste grondverbetering bij de havendam Zierikzee en het niet geplande herstel van de strekdam Molenpolder. Onderhoud gras en drainage geeft een tegengesteld beeld. Door de weersomstandigheden is er minder gemaaid. Bovendien is door de organisatieontwikkeling een start gemaakt met het uniform toedelen van onderhoudskosten aan producten, waardoor bij het programma een verschuiving van kosten heeft plaatsgevonden naar voorzieningen verwante belangen.

Bij onderhoud kunstwerken zijn verschillende kunstwerken in regionale waterkeringen voorzien van hydraulische schuiven. Daarnaast is de elektrotechnische renovatie bij Bath gerealiseerd, waardoor een verschuiving van kosten heeft plaatsgevonden van onderhoud kunstwerken primaire waterkeringen naar regionaal.

De exploitatie Veerse Meer laat een geringe overschrijding zien. Door de Covid-19 maatregelen zijn hogere kosten gemaakt voor het beheer van de terreinen (o.a. extra schoonmaak) en is de brandschade van een aanlegvoorziening hersteld.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten, die in de begroting zijn opgenomen zijn bijdragen en vergoedingen van werkzaamheden voor derden. In de begroting zijn deze voor het grootste deel gerelateerd aan het Veerse Meer en de Projectorganisatie Waterveiligheid.

De totale externe opbrengsten vallen veel hoger uit ten opzichte van de begroting (52,9%). Het zijn veelal niet begrote incidentele posten. Het betreft een verrekening van kosten met de Provincie Zeeland voor kosten die het waterschap in 2019 en 2020 heeft gemaakt voor het projectplan 'Kurk eraf' (het in bedrijf stellen van de getijdenduiker in Waterdunen) en de subsidieafrekening van het project 'Buitendijkse fietspaden langs de Ooster- en Westerschelde'. Daarnaast is een bijdrage ontvangen voor de reconstructie van het duinpad 'Groese Duintjes' en een schadevergoeding voor de aanlegvoorziening in het Veerse Meer.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 5% lager uit dan bij de begroting ingeschat. In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met de nieuwe organisatiestructuur. Hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van kosten van het programma Waterkeringen naar het programma Bestuur en Organisatie. In 2020 hebben diverse vacatures open gestaan maar eind 2020 is de formatie nagenoeg gelijk aan de begrote formatie.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2020 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

De rente- afschrijvingskosten zijn nagenoeg gelijk aan de begrote kosten.

Investerings

Hieronder is een overzicht opgenomen van de investeringen, onderverdeeld in financieel afgeronde - en onderhanden investeringen.

prj	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke besteding			
				AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	bruto t/m 2020	subs/bijdr t/m 2020	netto t/m 2020	netto in 2020
1 programma waterkeringen										
financieel afgerond										
PRJ1468	Aankoop primaire waterkeringen 2020			300		300	51		51	51
Totaal financieel afgerond				300		300	51		51	51
onderhanden investeringen										
PRJ1011	HWBP Emanuelpld	1-10-2015	1-10-2015	5.125	-4.613	513	2.701	-2.701		
PRJ1013D	HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)		1-4-2026	342	-308	34	90		90	
PRJ1013E	HWBP Zuid-Bevel.Oost Oostersch(24O)		1-4-2027	303	-272	31	4		4	
PRJ1013F	HWBP Kanaal Zuid-Bevel.Dr30 (24P)		1-4-2027				2		2	
PRJ1013G	HWBP Zuid-Bevel.Oost Westersch (24R)		1-1-2029	157	-142	15	1		1	
PRJ1013H	HWBP Hansweert (24S-1)		1-1-2025	11.133	-10.019	1.114	7.881	-7.093	788	417
PRJ1013HA	HWBP Hansweert Innovatie		1-4-2021				10		10	10
PRJ1013I	HWBP Aansl kerncentr-Tennet (24S-3)		1-4-2023	30	-27	3	3		3	
PRJ1013L	HWBP St. Annaland (24T)		1-7-2022	50	-45	5	69		69	36
PRJ1013M	HWBP Kop van Ossensisse (24Z)		1-4-2027							
PRJ1440A	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2020	1-12-2020	1-4-2021	320		320	191		191	171
PRJ1440B	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2021	1-12-2021	1-12-2021	320		320	13		13	13
PRJ1512	Westhavendam Breskens		1-10-2021	1.600		1.600	135		135	131
PRJ1513	Muur van Altena	1-12-2024		1.600	-615	985	1	-		
Totaal onderhanden investeringen				20.980	-16.041	4.940	11.100	-9.795	1.305	778
Totaal 1 programma waterkeringen				21.280	-16.041	5.240	11.151	-9.795	1.357	830

Toelichting afgeronde investeringen

PRJ1468 Aankoop primaire waterkeringen 2020

In 2020 is een perceel grond gekocht van het Rijk ter hoogte van Walsoorden (gemeente Hontenisse) met een oppervlakte van 882 m2.

Toelichting belangrijkste afwijkingen bij de onderhanden investeringsprojecten

Projecten Hoogwaterbeschermingsprogramma

Projecten die onderdeel zijn van het Hoogwaterbeschermingsprogramma worden voor 90% gesubsidieerd op basis van voorcalculatie. Voor projecten waarbij een subsidiebeschikking is vastgesteld wordt deze subsidie ook opgenomen in de (jaarlijkse) bestedingen. Voor projecten, die nog geen beschikking hebben ontvangen, wordt deze subsidie niet verantwoord.

PRJ1013D HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)PRJ1013E HWBP Zuid Beveland Oost Oosterschelde (24O)PRJ1013G HWBP Zuid-Beveland Oost Westerschelde (24R)PRJ1013I HWBP Aansluiting kerncentrale-Tennet (24S-3)

In de programmabegroting 2017 is voor de voorbereiding van de toen bekende HWBP-projecten een voorbereidingskrediet verleent van bruto € 1.300.000,- (netto € 130.000,-). De verdeling van dit bedrag over de verschillende projecten is intern bepaald. Aan de hierboven genoemde projecten is een deel van het voorbereidingskrediet toegewezen, echter de voorbereiding is nog niet gestart. In 2020 zijn twee projecten in voorbereiding, nl. Hansweert en St. Annaland. Deze worden hierna toegelicht.

In 2021 zal een herverdeling van het voorbereidingskrediet plaatsvinden, waarbij projecten die kunnen starten met de voorbereiding prioriteit krijgen.

PRJ1013H HWBP Hansweert (24S-1)

De dijk bij Hansweert zal over een lengte van ruim vijf km worden versterkt. Dit omdat deze niet voldoet aan de waterveiligheidsnorm. De HWBP-projecten kennen drie fasen, te weten de verkennings-, planuitwerking- en realisatiefase. In 2018 is de verkenningsfase afgerond waarbij een aantal kansrijke alternatieven voor het uitvoeren van de maatregelen zijn bepaald. Deze alternatieven zijn aan de interne en externe stakeholders gepresenteerd. De kansrijke alternatieven zijn in 2019 verder uitgewerkt tot het voorkeursalternatief dat bestuurlijk is vastgesteld. Vervolgens is gestart met de planuitwerkingsfase die in 2020 is voortgezet. Er is een bouwteam ingericht voor dit project (samenwerkingsverband van waterschap, ingenieursbureau en aannemer). In 2020 zijn diverse voorbereidende onderzoeken en ontwerpplannen (voorontwerp en referentieontwerp) uitgevoerd. Eind 2020 heeft de algemene vergadering ingestemd met de kredietaanvraag voor de planuitwerking. Op diverse momenten heeft overleg plaatsgevonden met de interne en externe stakeholders. De planuitwerking zal naar verwachting worden afgerond in 2021 (afroning definitief ontwerp) waarna de realisatiefase zal worden gestart. Een kredietaanvraag voor de realisatiefase zal naar verwachting eind 2021 worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

PRJ1013HA HWBP Hansweert Innovatie

Binnen het project Hansweert is in 2020 een aantal innovatieve maatregelen voorbereid. Het betreft onder andere de toepassing van zetsteen die is vervaardigd uit baggerspecie. De voorbereiding wordt in 2021 voortgezet. In 2021 zal een separate subsidieaanvraag voor innovatie worden ingediend bij het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma. Ook zal hiervoor in 2021 een kredietaanvraag worden ingediend bij de algemene vergadering.

PRJ1013L HWBP Sint Annaland (24T)

De waterkering bij St. Annaland is wettelijk beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat 0,6 km van de waterkering versterkt moet worden. Voor dit project is in 2020 de verkenningsfase gestart. Deze fase start o.a. met het scherp krijgen van de scope. De gemeente Tholen heeft, met toestemming van het waterschap, de vrijkomende grond vanuit een aangrenzend uitbreidingsplan tegen een groot deel van de te versterken dijk verwerkt. Bekeken wordt wat het effect op de scope is van deze aanvulling.

PRJ1440A Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2020

Het project omvat het vervangen van de damwandkade ter plaatse van het eiland de Omloop, het vervangen van de kade bij het eiland Arneplaat en het vervangen van een steiger bij het eiland Haringvreter. Door het toeristenseizoen kon met de uitvoering van het project na de zomervakantie worden gestart. Als gevolg hiervan konden diverse materialen (o.a. kunststoffen) in 2020 niet worden verwerkt vanwege de verwerkingstemperatuur. Daarom zal een deel van de werkzaamheden in de eerste helft van 2021 worden uitgevoerd.

PRJ1440B Aanlegvoorzieningen Veers Meer 2021

De voorbereidingen voor dit project zijn in 2020 gestart en hiervoor zijn enkele onderzoeken uitgevoerd. Het gaat om de damwandkade Mosselplaat en de steiger Bastiaan de Langeplaat (zuidoostzijde). De werkzaamheden worden gecombineerd met het uitvoeren van de werkzaamheden (exploitatie) aan de trailerhelling bij De Piet.

PRJ1512 Westhavendam Breskens

Er is ernstige scheurvorming in en vervorming van de waterbouw asfaltbekleding van de havendam geconstateerd. Het schadebeeld is zodanig dat groot onderhoud nodig is. De voorbereidingen voor dit project zijn in 2020 gestart met het uitzetten van diverse onderzoeken en met het opstellen van een bouwteamovereenkomst. Door deze werkzaamheden te combineren met de bouw van een appartementencomplex waardoor ook extra overlast voor de omgeving wordt voorkomen, zal de uitvoering van dit project in 2021 plaatsvinden (i.p.v. in 2022).

PRJ1513 Muur van Altena

De Muur van Altena in Vlissingen is onderdeel van de primaire waterkering en is ook een Rijksmonument. Uit inspecties is gebleken dat groot onderhoud nodig is. De voorbereidingen voor dit project zijn in 2020 gestart en er is een subsidiebedrag van € 615.000,- toegekend door de Provincie Zeeland.

2.3 Programma watersystemen

Water is zo vanzelfsprekend dat het pas opvalt als er een tekort of een overschot is. Er zijn dag en nacht waterschappers in de weer om te zorgen voor een goed waterbeheer. Kortere periodes met hevige neerslag en langere periodes met droogte komen steeds vaker voor. Samen met overheden, ondernemers en inwoners werken we aan een watersysteem dat tegen een stootje kan. (Bron: Strategienota)

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrofauna (%)	40%-75%	N.n.b.	Ja
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrophyten (%)	40%-75%	N.n.b.	Ja
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor fytoplankton (%)	40%-75%	N.n.b.	Ja
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor vis (%)	40%-75%	44%	Ja
Watersystemen zijn bereikbaar voor vis (% t.o.v. de oppervlakte van het totale beheergebied)	45%	47%	Ja
Natuurvriendelijke oevers aangelegd (in km)	4 km	100%	Ja
KRW-waterlichamen voldoen aan de normen voor de chemische waterkwaliteit (%)	75%	N.n.b.	Ja
Planvorming Wateropgave afgerond: het gebied is doorgerekend op basis van de inundatienormen (%)	100%	100%	Ja
De maatregelen om het beheersgebied voor wateroverlast (WB21) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)	65%	58%	Nee
<i>(tussen haakjes het percentage van de oppervlakte van het beheergebied dat voldoet aan de normen voor WB21)</i>	<i>(99,4%)</i>	<i>(99,4%)</i>	
Het gebied heeft een actueel vastgesteld peilbesluit (%)	61%-100%	61%	Ja
De maatregelen om het beheersgebied voor peilbeheer (GGOR) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)	61%	61%	Ja
<i>(Tussen haakjes het oppervlakte van het beheergebied dat voldoet aan de normen voor GGOR)</i>	<i>(96,3%)</i>	<i>(96,3%)</i>	
Aantal afwijkingen van de bandbreedte in het peilgebied door technisch falen	≤5	1	Ja

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

Gezond water:

Goede ecologische waterkwaliteit

- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrofauna
- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrophyten
- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor fytoplankton
- KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor vis

We streven naar een goede ecologische waterkwaliteit in al onze oppervlaktewateren in 2027, in lijn met de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). In de afgelopen periode is geconstateerd dat er een kennishiaat bestaat over de ecologie in brakke wateren. Daarom is het onderzoeksprogramma “kennisimpuls brakke wateren” opgestart waarin is onderzocht in welke mate de huidige normen voor ecologie (gebaseerd op zoet water) realistisch zijn voor de (veelal brakke) wateren binnen het beheergebied van Scheldestromen. Resultaten van dit onderzoek zijn begin 2021 opgeleverd en worden meegenomen in de voorbereidingen voor het Stroomgebiedsbeheerplan 2022-2027.

Monsternamen voor macrofauna (ongewervelde waterdieren), macrofyten (waterplanten) en fytoplankton (algen) is volgens planning uitgevoerd vanaf maart 2020. Determinatie vindt plaats na het veldwerkseizoen in de wintermaanden 2020-2021. De realisatie van 2020 is op dit moment dus nog niet bekend en volgt rond april 2021. De resultaten worden in de loop van 2021 gerapporteerd via de integrale voortgangsrapportage Waterbeheer.

Monsternamen en toetsing voor vis is uitgevoerd in het najaar van 2020. In 2020 voldeed 44% van de KRW-lichamen aan de gestelde KRW-doelen. Daarmee voldoen we aan het gestelde doel voor 2020 en blijft doelbereik bij het aflopen van de KRW in 2027 in zicht.

Leefruimte voor de biologie

Watersystemen zijn bereikbaar voor vis (% t.o.v. de oppervlakte van het totale beheergebied)

- Natuurvriendelijke oevers aangelegd (in km)

Het beheersgebied moet in 2027 voldoen aan de KRW-doelstellingen. Voor de inrichting van het watersysteem zijn bindende maatregelen opgenomen in het Stroomgebiedsbeheerplan Schelde 2016-2021. Dit betreft onder meer vispassages en natuurvriendelijke oevers. Voor vispassages worden de doelstellingen uit het huidige Stroomgebiedsbeheerplan in 2019 behaald.

Voor natuurvriendelijke oevers wordt gekeken naar de effectiviteit in relatie tot de gestelde KRW-doelen. Tot dat hier meer duidelijkheid over is, wordt de aanleg van natuurvriendelijke oever beperkt tot die maatregelen die ook bijdragen aan andere doelen, zoals beperken van wateroverlast. In 2020 is 4 km natuurvriendelijke oever aangelegd en daarmee is voldaan aan de doelstelling.

Chemische waterkwaliteit

- KRW-waterlichamen voldoen aan de normen voor de chemische waterkwaliteit (%)

Er zijn verschillende factoren die de chemische waterkwaliteit beïnvloeden, waaronder lozingen van bedrijven, landbouwemissies, effluent van onze eigen rioolwaterzuiveringen en natuurlijke bronnen zoals zoute kwel. De Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt normen voor een reeks aan milieuvreemde stoffen. Als waterbeheerder zijn we verantwoordelijk voor het terugdringen van deze stoffen (prioritaire en specifiek verontreinigende stoffen). In drie gebieden beïnvloedt ons effluent de waterkwaliteit in belangrijke mate negatief. Voor die locaties onderzoeken we de nood en haalbaarheid van aanvullende zuiveringstechnieken (zie ook het programma Afvalwaterketen). We investeren nog niet in de realisatie van aanvullende technieken, tenzij er koppelkansen zijn met andere doelen. Voor de overige factoren zien we toe

op het naleven van lozingsvoorwaarden en overleggen we met bedrijven en de landbouw om de impact waar mogelijk te beperken. Verder dragen we bij aan het stimuleren van emissiebeperkende maatregelen. Hiertoe loopt in 2020 via de stichting Mineralen en Middelen Meester (MMM) het project erfemissies. Hierin worden agrariërs ondersteund in het nemen van emissiebeperkende maatregelen (aanleg van wasplaatsen). De aanleg van de eerste wasplaatsen is inmiddels afgerond. De stichting MMM is in 2020 opgeheven. Het erfemissies project zal nog wel worden afgerond en er zal worden nagedacht over een mogelijke doorstart in een effectievere vorm. Verder is nadere invulling gegeven aan de implementatie van het actuele activiteitenbesluit, met name met betrekking tot emissieschermen door een inventarisatie te doen van de problematiek en verschillende oplossingsrichtingen uit te gaan werken.

Monsternamen en analyse heeft volgens planning plaatsgevonden van januari t/m december. In het voorjaar van 2021 wordt de data (landelijk) getoetst en is de realisatie van 2020 dus pas bekend. De resultaten worden in de loop van 2021 gerapporteerd via de integrale voortgangsrapportage Waterbeheer.

Beperken wateroverlast:

Inrichten van het watersysteem

- Planvorming Wateropgave afgerond: het gebied is doorgerekend op basis van de inundatienormen (%)
- De maatregelen om het beheersgebied voor wateroverlast (WB21) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)

De planning was om in 2020 de Planvorming Wateropgave (PWO) af te ronden. Het technisch doorrekenen is afgerond (100%). De afstemming met de streek en het besluitvormingstraject vergt nog de nodige tijd, omdat het proces is vertraagd door de COVID-19. In september 2020 hebben er voor 3 van de 4 gebieden digitale bijeenkomsten plaatsgevonden. Naar verwachting vindt de vaststelling door de AV medio 2021 plaats. Voor West-Zeeuws-Vlaanderen is de planning om medio 2021 de streekbijeenkomst te organiseren, de vaststelling door de AV komt dan uit op eind 2021.

Van de in 2018 doorgerekende gebieden is al meer dan 99% op orde, toch vraagt het resterende deel nog een forse investering. Als maatregelen te kostbaar zijn in verhouding tot de maatschappelijke baten, dan stellen we voor de normen aan te passen. Dat is nodig om het waterbeheer betaalbaar te houden. De doelstelling voor 2020 dat met uitvoering van investeringsprojecten 5 % van de resterende opgave uit het waterbeheerplan wordt opgelost. Deze doelstelling is niet gehaald omdat het proces van grondaankoop niet goed loopt.

In stand houden van het watersysteem

Naast het op orde brengen van het watersysteem, voeren we onderhoud uit om de vasthoud-, bergings- en afvoercapaciteit van het watersysteem in stand te houden. Hiertoe vindt in 2020 het reguliere onderhoud plaats via maaien, baggeren, en oeverherstel alsmede het onderhoud aan stuwen en gemalen.

Muskus- en beverratten vormen een risico voor de staat van onze waterkeringen en watersystemen. Landelijk is in 2019 de strategie vastgesteld om muskusratten terug te dringen tot aan de landsgrenzen. Dit wordt verder uitgewerkt in een landelijke aanpak, Scheldestromen is daarbij betrokken. In afwachting hiervan zetten we het huidige beleid voorlopig voort. Dat is gericht op het onder controle houden van de muskusrattenpopulatie in ons beheergebied met een norm van <0.15 vangsten/km. Voor beverratten is de ambitie om deze buiten de gebiedsgrenzen te houden.

Door de langdurige droge periodes heeft het waterschap ervoor gekozen de waterpeilen lang hoog te houden, ook gedurende de afgelopen winter. Dit bemoeilijkt het vangen van muskusratten aanzienlijk. Ondanks deze klimatologische omstandigheden en incidentele capaciteitsproblemen, voldoet het team MURA-bestrijding (incl. 2 ingehuurde bestrijders) aan de be-

stuurlijke verplichting van een gemiddelde 0,15 vangsten per km. Als de komende winterperiode de waterpeilen weer langdurig hoog worden gehouden (voor het 2de jaar opeenvolgend), kan dit een negatief effect hebben op de vangsten en populatie van muskusratten. Een passende beheermaatregel is om de ingehuurd bestrijders meer in te zetten, wat mogelijk zal leiden tot een overschrijding van het inhuurbudget.

Optimaal gebruik:

Gewenste waterpeilen

- Het gebied heeft een actueel vastgesteld peilbesluit (%)
- De maatregelen om het beheersgebied voor peilbeheer (GGOR) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)
- Aantal afwijkingen van de bandbreedte in het peilgebied door technisch falen

Het Omgevingsplan Zeeland beschrijft de optimale waterstanden per grondsoort en gebruik. In peilbesluiten leggen we vast welk peilbeheer we hier onder normale omstandigheden op voeren. Hierbij zoeken we, met inbreng van de belanghebbenden, een balans tussen de waterbehoeften voor de verschillende functies en de bodemopbouw. Dat resulteert in een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Als onderdeel van de uitvoering van de PWO was de doelstelling om eind 2020 alle peilbesluiten te actualiseren. De doorrekeningen zijn voor het grootste deel gedaan. Voor het peilbesluit is daarnaast de afstemming met de streek en ook de formele peilbesluitprocedure relevant. Vooralsnog wordt uitgegaan van vaststelling van 3 van de 4 gebieden in de AV medio 2021. Voor West-Zeeuws-Vlaanderen ligt er dan wel een ontwerp (db-besluit) maar het besluitvormingstraject voor de AV loopt door tot in het laatste kwartaal van 2021.

Vervolgens voeren we de benodigde maatregelen uit om de gewenste peilen overal te kunnen voeren. In 2027 moet het gebied hiervoor volledig op orde zijn. We streven er naar dat de peilen in het gehele gebied dan voldoen aan de actuele peilbesluiten (gemeten bij de afvoerende kunstwerken, zoals stuwen en gemalen). De doelstelling voor 2020 was dat met de uitvoering van de investeringsprojecten 3 % van de resterende opgave uit het waterbeheerplan wordt opgelost. Deze doelstelling is gehaald.

In 2020 heeft er 1 afwijking plaatsgevonden van de bandbreedte in het peilgebied door technische falen. Hierbij voldoen we aan de gestelde norm.

Zoetwaterbeschikbaarheid

Door de afgelopen droge jaren is de vraag naar zoetwater sterk toegenomen, dit geeft de urgentie en belangrijkheid van dit thema aan en zorgt voor grote bestuurlijke en maatschappelijke aandacht. In 2020 is gestart met verdere uitwerking van de in het Deltaprogramma vastgestelde zoetwaterambitie "In 2050 is Nederland weerbaar tegen zoetwatertekort". Op Zeeuws niveau wordt de strategie uitgewerkt in het Zeeuws Deltaplan Zoetwater, onder regie van de provincie Zeeland. Dit is gestart in 2020 en het plan wordt in 2021 opgeleverd.

Beleidsmatig nemen we deel op het brede speelveld van zoetwater; van landelijke kennisuitwisseling en belangenbehartiging tot regionale samenwerking en advisering aan individuele zoetwatergebruikers. We faciliteren en stimuleren onderzoek en pilots, waaronder de Waterhouderij, het stuwtjesproject op Noord-Beveland, de broedplaats zoetwater op Schouwen-Duiveland, als onderdeel van het Living Lab Schouwen-Duiveland en de POP3 regeling voor zoetwatermaatregelen.

Daarnaast is ook in 2020 gezorgd voor de zoetwateraanvoer in de gebieden Tholen, Sint Philipsland en Reigersbergsche Polder. In 2020 zijn haalbaarheidsonderzoeken gestart naar uitbreiding van de zoetwateraanvoer naar Zuid-Beveland Oost en Schouwen-Duiveland.

Grondwater

Reguliere activiteiten bestaan uit behandelen vergunningaanvragen en meldingen voor grondwater. Door de afgelopen droge jaren is er wel een grote toename in het aantal aanvragen tot grondwateronttrekkingen. In combinatie met een geringe personele capaciteit geeft dit een risico dat de gestelde termijnen voor behandeling van aanvragen overschreden worden en geeft tevens een risico op vertraging van beleidsuitwerking.

In 2020 is in navolging van de in 2019 vastgestelde Nota grondwater een uitvoeringsnotitie opgesteld die richting geeft aan verdere beleidsontwikkeling. In 2020 is gewerkt aan het op orde brengen van het overzicht van de locaties van alle landbouwonttrekkingen. Daarnaast is er gestart met een plan van aanpak om het beleid met betrekking tot de kleine landbouwonttrekkingen te herzien. Verdere uitwerking van de overige onderdelen wordt in de komende jaren geprogrammeerd.

In 2020 is samen met de provincie Zeeland gewerkt aan een update van Zeeuwse grondwatermodel en aan een uitbreiding van het grondwatermeetnet met zoetwatermetingen zodat de zoetwatervoorraden gemonitord kunnen worden. Naar verwachting wordt het meetnet in 2021 gerealiseerd.

Water in de stad

We zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van stedelijk oppervlaktewater en het afvoeren van overtollig water uit het stedelijk gebied. Beide komen steeds meer onder druk te staan door klimaatverandering met meer hevige buien, periodes van langdurige droogte en hogere gemiddelde temperaturen. Gezamenlijk met gemeenten bepalen we in SAZ+ -verband (Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland) de Stedelijke Wateropgave (SWO). Voor de Zeeuwse kernen worden concrete maatregelen bepaald die nodig zijn om deze woongebieden toekomst-/ klimaatbestendig te maken. Daarbij zetten wij in op verwerking van overtollig water via het watersysteem en de bodem en niet via het rioleringsstelsel. Dit om verdunning van het afvalwater zoveel mogelijk te voorkomen (zie het programma Afvalwaterketen). De exacte ambitie en planning bepalen we samen met de gemeenten in de SAZ+.

Verantwoord gebruik van water

Vergunningen, toezicht en handhaving zijn essentiële instrumenten om verantwoord gebruik van water te borgen. Dit geldt zowel voor waterkwaliteit als -kwantiteit van het grond- en oppervlaktewater. De keten van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) brengen we voor al onze primaire taken op orde volgens de landelijke criteria. Dit vraagt aanpassing van de organisatie (onderdeel van de organisatieontwikkeling) en het op orde brengen van de personele capaciteit. Door de beperkt beschikbare capaciteit bestaat het risico dat uitvoering van onze VTH taken niet toereikend is wanneer dit tegen de landelijke criteria wordt afgewogen. In 2020 was er vanwege de droogte een toename in het aantal aanvragen tot het onttrekken van oppervlakte- en grondwater. Dit legde een druk op de beschikbare personele capaciteit voor VTH. De droogte leidde in sommige gevallen tot onrechtmatig gebruik van oppervlakte- en grondwater. Bewoners van Zeeland en maatschappelijke organisaties informeerden specifiek naar de rechtmatigheid van de in hun omgeving plaatsvindende wateronttrekkingen en de mogelijke consequenties daarvan. Overtreders werden aangesproken. In een enkel geval moest er bestuursrechtelijk gehandhaafd worden.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2020
Externe kosten	12.179	14.602	14.202
Externe opbrengsten	-283	-923	-929
Personeelskosten	7.828	8.488	8.223
Rente en afschrijving	7.757	8.225	8.160
Netto kosten programma watersystemen	27.481	30.392	29.656

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

De externe kosten vallen 2,7 % lager uit dan begroot. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste verschillen.

De onderhoudskosten zijn op totaalniveau overschreden. Door de organisatie ontwikkeling is gestart met het organisatie breed uniformeren van het toedelen van onderhoudskosten. Hierdoor zijn bij watersystemen bijvoorbeeld verschuivingen ontstaan tussen maaien talud/oevers en houtopslag. Op totaalniveau zijn de onderhoudskosten overschreden bij oeverbescherming en beheer depots. De geplande oeverbescherming is vanwege prioriteit toch uitgevoerd en wordt grotendeels gecompenseerd door overschot op andere onderhoudsposten. De overschrijding bij beheer depots wordt veroorzaakt door verscherpte wet- en regelgeving, geen erkende afvalverwerker in de regio (ook hogere vervoerskosten), verhoging landelijk eenheidstarief en in vergelijking met 2019 meer tonnen afgevoerd in 2020. De betuining Sloeweg voor de Provincie is niet afgerond in 2020. Een laatste traject schuift door het slechte weer naar 2021.

De hogere onderhoudskosten worden door verschillende posten ruimschoots gecompenseerd;

- De uitgaven voor monitoring zowel kwantiteit als kwaliteit zijn fors minder dan begroot door doorgeschoven werkzaamheden.
- Een deel van het opstellen van het waterschapsbeheerprogramma zal door kleine aanpassingen in de planning pas in 2021 plaatsvinden en is daarom opgenomen als uitgesteld werk.
- Het extra beschikbaar gestelde bedrag voor zoetwater en droogte is in 2020 niet besteed maar wordt doorgeschoven naar 2021. De precieze invulling wordt in 2021 bepaald. Er wordt in ieder geval gedacht aan uitbreiding van monitoring van de kreekruginfiltratieproef en aan kalibratie van het grondwatermodel.

De energiekosten poldergemalen laten per saldo een kleine onderschrijding zien ten opzichte van de begroting. Door een hogere energiebelasting was in eerste instantie sprake van een overschrijding. Maar omdat eenmalig een afrekening over vorige jaren is verrekend in 2020 is het resultaat op de energiekosten per saldo positief.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten zijn nagenoeg conform begroting op totaalniveau; 0,7 % hoger. Een bedrag voor het laatste deel betuining Sloeweg voor de Provincie is naar 2021 doorgeschoven door het slechte weer eind 2020. Maar dit wordt bijna volledig gecompenseerd door niet voorziene ontvangsten voornamelijk voor schades.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen circa 3 % lager uit dan bij de begroting ingeschat. In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met de nieuwe organisatie-structuur. Hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van kosten van het programma Watersystemen naar het programma Bestuur en organisatie. In 2020 hebben diverse vacatures open gestaan maar eind 2020 is de formatie nagenoeg gelijk aan de begrote formatie. De verdeling van de personeelskosten heeft in 2020 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

De kosten van rente en afschrijving vallen 0,8 % lager uit dan begroot. Het beperkte verschil wordt veroorzaakt doordat het investeringsvolume lager uitvalt dan begroot. Daarnaast is er een compensatie ontvangen voor het project “verplaatsen baggerspeciedepot Vlissingen” uit 2014, waardoor de netto investering nihil is en de afschrijvingslasten op dit programma lager uitvallen.

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen opgenomen, onderverdeeld in financieel afgerond, onderhanden en investeringen in voorbereiding uit het algemene voorbereidingskrediet.

prj	Projectnaam	Techn afgerond of AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke besteding			
				AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	bruto t/m 2020	subs/bijdr t/m 2020	netto t/m 2020	netto in 2020
2 programma watersystemen										
financieel afgerond										
PRJ1080	Aanleg vispassage gemaal De Piet	1-12-2019	1-12-2019	132	-36	96	145	-65	81	1
PRJ1084B	Vispassage gemaal De Noord Stav/St.M	1-12-2019	1-12-2019	886	-352	534	905	-352	552	33
PRJ1087	Gemaal Sint Annaland	1-11-2019	1-12-2019	550		550	499		499	14
PRJ1107A	Uitvoering SWP Molenpolder 2016	1-12-2019	1-12-2019	311		311	313		313	30
PRJ1159	Verv.best.techn.inst. opmal.20	1-12-2020	1-12-2020	500		500	337		337	337
PRJ1392	Verpl.baggerspeciedepot (BOB) Vliss.	1-4-2016	1-4-2016	312	-156	156	309	-309		-155
PRJ1404	Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2019	1-12-2020	1-12-2020	1.400		1.400	1.321		1.321	531
PRJ1452	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2019	1-12-2020	1-12-2020	2.200		2.200	2.222	-14	2.209	948
PRJ1482	Erfemissies	1-12-2021	1-8-2021	250		250				
Totaal financieel afgerond				6.541	-544	5.997	6.051	-740	5.311	1.738
onderhanden investeringen										
PRJ1034	PWO WB21/KRW/GGO 14-19	1-12-2020	1-12-2021	2.058		2.058	1.616		1.616	243
PRJ1078	Baggeren Westerschenge	1-12-2019	1-12-2019	2.253	-1.202	1.051	2.269	-1.202	1.067	17
PRJ1116	Sanering Stadshavens en havenk, Goes	1-3-2020	1-12-2020	2.701	-2.217	484	2.679	-2.218	461	461
PRJ1121	Baggeren Sloekreek	1-12-2018	1-12-2018	1.945	-1.416	529	1.875	-1.354	520	62
PRJ1153D	Ombouw gemaal Duiveland	1-10-2019	1-10-2019	1.500		1.500	1.379		1.379	351
PRJ1153H	Vervang. krooshekreiniger gm Willem	1-12-2020	1-6-2021	350		350	23		23	22
PRJ1153I	Revisie pompinstallatie gm Hellewoud	1-12-2021	1-10-2021	950		950	21		21	19
PRJ1168C	Kruispolder (voorbereidingskrediet)		1-10-2024	2.183		2.183	1.365		1.365	415
PRJ1175	Herinrichting Gaternissekreek	1-12-2017	1-12-2017	2.872	-1.052	1.820	2.271	-1.501	769	3

prj	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke besteding			
				AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	bruto t/m 2020	subs/bijdr t/m 2020	netto t/m 2020	netto in 2020
2 programma watersystemen										
PRJ1391F	BOB Zeeuws Vlaanderen 2020	1-12-2020	1-12-2020	600	-300	300	114		114	114
PRJ1393	OAS-Wschouwen maatr watersyst fase A	1-12-2022	1-12-2022	470		470	277		277	
PRJ1431A	Baggeren Vinkenisse-en Bathsekreek17	1-12-2019	1-12-2019	1.900		1.900	1.116		1.116	3
PRJ1431B	Baggeren Domburgse watergang '17	1-12-2019	1-12-2019	1.250		1.250	1.074		1.074	7
PRJ1431C	Baggeren het Koegat '17	1-12-2019	1-12-2019	1.000		1.000	742		742	45
PRJ1432	Bag.gr.wat.Moerschans/zestig voet'18	1-8-2020	1-12-2021	1.875		1.875	1.536		1.536	64
PRJ1433B	Baggeren Molenkreek	1-8-2020	1-12-2019	721		721	625	-253	372	-248
PRJ1433E	Baggeren en verdiepen Oude Haven '18	1-8-2020	1-12-2020	1.600		1.600	1.669	-1.201	469	14
PRJ1454	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2020	1-12-2021	1-12-2021	1.500		1.500	1.191	-34	1.157	1.157
PRJ1458	Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2020	1-12-2021	1-12-2021	900		900	789	-8	781	781
PRJ1458A	Uitv WB21/KRW/GGOR Oude Haven			350		350	265	-350	-85	-85
PRJ1459	Baggeren uitwat. kanaal Cadzand	1-12-2022	1-12-2022	9.900	-1.100	8.800	1.370		1.370	1.077
PRJ1459A	Baggeren Stierskreek	1-12-2021	1-12-2021	5.295	-746	4.549	1.544	-515	1.029	834
PRJ1471	Baggerwerken Dauwend/Magistraatw.BOB	1-12-2022	1-12-2022	555		555	100		100	96
PRJ1472	Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2021	1-12-2022	1-12-2022	1.250		1.250	20		20	20
PRJ1502	Uitvoer.stedelijke waterplannen 2020	1-12-2020	1-12-2020	464		464	210		210	161
PRJ1504	Uitvoer.stedelijke waterplannen 2021	1-12-2021		302		302	2		2	2
PRJ1519	Voorbereiding gemaal Othene (voorber Krediet)	1-12-2020		250		250	193		193	193
PRJ1520	Voorbereiding gemaal Nol zeven	1-10-2021		250		250	1		1	1
Totaal onderhanden investeringen				47.244	-8.033	39.211	26.337	-8.638	17.699	5.829
algemeen voorbereidingskrediet										
PRJ1088	Gemaal Zoetendijk Oud-Vossemeer		1-4-2022	52		52	20		20	5
PRJ1129	Gemaal de Poel,capaciteitsvergroting		1-12-2023	27		27	30		30	1
PRJ1455	Gemaal Braakmankreek			60		60	6		6	2
Totaal algemeen voorbereidingskrediet				139		139	55		55	8
intern in voorbereiding										
PRJ1090B	Vismigratie Walcheren		1-12-2026				9		9	
PRJ1391	BOB Zeeuws Vlaanderen						2		2	
PRJ1434	Baggerwerken grote wateren 2026 e.v.									
PRJ1453	Gemaal Waarde		1-12-2021				2		2	2
PRJ1491	Bag. Sint Kruiskreek		1-12-2025				1		1	1
PRJ1491A	Bag. Smedek.brugge Kreek		1-12-2025				1		1	1
PRJ1491B	Baggeren grote wateren Bonte Kof		1-12-2025				1		1	1
PRJ1491C	Bag. Boschkreek De Sluis		1-12-2025				1		1	1
PRJ1505	Bijdrage stedelijke waterplannen2021									
Totaal intern in voorbereiding							16		16	6
Totaal 2 programma watersystemen				53.924	-8.577	45.346	32.459	-9.377	23.082	7.580

Toelichting afgeronde investeringen

PRJ1080 Aanleg vispassage gemaal De Piet

Het gemaal de Piet is door middel van een vrijverval passage geschikt gemaakt voor migrerende vissen met subsidie van Rijkswaterstaat. Doel van de vispassage was het verbinden van het zoute/ sterk brakke Veerse Meer met het binnenwater van de Piet. Door het maken van deze verbinding is de intrek van brakke vissoorten als glasaal, paling, driedoornige stekelbaars en brakwatergrondel mogelijk geworden. De werkzaamheden zijn soepel verlopen en het werk is binnen het beschikbare krediet uitgevoerd.

PRJ1084B Vispassage gemaal De Noord Stavenisse/St.Maartendijk

Het gemaal de Noord is door middel van een vacuümpassage geschikt gemaakt voor migrerende vissen zoals glasaal, paling, driedoornige stekelbaars en brakwatergrondel. Het project is succesvol verlopen en heeft een goed werkende maar vooral een onderhoudsvrij systeem opgeleverd. De intrek is van vissen was zo succesvol dat andere waterschappen hun interesse hebben getoond in deze installatie. Ondanks een gedegen voorbereiding bleek er gedurende de realisatie toch vervuilde grond aanwezig te zijn waarvoor extra krediet beschikbaar is gesteld. Dit project is gerealiseerd met subsidie van Rijkswaterstaat.

PRJ1087 Gemaal Sint Annaland

Om de risico's van wateroverlast in de kern Sint Annaland te beperken bij extreme situaties, is in het kader van WB21 is bij de Stoofweg een voortstuwgemaal geplaatst in combinatie met een terugslagklep in de parallel gelegen duikers. Ondanks de droge zomer is het gemaal toch een paar keer in bedrijf gesteld om wateroverlast in de kern te voorkomen. De realisatie van het project verliep probleemloos. Het project is ruim binnen het beschikbare krediet uitgevoerd.

PRJ1107A Uitvoering SWP Molenpolder 2016

Als gevolg van wateroverlast (juni 2016) was het noodzakelijk om dit project direct op te pakken. Het project omvatte de aanleg van een nieuwe waterloop waarmee overtollig oppervlaktewater vanuit de kern Yerseke sneller kon worden afgevoerd. Als gevolg van ingewikkelde grondaankoop/ruilingen was het werk in verschillende fasen opgesplitst en in de periode 2016-2020 gerealiseerd. De werkzaamheden zijn nu volledig afgerond binnen het beschikbare gestelde krediet.

PRJ1159 Vervanging bestaande technische installaties optimaliseren 2020

Dit project behelst het vervangen van diverse elektrotechnische - en besturingstechnische installaties van stuwen en opmalingen. De specifieke objecten worden aan de hand van een prioriteringslijst in overleg met de beheerafdeling opgesteld en gerealiseerd. In 2020 zijn conform de programmering, 16 installaties ruim binnen het beschikbare krediet vervangen.

PRJ1392 Verplaatsen baggerspeciedepot (BOB) Vlissingen

In 2020 is van het rijk de compensatie ontvangen voor het niet komen van de Marinierskazerne in Vlissingen. Een deel daarvan was bestemd voor het versneld afschrijven van het investeringsproject verplaatsen baggerspeciedepot.

PRJ1404 Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2019

In dit project worden oevers van hoofdwaterlopen natuurvriendelijk ingericht als onderdeel van de invulling van WB-21/GGOR/KRW-opgave. Deze projecten hebben doorgaans een uitvoeringsperiode van 2 jaar. Voor 2027 dienen alle inrichtingsmaatregelen te zijn uitgevoerd. In 2020 is 4,35 km aan natuurvriendelijke oevers aangelegd. Dit is lager dan de geplande 5 km, als gevolg van een steeds complexer wordende grondmarkt. In de praktijk blijkt vaak dat ruilen de voorkeur heeft boven aankoop. Ruilen is echter een langer durend proces, waardoor ook de realisatie vertraagd.

PRJ1452 Uitvoering duikers/stuwen GGOR/WB21 2019

Er zijn verschillende maatregelen in het kader van de Planvorming Wateropgave uitgevoerd in vrijwel alle deelgebieden. Deze uitgevoerde maatregelen betreffen het vergroten van duikers, het verruimen van waterlopen en het plaatsen van diverse stuwen. In 2020 zijn 77 duikers vervangen, is 4.800 m waterloop verruimd en zijn 11 nieuwe stuwen geplaatst. Alle geplande maatregelen zijn uitgevoerd, dit met een kleine kredietoverschrijding als gevolg.

PRJ1482 Erfemissies

Het project betreft de aanpak van erfemissies in kader van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) met POP3 subsidie. Het project is in augustus 2019 door de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO) goedgekeurd daarom is het krediet beschikbaar gesteld in de Algemene Vergadering van oktober 2019. In 2020 is door nader onderzoek duidelijk geworden dat het project ten onrechte is opgenomen als investeringsproject. Het is, net als de POP3 regeling Waterhouderij en POP3 regeling fysieke investeringen Water, een vorm van verstrekte subsidies en dient als zodanig verantwoord te worden als exploitatiekosten. Daarom wordt voorgesteld uit het positieve resultaat 2020 een bestemmingsreserve verstrekte subsidies - Rusthoeve van € 250.000,- te vormen. Daarmee kan het project PRJ1482 Erfemissies op 31-12-2020 als investeringsproject vervallen.

Toelichting belangrijkste afwijkingen bij de onderhanden investeringsprojecten

PRJ1116 Sanering Stadshavens en havenkanaal, Goes

Dit project behelst het saneren van een deel van de stadhaven, het havenkanaal en de jachthaven de Werf in Goes. Het ging om een waterbodempoliering die nog niet eerder is gesaneerd. Het project betrof een samenwerking met de gemeente Goes. Daarbij wordt het project grotendeels gesubsidieerd door de Provincie Zeeland. De sanering werd gekenmerkt door het voorkomen van diverse risico's waaronder erg veel puin met munitie in de bodem waardoor de bedachte baggermethode maar deels kon worden uitgevoerd. Daarnaast was de gesteldheid van de oeverconstructies beduidend minder dan uit de voorbereiding naar voren was gekomen.

PRJ1168C Herinrichting Kruispolder inclusief uitbreiding gemaal Paal

Dit project betreft één van de grootste opgaven in het hele beheersgebied voor WB21 en GGOR. Het project betreft een co-creatie met de aangelanden, Provincie Zeeland en de gemeente Hulst met POP3 subsidie. Inhoudelijk gaat het om de bouw van een extra gemaalcapaciteit bij gemaal Paal, het realiseren van een hoofdwaterring als koppeling tussen de afwateringsgebieden van Campen en Paal en het herverkavelen van de Kruispolder. Het grootste risico voor dit project betreft de voortgang en het rondkrijgen van de grondverwerving hetgeen op vrijwillige basis plaatsvindt. Naast de grondverwerving gaat de voorbereiding gestaag door. Zo is begin januari 2021 het projectplan ter inzage gelegd en zijn de technische voorbereidingen in een ver gevorderd stadium.

PRJ1459 Baggeren uitwateringskanaal Cadzand

Dit project behelst een baggerwerk uit de lijst Baggeren Grote Wateren met POP3 subsidie. Het project betreft het waterafvoertraject Passageule-Cadzand en heeft momenteel een urgent opstuwingsprobleem als gevolg van te weinig doorstroomcapaciteit. Het project omvat het verwijderen van 200.000 m³ bagger/zand en het vervangen van de oeverconstructies over een lengte van 12 km. Naast het oplossen van het doorstroomprobleem, levert het project ook een significante bijdrage aan de invulling van WB 21 en GGOR.

In de voorbereidingsfase was al duidelijk dat het project financieel onder druk stond als gevolg van een tweetal risico's, namelijk de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven en grootschalige afkalving van oevers, waardoor de stabiliteit van de tweede waterkering in het gedrang komt. Om deze risico's te beheersen zijn het afgelopen jaar aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Zo is het afvoertraject (18 km) afgelopen najaar vrij gemaakt van explosieven, is de aanwezige begroeiing verwijderd en heeft er aanvullend onderzoek plaatsgevonden naar de gesteldheid van de aangelegen oevers. Uit aanvullende stabiliteitsberekeningen, blijkt

dat de aan te brengen oeverbescherming zwaarder uitgevoerd dient te worden dan voorheen was aangenomen.

PRJ1459A Baggeren Stierskreek

Dit betreft eveneens een project uit de lijst Baggeren Grote Wateren met POP3 subsidie. Dit project levert ook een significante bijdrage aan de invulling WB21 en GGOR. Tijdens de voorbereiding was reeds gebleken dat er meer baggerspecie (in totaal 120.000 m³) afgevoerd moest worden en dat dit, als gevolg van de aanwezigheid van explosieven, met aangepaste werkwijze en materieel diende te geschieden. Als gevolg van een degen voorbereiding, maar ook door een slimme aanpak van de aannemer is het werk zeer soepel verlopen en aanmerkelijk goedkoper uitgevoerd. Ondanks dat het werk nog niet volledig is afgerond, ziet het er naar uit dat dit project in 2021 met een financieel voordeel van circa € 2,5 miljoen kan worden afgesloten.

2.4 Programma Wegen

Weginspectie, bermen maaien, bomen snoeien, groot onderhoud: er is altijd veel werk aan de weg. Onze buitendienst neemt de dagelijkse zorg op zich. De wegenspecialisten op kantoor maken plannen voor verkeersveiligheid en het groen langs de wegen. Met bijna 4.000 kilometer plattelandswegen is het waterschap een belangrijke wegbeheerder in Zeeland. (Bron: Strategienota)

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
Aantal geregistreerde verkeersdoden op waterschapswegen	0-4*	6	Nee
Vrijliggende fietspaden voldoen aan de verkeersveiligheidseisen m.b.t. breedte (%)	72%	72%	Ja
80km-wegen ingericht volgens EHK (%)	93%	93%	Ja
Percentage van de wegen waarvan de kwaliteit van de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor veiligheid	≥95%	Geen score te rapporteren	Nee
Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor comfort	≥95%	Geen score te rapporteren	Nee
Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor aanzien	≥94%	Geen score te rapporteren	Nee

* De doelstelling gaat uit van een halvering van het aantal slachtoffers ten opzichte van het gemiddelde in de periode 2007-2009, maar elk ongeval en elk verkeersslachtoffer is er één teveel

**Doelstellingen na 2020 zijn nog nader te bepalen, samen met andere Zeeuwse wegbeheerders

Wat doen we om prestaties te realiseren

Algemeen

Waterschapswegen liggen in het buitengebied om bedrijven, percelen en woningen te ontsluiten. Daarnaast liggen er tussen de woonkernen waterschapswegen om deze te ontsluiten naar wegen van hogere orde. Deze wegen zijn in de loop der jaren aan de eisen aangepast. Dat gebeurt nog steeds omdat het buitengebied in beweging is. Bijvoorbeeld door toenemende bedrijvigheid of recreatie, of een verkeersonveilige situatie. We streven naar een eerlijke verdeling van de kosten met de andere belanghebbenden en geven hier komende periode verdere uitwerking en invulling aan.

Ontwikkelingen, en beheer- en onderhoudsopgaven aan de wegenstructuur waar ook het onderhoud van bruggen en duikers bij horen vragen meer en meer om een risicogestuurde aanpak. Assetmanagement zal hier invulling aan geven en bijdragen aan beter inzicht op de staat van onze wegen en bijbehorende kunstwerken. Komende periode werken we aan de verdere implementatie van het assetmanagement.

Verkeersveiligheid

- Aantal geregistreerde verkeersdoden op waterschapswegen

We spannen ons zodanig in, dat er zo min mogelijk verkeersslachtoffers zijn. Elk ongeval en elk verkeersslachtoffer is er één teveel. De ambitie van de Zeeuwse wegbeheerders is om maatregelen te treffen voor een scherpe daling van het aantal ernstige ongevallen. Daar zijn we in 2020 verder mee aan de slag gegaan. Samen met de andere Zeeuwse wegbeheerders zijn we op zoek naar realistischere doelstellingen en prestatie indicatoren voor het verbeteren van de verkeersveiligheid voor de periode na 2020. Vooralsnog hanteren we als prestatie indicator het aantal geregistreerde verkeersdoden. In 2020 zijn er op de waterschapswegen helaas 6 doden te betreuren geweest. Alle slachtoffers zijn om het leven gekomen op 60km-wegen. In 2021 rapporteren we hier over.

Veilige fietsroutes

- Vrijliggende fietspaden voldoen aan de verkeersveiligheidseisen m.b.t. breedte (%)

We hebben verdere uitwerking gegeven aan de beleidsnotitie Verkeersveiligheid. Met de in juni 2020 vastgestelde prioritering kunnen we concreet invulling geven aan de aanpak van de in de notitie benoemde knelpunten. Er is na het vaststellen van de prioritering direct gestart met de voorbereiding van de hoogst geprioriteerde knelpunten. De eerste knelpunten zullen in 2021 worden aangepakt.

Veilige inrichting van de weg

- 80km-wegen ingericht volgens EHK (Essentiële Herkenbaarheidskenmerken %)

Alle 80km-wegen, behalve de Muidenweg bij Wolphaartsdijk, zijn ingericht volgens de Essentiële Herkenbaarheidskenmerken (EHK). De inrichting van de Muidenweg koppelen we aan de (recreatieve) ontwikkelingen rondom het Veerse Meer. We maken een pas op de plaats met de inrichting van de Muidenweg.

Veilige staat van de weg

- Percentage van de wegen waarvan de kwaliteit van de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor veiligheid

De score wordt gebaseerd op de inspecties en het uitgevoerd onderhoud in 2020. Het onderhoud is in het beheersysteem ingevoerd maar de inspecties konden niet worden uitgevoerd. Er is voor gekozen om de inspecties voortaan uit te laten voeren door de kantonniers. Hiervoor dienen de kantonniers te worden opgeleid, maar deze opleiding heeft als gevolg van de coronacrisis niet in 2020 kunnen plaatsvinden. Er is derhalve geen score te rapporteren voor wat betreft de veiligheid van onze wegen.

Met ons beheer en onderhoud zorgen we er voor dat de staat van de weg en alles wat daar onderdeel van is geen gevaar voor de weggebruikers oplevert. Hierbij heeft de staat van de bermen en de beplantingen specifiek onze aandacht. Dit blijkt immers een kritische factor bij het ontstaan van veel eenzijdige ongevallen. De staat van de verhardingen en beplantingen is grotendeels in beeld. We brengen de staat van de bruggen in en de duikers onder onze wegen verder in beeld, afgezet tegen de landelijke veiligheidsnormen en prioriteren op basis van urgentie (risico) en beschikbare capaciteit en middelen. Dat is de belangrijkste aanbeveling uit het in juni 2020 vastgestelde beleid voor de kunstwerken in onze wegen.

De Zeeuwse samenwerking voor de gladheidbestrijding zetten we voort. Die is uniek in Nederland. In 2020 hebben we gewerkt aan de totstandkoming van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst en een nieuw uitvoeringscontract. De huidige samenwerkingsovereenkomst en het huidige uitvoeringscontract lopen immers in het voorjaar van 2021 af.

Veilig rijgedrag

Weggebruikers vertonen veilig rijgedrag doordat zij zich bewust zijn van wat er van hen verwacht wordt qua snelheid, te volgen route en gedrag. We bevorderen veilig rijgedrag door,

net als de andere Zeeuwse wegbeheerders, deel te nemen aan het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Zeeland (ROVZ). Daarnaast proberen we met de inrichting van onze wegen veilig rijgedrag te bevorderen. Verwachtingsmanagement, verkeerstellingen en vergunningverlening zijn hier input voor.

Bereikbaarheid

Onder bereikbaarheid verstaan we dat een bestemming door het daarvoor bestemde verkeer binnen een redelijke tijd en via een geschikte weg kan worden bereikt. Als norm voor redelijke tijd wordt er van uit gegaan dat de inrichting van ons wegennet zodanig is dat automobilisten uit de grotere kernen (>1.000 inwoners) binnen 10 minuten op het hoofdwegennet kunnen zijn en tegelijkertijd ook de andere weggebruikers binnen redelijke tijd hun bestemming kunnen bereiken. Bij de inrichting, onderhoud en advisering inzake plannen derden houden we hier rekening mee.

Omgeving

- Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor comfort
- Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor aanzien

De weg is aantrekkelijk voor de weggebruiker, geeft minimale overlast voor de omgeving en past in het landschap. We meten daarom het comfort en aanzien van de weg volgens landelijke eisen en plannen ons onderhoud hierop. De score wordt gebaseerd op de inspecties en het uitgevoerd onderhoud in 2020. Het onderhoud is in het beheersysteem ingevoerd maar de inspecties konden niet worden uitgevoerd. Er is voor gekozen om de inspecties voortaan uit te laten voeren door de kantonniers. Hiervoor dienen de kantonniers te worden opgeleid, maar deze opleiding heeft als gevolg van de coronacrisis niet in 2020 kunnen plaatsvinden. Er is derhalve ook geen score te rapporteren voor wat betreft het comfort en het aanzien van onze wegen.

Goed rentmeesterschap ten aanzien van natuurwaarden, landschappelijke waarden en cultuurhistorische waarde is een bijkomend uitgangspunt. We werken aan een beeldkwaliteitsnorm om de kwaliteit van onze wegen en alles wat daar onderdeel van is te kunnen toetsen.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2020
Externe kosten	15.904	14.221	14.065
Externe opbrengsten	-17.170	-16.597	-17.005
Personeelskosten	4.316	4.438	3.844
Rente en afschrijving	2.852	2.825	2.865
Netto kosten programma wegen	5.902	4.887	3.769

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

Ruim 80% van de externe kosten is besteed aan onderhoud (en verbetering) van wegen en dan met name aan de verharding en bermen inclusief de aanwezige beplanting. Daarnaast is onderhoud uitgevoerd aan kunstwerken in wegen en aan voorzieningen vanuit verwante belangen (o.a. recreatie). Een andere belangrijke pijler is de verkeersveiligheid. Meest in het oog springend is hierbij de uitvoering van gladheidbestrijding. Bovendien zijn relatief kleine maatregelen uitgevoerd om knelpunten op te lossen en is onderhoud uitgevoerd aan wegmeubilair, verlichting en markeringen. Vanuit de calamiteitenbestrijding wordt het waterschap steeds meer geconfronteerd met illegale lozingen en dumpingen, waarbij de kosten lastig te verhalen zijn.

De totale externe kosten vallen een fractie lager uit, nl. 1,1%. De kosten in het kader van beleidsontwikkeling zijn dit jaar hoger. Naast reguliere studies is er onderzoek gedaan hoe de cofinanciering opgezet kan worden voor aanleg of verbetering van wegen bij (economische) ontwikkelingen in het buitengebied. Bovendien is extern advies gevraagd voor het opstellen van een geluidsniveaukaart. Deze overschrijding is intern gecompenseerd vanuit het budget verkeersveiligheid.

Het budget 'onderhoud verharding' laat een overschrijding zien, die wordt veroorzaakt door extra onderzoek en analyses als gevolg van het ontbreken van een bodemkwaliteitskaart en aanpassing van de regelgeving voor PFAS. Daarnaast zijn locaties die gepland waren voor het aanbrengen bermverharding opgenomen in het groot onderhoud waardoor een verschuiving plaatsvond ten gunste van het budget bermverharding. De kosten voor ziektebestrijding bij beplanting zijn verdrievoudigd (€ 150.000,-). De extra werkzaamheden zijn voornamelijk uitgevoerd bij iepen en platanen. Bij onderhoud kunstwerken is eveneens een overschrijding, die is veroorzaakt door het in één keer uitvoeren van groot onderhoud aan de Zwartenhoekse Zeesluis. Voor de instandhouding van deze sluis is overigens een subsidie ontvangen (zie externe opbrengsten). Bij het Veerse Meer zijn de kosten voor het verwerken van afval fors gestegen. Door de Covid-19 maatregelen waren er dit jaar relatief veel bezoekers.

De kosten voor de gladheidbestrijding zijn dit jaar aanzienlijk lager dan geraamd. De oorzaak hiervan ligt bij de lagere uitvoeringskosten voor de bestrijding van gladheid. De weersomstandigheden zijn hierbij de bepalende factor, die zowel in het voor- als najaar gunstig waren. Het onderhoud aan verlichting resulteerde in een overschrijding. De staat van zowel de lichtmasten als armaturen is oud en vraagt extra onderhoud om deze op peil te brengen. Gekozen is om de overschrijding te compenseren vanuit het budget wegmeubilair, waardoor op deze post in 2020 minder aan onderhoud of vervanging is gedaan.

Externe opbrengsten

In de begroting is de bijdrage vanuit het gemeentefonds voor onderhoud aan wegen in volume de grootste post die is opgenomen. Bovendien is rekening gehouden met de opbrengst voor eigen inbreng van materieel, personeel en steunpunten voor de samenwerking gladheidbestrijding en zijn bedragen begroot voor werkzaamheden voor derden.

De totale externe opbrengsten vallen 2,5% hoger uit. De meeropbrengsten betreffen een viertal posten nl. een bijdrage van de Provincie inzake een overdracht van wegen, een hogere onderhoudsbijdrage vanuit het gemeentefonds, een instandhoudingssubsidie voor de Zwartenhoekse Zeesluis en een afkoopsom voor de overdracht van een slagboominstallatie bij een spoorwegovergang.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 13% lager uit dan bij de begroting ingeschat. In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met de nieuwe organisatiestructuur. Hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van kosten van het programma Wegen naar het programma Bestuur en organisatie. Daarnaast zijn er diverse vacatures in 2020 later ingevuld en staat 1 fte eind 2020 nog open. Vanuit het ingenieursbureau is ten opzichte van de begroting minder tijd verantwoord op exploitatieprojecten. Deze uren waren te hoog inge-

schat in de begroting op basis van ervaringscijfers 2018/2019 waarin een aantal grote projecten waren opgenomen. De verdeling van de personeelskosten heeft in 2020 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

Marginale verschillen in de afschrijvingskosten zorgen er voor dat de werkelijke kosten 1,4% hoger zijn dan in de begroting voorzien.

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen weergegeven, onderverdeeld in financieel afgerond, onderhanden en investeringen in voorbereiding uit het algemene voorbereidingskrediet.

prj	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke besteding			
				AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	bruto t/m 2020	subs/bijdr t/m 2020	netto t/m 2020	netto in 2020
3 programma wegen										
financieel afgerond										
PRJ1291	Fietspad Kortgene-Colijnsplaat	1-12-2018	1-12-2018	2.560	-120	2.440	2.562	-200	2.362	
PRJ1400	Reconstructies wegen 2018	1-11-2018	1-3-2019	1.574	-229	1.345	1.728	-254	1.474	24
PRJ1446C	Gr.ondh.kunstwerken wegen 2019	1-7-2020	1-4-2020	791		791	684		684	474
PRJ1494	Fietspad Vlakte	1-10-2019	1-12-2019	392	-152	240	416	-163	253	24
Totaal financieel afgerond				5.317	-501	4.816	5.390	-617	4.773	521
onderhanden investeringen										
PRJ1412	Reconstructies wegen 2019	1-11-2019	1-4-2020	2.345		2.345	2.491		2.491	386
PRJ1462	Reconstructies wegen 2021	1-11-2021	1-11-2021	1.586		1.586	182		182	182
PRJ1463	Reconstructies wegen 2020		1-5-2021	2.345		2.345	1.733		1.733	1.581
PRJ1497A	Herinrichting Wijkhuijweg	1-6-2021	1-5-2021	573		573	202		202	148
PRJ1497B	Verbr.Bunkerpad en fietspad Zwaanweg	1-12-2021	1-8-2022	652		652	79		79	79
PRJ1500	Landbouwroutte Kamperland	1-11-2020	1-11-2020	1.255	-686	569	1.068	-653	415	415
PRJ1514A	Gr.onderh.kunstwerken wegen 2021	1-5-2022	1-8-2022	596		596	8		8	8
Totaal onderhanden investeringen				9.352	-686	8.666	5.762	-653	5.109	2.798
algemeen voorbereidingskrediet										
PRJ1299	Fietspad Roterij-Zuidwijk(Dreischor)		1-10-2023	107		107	242	-61	181	181
PRJ1462A	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent			20		20	5		5	5
Totaal algemeen voorbereidingskrediet				127		127	247	-61	186	186
Totaal 3 programma wegen				14.796	-1.187	13.609	11.399	-1.331	10.068	3.505

Toelichting financieel afgeronde investeringen

PRJ1291 Fietspad Kortgene-Colijnsplaat

Tussen de kernen Kortgene en Colijnsplaat ligt een gebiedsontsluitingsweg, waar 80 km/uur gereden mag worden. Voor (school)fietsers is geen verkeersveilige voorziening aanwezig. Besloten is daarom een vrijliggend fietspad van ruim 5 km aan te leggen.

Het project is in 2019 technisch afgerond. Financieel hebben er geen mutaties meer plaatsgevonden.

PRJ1400 Reconstructies wegen 2018

Het project betrof het reconstrueren van de Mosselweg bij Anna Jacobapolder, het fietspad onderaan de duinen bij Dishoek (een samenwerking met de gemeente Veere), de Weeldijk bij Wolphaartsdijk, de Hooglandsedijk bij Driewegen en de Schorerweg bij IJzendijke. De reconstructie van de eerste drie wegen en het fietspad is in 2018 uitgevoerd en opgeleverd. De reconstructie van de Schorerweg is in 2018 gestart maar pas in 2019 opgeleverd. Voor het fietspad Dishoek is in 2020 een opstalrecht gevestigd. Dit heeft lange tijd op zich laten wachten. Daarnaast is in 2020 de suppletie-uitkering voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven afgehandeld.

PRJ1446C Groot onderhoud Kunstwerken wegen 2019

Het project betrof het uitvoeren van groot onderhoud aan de bruggen in de Elkerzeeseweg bij Scharendijke, de Hogeweg bij Scharendijke, de Florisweg bij Kerkwerpe, de Ringdijk bij Scharendijke, de Taaijersweg bij Kerkwerpe en de Ridderweg bij Serooskerke. Het onderhoud op de eerste drie bruggen heeft in 2019 plaatsgevonden. Het onderhoud op de laatste drie bruggen is in 2020 uitgevoerd. De kosten zijn lager uitgevallen omdat er minder onderhoud en personele inzet nodig waren dan verwacht en er zich vrijwel geen onvoorziene zaken hebben voorgedaan.

PRJ1494 Fietspad Vlake

Het project betrof het realiseren van een fietspad langs een gedeelte van de Kanaalweg bij Vlake (lengte 0,5 km). Dit fietspad is in 2019 opgeleverd en aansluitend is de Kanaalweg ingericht als 80-km weg en zijn er twee drempels op de Kanaalweg bij de aansluiting met de Reeweg aangebracht. De afrekening met de aannemer kon, vanwege de nog lopende onderhoudstermijn, pas in 2020 plaatsvinden. Met de aanpassing van de bewegwijzering is het project afgerond. De kosten zijn hoger uitgevallen dan het krediet. De twee belangrijkste oorzaken hiervoor zijn dat we bij het plaatsen van keerwanden onder de Vlakebrug zijn geconfronteerd met kabels die veel ondieper lagen dan verwacht en de kosten voor het aanpassen van de bewegwijzering abusievelijk niet opgenomen waren in de kredietaanvraag.

Toelichting belangrijkste afwijkingen bij de onderhanden investeringsprojecten

PRJ1412 Reconstructies wegen 2019

Het project betreft het reconstrueren van het Sluiskilpad, het fietspad Noorddijk II en Duinweg bij Cadzand, de Nieuwe Kraaijertsedijk bij Lewedorp, de Goversweg bij Kruiningen, de Weg van Kleverskerke naar Middelburg, de Ringdijk bij Oostburg en de Zuidweg bij Anna Jacobapolder. De reconstructie van deze wegen en paden is grotendeels in 2019 afgerond maar nog niet alle wegen en paden konden toen worden goedgekeurd. De oplevering heeft daarom, na uitvoering van de resterende werkzaamheden, in 2020 plaatsgevonden. De reconstructie van de Stelhoekweg bij Wemeldinge is in 2020 aanbesteed, uitgevoerd en opgeleverd. Dit heeft geleid tot een lichte overschrijding van het krediet. De suppletie-uitkering voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven wordt in 2021 afgehandeld.

PRJ1463 Reconstructies wegen 2020

De volgende wegen zijn als onderdeel van de wegreconstructies 2020 uitgevoerd: Groenedijk (Zierikzee), Koningsweg (Sint-Maartensdijk), Randduinweg/Duinbeekseweg (Oostkapelle) Nieuwe Vreelandsedijk/Vreelandsedijk (Kwadendamme), Kitskinderenweg (Kapelle), Paulinaweg (Biervliet), Vogeldijk (Hengstdijk), Oude Bontepolderstraat (Hoek) en de Heerstraat (Sint Jansteen). De reconstructie van de Puijendijk/Noordstraat II/Havendijk (Groede) wordt in 2021 uitgevoerd. Omdat er sprake was van een aanbestedingsvoordeel is een deel hiervan besteed aan het herstraten van de Noorstraat te Biervliet, dat eind 2020 is opgeleverd. Het res-

terende bedrag is gelabeld aan de Ketelappersweg en wordt opgenomen in de voorbereiding en uitvoering van de wegconstructies 2021.

PRJ1497B Verbreden Bunkerpad en fietspad Zwaanweg

Het project betreft de verbreding van het Bunkerpad (Vlissingen) en het fietspad Zwaanweg (Koudekerke). Deze fietspaden krijgen een breedte van 3,50 meter. Voor het project is intussen een bijdrage/subsidie toegekend in het kader van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) van € 307.000,-. De verbreding van het Bunkerpad wordt binnen het contract 'groot onderhoud' uitgevoerd, omdat aansluitend aan het Bunkerpad groot onderhoud wordt uitgevoerd. Het fietspad Zwaanweg en daarmee ook de verbreding van dit fietspad liggen op eigendom van Staatsbosbeheer (SBB). De voor de verbreding benodigde vierkante meters moeten elders gecompenseerd worden omdat het fietspad binnen het Natuurnetwerk Zeeland ligt. Een waterschapsperceel in Oostkapelle zal ingezet worden voor compensatie. Met SBB en de provincie Zeeland vinden hierover gesprekken plaats.

PRJ1500 Landbouwroute Kamperland

Het project bestaat uit drie onderdelen. Dit zijn het verbeteren van de bereikbaarheid van de mestsilo aan de Schaapskooiweg, het verbeteren van de bereikbaarheid van de landbouwpercelen rondom Kamperland en het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Stekeldijk bij Plankendorp. Er is een subsidie toegekend in het kader van POP3 van € 486.055,-. De gemeente Noord-Beveland zal € 200.000,- bijdragen aan het project. Fase1 van het project (alle wegen m.u.v. kruispunt Ruiterslaan) is in november 2020 opgeleverd. De resterende werkzaamheden (fase 2) zullen naar verwachting in juni 2021 worden opgeleverd.

Algemeen voorbereidingskrediet investeringsprojecten programma Wegen

PRJ1299 Fietspad Roterij-Zuiddijk (Dreischor)

Het project omvat het realiseren van een fietspad langs de Roterijdijk en Zuiddijk tussen de aansluiting met Kloosterweg (N654) bij Schuddebeurs en de aansluiting met de Bogerdweg in Dreischor. Het fietspad heeft een lengte van circa 2.380 meter. De realisatie van het fietspad wordt gecombineerd met de herinrichting van de aansluitingen met de Dreischorsedijk, de Platteweg en de Zuidlangeweg. Daarnaast wordt de aanleg gecombineerd met de verbreding van en het uitvoeren van groot onderhoud op de Zuiddijk en het gedeelte van de Roterijdijk tussen grofweg de aansluiting met de Sasdijk en de aansluiting met de Dreischorsedijk. In 2020 zijn diverse onderzoeken uitgevoerd en is er gesproken met grondeigenaren over grondaankoop/ruil. Zodra de gronden verworven zijn zal het project verder worden voorbereid.

PRJ1462A Reconstructie Vrijstaat Sas van Gent

Dit project is vanwege de risico's en onzekerheden uit de scope van de wegconstructies 2021 gehaald. Hiervoor is een bedrag van netto € 190.000,- in mindering gebracht op het krediet wegconstructies 2021 (PRJ1462). In 2021 is een second opinion uitgevoerd op de 2 varianten die eerder al waren uitgewerkt en is een derde variant toegevoegd. De drie varianten zijn voorzien van een (actuele) kostenraming. Zowel de gemeente Terneuzen als de gemeente Assenede (B) hebben eerder toegezegd een financiële bijdrage te zullen leveren. Aan de hand van de geactualiseerde raming(en) zal dit herbevestigd moeten worden. Op basis hiervan zal in 2021 het project verder worden voorbereid.

2.5 Programma afvalwaterketen

Soms is ons werk onzichtbaar en valt het pas op als we ons werk niet goed doen. Zo lijkt het de normaalste zaak van de wereld dat afvalwater ‘gewoon’ wegstroomt via het afvoerputje. Op onze 15 rioolwaterzuiveringen wordt 24 uur per dag het afvalwater gezuiverd. Met oog voor duurzaamheid, innovatie en energiebesparing. (Bron: Strategienota)

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
Rioolgemalen voldoen aan de afnameverplichting (%)	98%	98,2%	Ja
Lozingen per jaar via overstorten door falen van het afvalwatersysteem	0	1	Nee
Zuiveringen voldoen aan de lozingseisen (%)	100%	99,3%	Nee

Wat doen we om prestaties te realiseren

Gezuiverd afvalwater:

Voldoende capaciteit

-Rioolgemalen voldoen aan de afnameverplichting (%)

Onder verantwoordelijkheid van de gemeenten wordt stedelijk afvalwater in gemeentelijke rioleringen ingezameld en afgevoerd naar een overnamepunt. Vanaf de overnamepunten transporteren wij met transportleidingen en rioolgemalen het afvalwater naar een van onze rioolwaterzuiveringen. Met de gemeenten hebben we afspraken gemaakt over hoeveel water ons systeem kan transporteren. Deze afspraken hebben we vastgelegd in een afnameverplichting. In 2020 is de doelstelling (98%) behaald.

-Lozingen per jaar via overstorten door falen van het afvalwatersysteem

Naast het op orde hebben en houden van de capaciteit van ons systeem, is het ook belangrijk dat het systeem goed functioneert. Ons beheer en onderhoud is er op gericht dat zich geen situaties voordoen waarbij we ongezuiverd afvalwater moeten lozen door het falen van ons systeem.

Er heeft 1 nooduitlaat bij rioolgemaal Zaamslagveer plaatsgevonden, omdat de interne overdracht niet goed is verlopen.

Zuiveren van afvalwater

-Zuiveringen voldoen aan de lozingseisen (%)

Water dat in onze rioolwaterzuiveringen gezuiverd is, lozen we op het oppervlaktewater. Voor elke rioolwaterzuivering zijn in een vergunning lozingseisen vastgelegd. Dit betreft individuele eisen per rioolwaterzuivering en eisen voor de verwijdering van fosfaat en stikstof voor het hele waterschap. Wij streven ernaar om volledig aan de lozingseisen te blijven voldoen. Over 2020 hebben we voor 99,3% aan de lozingseisen voldaan.

Met name op de rwzi Breskens is de eis voor onopgeloste bestanddelen (OB) een paar keer overschreden, doordat er een lichte drijfslaag op de beluchtingstanks aanwezig is geweest, wat in dit type zuivering (Nereda), meteen tot een verhoogde waarde leidt. Ook op de rwzi Walcheren is deze eis een paar keer overschreden, doordat, wegens onderhoud, een aantal weken 2 nabezinktanks uit bedrijf zijn geweest. Daarnaast is wegens extreme neerslag een overschrijding van deze eis niet altijd te voorkomen.

Verwerken van reststromen

Na het zuiveren van afvalwater blijven enkele reststromen over, zoals zuiveringsslib. Waar doelmatig, benutten we deze reststromen voor het terugwinnen van energie. We zorgen voor een duurzame verwerking van al het zuiveringsslib. Hiervoor hebben we een deelneming in de Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). Deze deelneming zetten we voort. Wat betreft doelstellingen met betrekking tot duurzaamheid van de afvalwaterketen, hier kan meer over gevonden worden bij het overkoepelende thema Duurzame energie en circulaire economie.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijziging	Rekening 2020
Externe kosten	10.071	10.528	10.578
Externe opbrengsten	-763	-668	-929
Personeelskosten	5.840	5.722	5.793
Rente en afschrijving	9.848	10.118	10.105
Netto kosten programma afvalwaterketen	24.996	25.700	25.547

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten:

Het grootste deel van de externe kosten omvat het beheer en onderhoud van de transportstelsels, rioolwaterzuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties. De andere component betreft het transporteren en verwerken van slib en overige restproducten. Een relatief gering deel van de kosten wordt gebruikt voor onderzoek en advisering gerelateerd aan beleidsontwikkeling.

De totale externe kosten vallen een fractie (0,5%) hoger uit. De onderhoudskosten voor de transportstelsels zijn aanzienlijk lager uitgekomen door prioritering van werkzaamheden. Het budget van zowel civieltechnisch/bouwkundig als mechanisch-elektrisch onderhoud dat hierdoor vrij kwam is ingezet om de overschrijdingen elders binnen het programma te compenseren. De meerkosten bij de zuiveringsinstallaties betreffen incidentele, aan onderhoud gerelateerde werkzaamheden voor het project Westerschouwen. Deze werkzaamheden moesten plaatsvinden om de realisatie van het project niet te frustreren. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt voor aanpassingen aan een gashouder, het herstellen van schade aan een gasmotor en een roostergoedreiniger. Het verzwaren van de schakelkasten bij een effluentgemaal was nodig om invulling te geven aan de afspraken met een bedrijf.

Bij de slibverwerkingsinstallaties is ook sprake van een kostenoverschrijding, maar dit is voornamelijk het gevolg van een hogere kostprijs voor chemicaliën. Bovendien is er meer slib verwerkt voor derden (zie ook 'externe opbrengsten'). Om het capaciteitstekort voor slibontwatering en vergisting op te vangen is een overeenkomst gesloten met waterschap Brabantse Delta. De kosten hiervan waren niet voorzien, maar konden voor een groot deel worden gecompenseerd door lagere transportkosten.

De energiekosten laten per saldo een kleine onderschrijding zien ten opzichte van de begroting. Door een hogere energiebelasting was in eerste instantie sprake van een overschrijding. Omdat eenmalig een afrekening over vorige jaren is verrekend in de cijfers is het resultaat toch positief.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten die in de begroting zijn opgenomen, zijn bijdragen en vergoedingen in het kader van samenwerking in de afvalwaterketen en / of werkzaamheden voor derden. De totale externe opbrengsten vallen flink hoger uit ten opzichte van de begroting (39%). De doorberekende energiekosten voor het MBR en Permeaatgemaal Sluiskil zijn aanzienlijk meer en er is een bijdrage ontvangen van het RIVM voor de bemonstering die is uitgevoerd voor Covid-19. Daarnaast zijn te lage SAZ+ bijdragen opgenomen in de begroting. Als laatste zijn ook de opbrengsten voor het verwerken van slib voor derden fors gestegen.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 1,2% hoger uit dan bij de begroting ingeschat. In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met de nieuwe organisatiestructuur. Hierdoor heeft een verschuiving plaatsgevonden van kosten van het programma afvalwaterketen naar het programma Bestuur en organisatie. Hiertegenover staan hogere exploitatiekosten omdat de activering (kosten ten laste van investeringsprojecten) bijna € 0,1 miljoen lager uitvalt. De formatie eind 2020 is nagenoeg gelijk aan de begrote formatie. De verdeling van de personeelskosten heeft in 2020 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

Bij het programma Afvalwaterketen zijn de kosten van rente en afschrijving op het niveau van de begroting (0,1% onderschrijding).

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen weergegeven, onderverdeeld in financieel afgerond, onderhanden en investeringen in voorbereiding uit het algemene voorbereidingskrediet.

prj	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke besteding			
				AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	bruto t/m 2020	subs/bijdr t/m 2020	netto t/m 2020	netto in 2020
4 programma afvalwaterketen										
financieel afgerond										
PRJ1190	Vervangen persleiding Schotsman - Ka	1-12-2019	1-12-2019	1.000		1.000	508		508	117
PRJ1214	rpg Yerseke, Groenix v Zoelenstraat	1-6-2019	1-12-2019	255	-255		21	-19	3	
PRJ1223J	Renovatie rg Oostkapelle	1-1-2019	1-3-2019	430		430	393		393	-4
PRJ1223K	Renovatie rg 's Heerenhoek	1-11-2019	1-11-2019	450		450	486	-5	481	107
PRJ1223L	Renovatie rg Zandstraat, Driekwartwg	1-2-2020	1-8-2019	1.000		1.000	941		941	41
PRJ1223N	Aanpassing rioolgemaal Zaamslagveer	1-11-2020	1-6-2020	350		350	324		324	324
PRJ1233E	Rwzi Verseput slibstrategie maatr.	1-4-2019	1-4-2019	450		450	486		486	13
PRJ1233G	Vervanging blowers rwzi Hulst	1-7-2020	1-7-2020	675		675	626		626	626
PRJ1236	Rwzi Waarde, perforatierooster	1-10-2018	1-10-2018	400		400	350		350	
Totaal financieel afgerond				5.010	-255	4.755	4.135	-24	4.111	1.224

prj	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke besteding			
				AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	bruto t/m 2020	subs/bijdr t/m 2020	netto t/m 2020	netto in 2020
4 programma afvalwaterketen										
onderhanden investeringen										
PRJ1223A	Renovatie rg Zierikzee	1-9-2020	1-9-2020	1.910		1.910	1.711		1.711	1.416
PRJ1223M	Renovatie rg Oosterland	1-11-2019	1-11-2019	725		725	707		707	5
PRJ1223O	Ombouw rioolgemaal Borssele	1-3-2021	1-1-2022	450		450	5		5	5
PRJ1223P	Ombouw rioolgemaal Wilhelminadorp	1-3-2021	1-12-2021	250		250	6		6	6
PRJ1228	Amov.rwzi Groede/ub rwzi Bres	1-2-2019	1-4-2019	11.842		11.842	11.812		11.812	195
PRJ1233D	Rwzi Terneuzen aanp.belucht/tank	1-7-2019	1-7-2019	1.400		1.400	1.535		1.535	190
PRJ1233F	Rwzi WA-polder, gaswasser	1-9-2019	1-11-2019	350		350	362		362	12
PRJ1233H	Aanpassing bedrijfsgebouw rwzi WAP	1-9-2020	1-12-2020	150		150	101		101	101
PRJ1233I	Prakt.onderz SVI-beheersing rwzi Tnz	1-7-2021	1-9-2021	350		350	2		2	2
PRJ1233J	Aanpass. ontvangwerk rwzi Walcheren	1-10-2021	1-11-2021	1.000		1.000	476		476	476
PRJ1233K	Rwzi Verseput, renovatie E/W	1-12-2021	1-12-2021	2.500		2.500	6		6	6
PRJ1234A	Rwzi WA-polder, verv.E-instal + fakk	1-12-2022	1-12-2022	2.500		2.500	2		2	2
PRJ1241	OAS maatregel Westerschouwen	1-7-2020	1-12-2021	875		875	43		43	40
PRJ1241A	Groot ond. RWZI Westerschouwen	1-10-2020	1-1-2020	5.700		5.700	5.208		5.208	4.706
PRJ1245	Rwzi Retranchement, uitbreiding hydr	1-6-2022	1-12-2022	8.900		8.900	473		473	363
PRJ1249	Rwzi Camperland, perforatierooster	1-12-2019	1-12-2019	400		400	483	-51	432	1
PRJ1414	Uitrol WinCC OA rg zuid+uniform rwzi	1-12-2020	1-12-2020	2.800		2.800	2.971		2.971	426
PRJ1442	Afrekening fase A OAS Westerschouwen	1-12-2020	1-12-2020	1.059		1.059				
PRJ1496	Bijdrage Phario	1-12-2021	1-12-2021	500		500	599		599	570
PRJ1521	Verv. en renoveren afvalwaterleiding	1-11-2023		44		44	42		42	29
PRJ1521A	Relinen afvalwaterleidingen perc 1SD	1-11-2023		2.003		2.003	10		10	10
PRJ1521B	Relinen afvalwaterleidingen perc 2ZV	1-11-2023		7.378	-2.400	4.978	1.416		1.416	1.416
Totaal onderhanden investeringen				53.086	-2.400	50.686	27.968	-51	27.917	9.976
algemeen voorbereidingskrediet										
PRJ1223T	Renovatie rg Goes		1-8-2022	65		65	14		14	14
Totaal algemeen voorbereidingskrediet				65		65	14		14	14
Totaal 4 programma afvalwaterketen				58.161	-2.655	55.506	32.117	-75	32.042	11.215

Toelichting financieel afgeronde investeringen

Afgeronde projecten programma Zuivering en Installaties

PRJ1190 Vervangen persleiding Schotsman - Kamperland

Dit project omvatte de renovatie van het rioolgemaal Kamperland en het verleggen van een deel (700 m) van de persleiding. Als gevolg van het meeliften van het project fietspad Ruiterslaatsweg waarbij al een deel van de persleiding was vervangen, kon het project significant goedkoper (49%) worden gerealiseerd.

PRJ1214 rioolgemaal Yerseke, Groenix v Zoelenstraat

Dit gemaal stond als gevolg van veroudering en storingsgevoeligheid hoog op de prioriteringslijst voor renovatie. Deze renovatie bestond in hoofdzaak uit het renoveren van de opslagbuffer, het vervangen van de elektrotechnische - en besturingsinstallatie, het herstellen van de buitenkast en het onderhoudsarm maken van de verharding. De kosten van deze renovatie bedroegen € 255.000,- en zijn bijna volledig door de gemeente Reimerswaal, als zijnde eigenaar van het gemaal, betaald.

PRJ1223J Renovatie rioolgemaal Oostkapelle

De installatie van het rioolgemaal Oostkapelle was dusdanig verouderd dat de kans op storingen en eventueel uitval significant groter was geworden. Het gemaal voldeed niet aan de stand der techniek. Het gemaal is volledig gerenoveerd waarbij de mechanische en elektrische installatie is vernieuwd. Het gemaal voldoet nu weer aan de interne eisen. Het werk is zonder problemen binnen het beschikbare krediet uitgevoerd.

PRJ1223K Renovatie rioolgemaal 's Heerenhoek

De installaties van dit rioolgemaal waren als gevolg van einde levensduur en storingen reden voor een renovatie. Deze renovatie bestond uit het vervangen van de mechanische en elektrische installaties. Het project is probleemloos verlopen. Bouwkundig zijn er onderdelen aangepast waardoor de totale projectkosten iets overschreden zijn (circa 7 %).

PRJ1223L Renovatie rioolgemaal Zandstraat, Driekwartweg

Ook deze installatie was dusdanig verouderd dat de kans op storingen en eventueel uitval significant groter was geworden. Het gemaal voldeed niet aan de stand der techniek. Het gemaal is volledig gerenoveerd waarbij de mechanische en elektrische installatie is vernieuwd. Ook vanuit bouwkundig opzicht is het gemaal weer up to date. Het gemaal voldoet nu weer aan de interne eisen. Het werk is zonder problemen verlopen met 5 % onderschrijding ten opzichte van het beschikbare krediet.

PRJ1223N Aanpassing rioolgemaal Zaamslagveer

Rioolgemaal Zaamslagveer was een pompinstallatie met enkel één pomp. Het rioolgemaal voldeed als gevolg van beperkte capaciteit, maar ook door regelmatige storingen, niet aan de afnameverplichting. Het gemaal is recentelijk gerenoveerd waarbij de gehele mechanische en elektrische installatie inclusief de bouwkundige inrichting is aangepakt. Het gemaal is hierbij tevens uitgebreid naar een tweepompinstallatie waardoor de bedrijfszekerheid aanmerkelijk is vergroot. Dit project is binnen het beschikbare gestelde krediet (7%) gerealiseerd.

PRJ1233E Rwwi Verseput slibstrategie maatregelen

In de huidige slibstrategie van het waterschap was de maatregel opgenomen om op zuivering Verseput van slibontwatering over te schakelen naar slibindikking. De aanwezige slibontwatering vergde veel onderhoud. Daarnaast waren de stroomkosten erg hoog en werd het slib na het ontwateren niet vergist. Deze nadelen konden worden opgelost door het bouwen van een indikker en het renoveren van de slibbuffer. Daarbij zouden de bestaande zeefbandpers, PE aanmaakinstallatie en slibverlading komen te vervallen. De projectkosten zijn als gevolg van diverse uitvoeringsproblemen 8% hoger uitgevallen.

PRJ1233G Vervanging blowers rwwi Hulst

De installatie van de zuivering van Hulst was dusdanig verouderd dat de kans op storing en eventueel uitval groter werden. De algehele renovatie van RWZI Hulst staat gepland voor 2023-2024. De beoogde renovatie is al een paar keer uitgesteld wegens herprioritering. Vooruitlopend op deze renovatie, zijn dit jaar de blowers vervangen. Reden hiervoor was dat de technische levensduur van deze blowers was verstreken en dat reparaties niet meer mogelijk waren. Deze renovatie voorziet in het voldoen aan de hedendaagse eisen, maar ook in het toekomstbestendig maken. Hierdoor past deze maatregel binnen de toekomstige renovatie van de hele zuivering. Voor het renoveren van de blowers was een krediet van € 400.000,- be-

schikbaar gesteld en hiervoor is het project ook gerealiseerd. Afgelopen juni 2020 is de installatie in bedrijf genomen. De blowers draaien prima, echter is gebleken dat zuurstofafgifte ondermaats was als gevolg van defecte beluchtingsplaten. Een direct gevolg hiervan was dat de zuiveringsprestaties achter bleven en dat er een grote kans was op overschrijding van de effluenteisen. Op voorhand was reeds bekend dat de beluchtingsplaten als gevolg van veroudering defecten hadden opgelopen. Desalniettemin was de inschatting dat deze beluchtingsplaten afdoende zouden functioneren totdat de algehele renovatie in 2023 zou starten. Om dit probleem op te lossen is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 275.000,- waarmee dit probleem kon worden opgelost. Inmiddels zijn ook deze aanvullende werkzaamheden binnen het beschikbare krediet uitgevoerd.

PRJ1236 Rwzi Waarde, perforatierooster

De huidige roostergoedreiniger bij de RWZI Waarde was sterk verouderd en functioneerde niet goed meer. Door vervanging in een perforatierooster is de bedrijfszekerheid gewaarborgd en is de functionaliteit (meer vuil afvang) sterk verbeterd. De vervanging van de roostergoedreiniger is ruim binnen het beschikbare budget uitgevoerd.

Onderhanden zijnde investeringen programma Afvalwaterketen

PRJ1245 Rwzi Retranchement, uitbreiding hydraulische capaciteit

De voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van de uitbreiding van de hydraulische capaciteit zijn uitgevoerd. Het werk wordt in een relatieve nieuwe aanpak, namelijk een bouwteam (intensieve samenwerking aannemer-waterschap), uitgevoerd. De fysieke realisatie staat gepland voor 2021 met een doorloop naar 2022.

PRJ1496 Bijdrage Phario

Het waterschap heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan de ontwikkeling van bioplastics uit zuiveringsslib. Hierbij lag de focus op de ontwikkeling van technieken om het produceren van polyhydroxyalkanoaat (PHA), een grondstof voor het maken van biologisch afbreekbaar bioplastics. In de volgende fase naar commercialisatie van dit proces is het nodig om grotere hoeveelheden PHA te produceren, zodat potentiële afnemers de uit zuiveringsslib geproduceerde bioplastics kunnen testen op de in praktijk benodigde eigenschappen. Hiervoor wordt een demo-installatie gerealiseerd bij HVC. In september 2020 is de overeenkomst hiervoor door alle partijen getekend en is de afgesproken bijdrage betaald. Het project laat nu een overschrijding zien doordat onze bijdrage qua BTW nog voorgelegd moet worden aan de belastingdienst. Dit is in januari 2021 opgestart, in de loop van 2021 volgt hierover uitsluitel.

PRJ1521B Relinen afvalwaterleidingen perceel 2 Zeeuws-Vlaanderen

Dit specifieke project betreft een onderdeel van het project renovatie vrijvervalstelsels te gemeente Terneuzen en Schouwen-Duiveland en overige in de periode 2020-2023. Het project omvat het renoveren van het rioleringsstelsel (vrijverval), waarbij betonnen buizen binnin worden voorzien van een nieuwe kunststof kous. Dit zodat deze strengen weer minimaal 50 jaar kunnen worden gebruikt voor het transporteren van afvalwater. In 2020 zijn vanuit dit overkoepelende project diverse rioolstrengen bij Sas van Gent gerenoveerd. In totaal is hierbij 1.400 m met een diameter van 1,27 m betonbuis gerenoveerd.

2.6 Programma bestuur en organisatie

Een doelmatig en rechtmatig bestuur en werkorganisatie zijn het uitgangspunt. Betrokken, gemotiveerde en gekwalificeerde medewerkers zijn essentieel voor het behalen van onze doelen. Ook zijn medewerkers onze ogen en oren waardoor zij zeer belangrijke spil in de uitvoering van ons werk zijn. Omgevingsgericht werken staat daarbij voorop. (Bron: Strategienota)

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
Medewerkertevredenheid en -betrokkenheid*	-	-	-
Ziekteverzuim (%)	≤4%	4,28%	Nee
Investerings gerealiseerd binnen het oorspronkelijk verleende krediet (+ max 10%)	90%	84%	Nee
Investerings gerealiseerd binnen de oorspronkelijke planning (+ max 6 maanden)	90%	-	-
Tevredenheid over het klantcontact	6,3	7,0	Ja
Vergunningaanvragen en bezwaren afgehandeld binnen de wettelijke termijn (%)	98%	98%	Ja
Digitalisering voldoet aan de Baseline Basis op Orde (%)	20%	24%	Ja
Baseline informatieveiligheid Overheid geïmplementeerd (%)	20%	20%	Ja
Medewerkertevredenheid over digitale werkomgeving*	7,5	8,1	Ja
Medewerkertevredenheid over fysieke werkomgeving*	7,5	7,5	Ja
Ongevallen met verzuim	0	2	Nee

* Dit wordt om het jaar gemeten

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

Democratisch & rechtmatig

Om als algemene vergadering (AV) toe te zien op de uitvoering van het vastgestelde (strategische) beleid van het waterschap zal het dagelijks bestuur de AV twee keer per jaar tussentijds informeren over de voortgang op strategische doelen, exploitatie en investeringen. Na afloop van het jaar legt het dagelijks bestuur verantwoording af met de jaarverslaggeving. De accountant zal hierbij een verklaring afgeven over de getrouwheid en de rechtmatigheid. We brengen in beeld wat de wetgeving op het gebied van open overheid betekent voor het openbaar maken van documenten en welke middelen daarvoor benodigd zijn.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk besteden we jaarlijks aandacht aan integriteit. In 2020 zijn de voorbereidingen getroffen voor een dilemmatraining voor bestuurders, met hierin integriteitsvraagstukken, gevolgd door een moreel beraad. De training, die door een specialistisch extern bureau is begeleid, heeft uiteindelijk in januari 2021 plaatsgevonden.

Ook voor personeel geldt dat er net als voorgaande jaren aandacht is besteed aan integriteit.

Medewerkers

- Medewerkertevredenheid en -betrokkenheid

Tevreden en betrokken medewerkers zijn essentieel voor een goed werkende organisatie en een goede dienstverlening. We weten uit onderzoek dat tevreden en betrokken medewerkers “harder werken”. Ook bevorderen tevreden en betrokken medewerkers het imago dat wij als werkgever hebben. Ondanks de ontwikkelingen (zowel intern als extern), die automatisch onzekerheid met zich meebrengen, willen we de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers wel vasthouden.

In 2019 heeft het laatste medewerkertevredenheidsonderzoek (MO) plaatsgevonden. Een MO wordt binnen de sector waterschappen normaal gezien om de twee jaar uitgezet. Eind 2021 zal er vermoedelijk dus weer een nieuw MO plaatsvinden.

- Ziekteverzuim (%)

Een goed werkgever zorgt voor condities die een veilige en gezonde werkomgeving creëren. Het gaat hier zowel om fysieke veiligheid als om sociale veiligheid. Aandacht voor de arbeidsomstandigheden is hierbij cruciaal. Vandaar dat we het ziekteverzuim monitoren en analyseren en minimaal op hetzelfde (lage) percentage willen houden.

Het percentage ziekteverzuim ligt hoger dan de doelstelling. De reden hiervoor is de toename van het percentage langdurig ziekteverzuim (onder onderdeel van het totaal percentage verzuim). COVID-19 heeft in 2020 geen invloed gehad op het ziekteverzuimpercentage.

Belastingen & financiën

In 2020 is bij het opstellen van de primaire begroting uitgegaan van een lastendrukstijging van 4,5%. Na de eerste begrotingswijziging, waarbij de stijging van het tarief ongebouwd is verlaagd door inzet van de reserve, kwam de lastendruk uit op 4,36%. Hiermee valt deze binnen de kaders van het waterschapsprogramma: stijging van 1% tot 2% per jaar, exclusief inflatie.

Voor de inflatie is bij de begroting 2020 gekeken naar de CPI index, bij het opstellen van de strategienota was het percentage voor juni 2,7%, bij het opstellen van de begroting was het voorlopig cijfer voor augustus 2,8%. Volgens het CBS bedraagt de CPI index over 2020 1,3%.

De netto schuldquote moet gezond blijven: lager dan 250%. Dit is de schuld in verhouding tot de inkomsten van het waterschap. In de praktijk betekent dit dat de investeringen deze bestuursperiode verlaagd zijn tot gemiddeld ongeveer € 30 miljoen netto per jaar. In de voorjaarsnota 2020 is afgesproken dit te verhogen met het krediet voor de aanschaf van zonnepanelen.

In 2020 bedraagt de werkelijk netto besteding aan investeringen € 26 miljoen hetgeen een gunstige invloed heeft op de netto schuldquote. Voor een inhoudelijk toelichting mag worden verwezen naar het hoofdstuk investeringen

De netto schuldquote bedraagt eind 2020 231%.

In het bestuursakkoord is afgesproken dat een hogere dividendopbrengst van de aandelen Nederlandse Waterschapsbank, structureel hoger dan € 3 miljoen, kan worden ingezet om toekomstige tegenvallers op te vangen (incidenteel) en investeringen (structureel) over te hevelen naar de exploitatie. In de begroting 2020 is € 1,8 miljoen dividend opgenomen oplopend tot € 3 miljoen in 2023. In werkelijkheid is in 2020 een dividendopbrengst van € 4,2 miljoen verantwoord. De hogere dividendopbrengst komt via de resultaatbestemming ten gunste aan de algemene reserve watersysteembeheer. Zodra er meer zicht is of de dividenduitkering structureel hoger is dan € 3 miljoen kan worden bezien of deze wordt ingezet voor structurele overheveling van investeringen naar de exploitatie.

We streven naar een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is (waardering B). Dat betekent dat we genoeg algemene reserves hebben om risico's te kunnen opvangen. Eind 2020 is sprake van een "A" waardering (uitstekend).

Projecten

- Investerings gerealiseerd binnen het oorspronkelijk verleende krediet (+ max 10%)
- Investerings gerealiseerd binnen de oorspronkelijke planning (+ max 6 maanden)

We streven er uiteraard naar om de geplande investeringen binnen de tijdsplanning (conform het kredietvoorstel) en het budget (het door de AV verleende krediet) te realiseren. Wanneer door omstandigheden respectievelijk meer dan 6 maanden of 10% van het krediet wordt afgevoerd, dan wordt een nieuwe planning of financiële prognose ter goedkeuring aan de AV voorgelegd.

Wat betreft de indicator aangaande investeringen die gerealiseerd zijn binnen het oorspronkelijk verleende krediet met een uitloop tot 10 procent kan gemeld worden dat van de lopende 82 projecten er 13 nu dan wel in het verleden gemeld zijn aan de AV om extra krediet aan te vragen. De helft van deze afwijkingen stamt uit de jaren voor 2020.

Wat betreft de indicator aangaande investeringen die gerealiseerd zijn binnen de oorspronkelijke planning, met mogelijke uitloop tot 6 maanden wordt de meetwijze nog verder ontwikkeld. Er vindt een kwaliteitsslag plaats met betrekking tot de beschikbare data waarop het percentage gebaseerd moet worden.

Dienstverlening & draagvlak

- Tevredenheid over het klantcontact

De 'klanten' van het waterschap (burgers, agrariërs, bedrijven, maatschappelijke instellingen) verwachten een goede dienstverlening van het waterschap op momenten dat zij het waterschap benaderen. Terecht, want de overheid is er voor hen. Het gaat hier om zaken als: direct bij de goede medewerker terecht komen, intern zaken met elkaar afstemmen, inleven in hun situatie, tijdige en duidelijke beantwoording. Wat men van het waterschap mag verwachten is vastgelegd in de Servicegarantie. Daarnaast doen we ook onderzoek naar de ervaren dienstverlening. De enquête is gericht op de beleving van de burger wat betreft tijdigheid en correctheid van behandelen van verzoeken en meldingen. Dit cijfer is een gemiddelde, waarbij we grote uitschieters zien, zowel positief als negatief (ook al kregen ze misschien wel op tijd en netjes het antwoord, dan was men het niet eens met het antwoord). Vaak vullen alleen mensen met een sterke mening of specifieke ervaring de enquête in. Dit was mede de reden dat het gemiddelde cijfer niet zo makkelijk te beïnvloeden is, we kiezen voor een bescheiden groei in het cijfer.

In 2020 is de meting wat aangepast: meer de focus op hoe men de reactie vond (serieus genomen, op tijd en duidelijk?) waarbij in het cijfer niet meetelt of men tevreden is met het antwoord. Voorbeeld: als men vraagt om 3 keer per jaar de sloot te maaien, en we antwoorden dat het waterschap alleen in het najaar sloten maait, dan kan de dienstverlening goed zijn geweest in die zin dat we snel, duidelijk en serieus hebben geantwoord, maar dat het antwoord tegenvalt.

- Vergunningaanvragen en bezwaren afgehandeld binnen de wettelijke termijn (%)

Het als bevoegd gezag tijdig verlenen van vergunningen en het afhandelen van meldingen op basis van de Waterwet en daarmee samenhangende regelgeving (zoals de keuren). Dit is een klantvraag-gedreven proces. Dit proces bevat ook de situaties van samenloop, waarbij andere waterbeheerders adviezen verstrekken. Om deze prestatie te realiseren wordt gemonitord of de capaciteit voor afhandeling van vergunningen matcht met het aantal aanvragen voor ver-

gunningen. Door inzet van extra capaciteit verspreid over alle programma's, o.a. ook voor de voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet, is de doelstelling voor 2020 behaald en zijn de vergunningaanvragen, meldingen en bezwaren binnen de gestelde termijnen afgehandeld.

Doelstelling hierbij is het zoveel mogelijk reguleren van :

- het gebruik maken van waterstaatswerken (activiteiten in, op en rondom waterstaatswerken of beschermingszone);
- het onttrekken van water uit en het brengen van water in oppervlaktewaterlichamen;
- het onttrekken van grondwater en het infiltreren van water in de bodem;
- het lozen in oppervlaktewaterlichamen of op een zuiveringstechnisch werk,

leveren van een bijdrage aan het bereiken van de waterdoelstellingen.

Faciliteiten

Digitale werkomgeving

-Digitalisering voldoet aan de Baseline Basis op Orde (%)

In 2018 hebben de waterschappen zich gecommitteerd om 20 afspraken genoemd in de Baseline Basis op Orde van de Unie van waterschappen gezamenlijk voor te bereiden en per waterschap na te komen.

In de Strategienota 2019-2023 is gesteld dat onze digitalisering in 2023 voldoet aan de Baseline Basis op orde van de Unie van Waterschappen. We voldoen hiermee aan de maatschappelijke verwachtingen van een moderne overheid en aan wet- en regelgeving. De kwaliteit van onze gegevens en digitale voorzieningen is dan op peil. Inwoners en bedrijven hebben digitaal toegang tot de informatie die zij nodig hebben. We gebruiken daarvoor in principe de kanalen en standaarden die andere overheden ook gebruiken. We stellen in 2020 een ICT- en informatiestrategie op om bij te dragen aan het realiseren van de doelstellingen van de organisatie en de behoeften van onze medewerkers.

Begin 2021 wordt op basis van de ICT- en informatiestrategie een implementatieplan opgesteld om in 2023 te voldoen aan de Baseline Basis op orde en de Baseline informatieveiligheid Overheid. Belangrijk daarbij is dat risico's in beeld worden gebracht en dat het eigenaarschap van bedrijfsmiddelen (assets) wordt belegd en geborgd in de processen. In het implementatieplan zullen de benodigde middelen in beeld worden gebracht om te voldoen aan de genoemde baseline.

-Baseline informatieveiligheid Overheid geïmplementeerd (%)

De Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) is in de Ministerraad van 14 december 2018 vastgesteld voor het Rijk en al het interbestuurlijk verkeer van het Rijk met overige overheden. Op grond van dit ministerieel besluit is de BIO van toepassing verklaard voor alle waterschappen en daarmee ook waterschap Scheldestromen. De BIO bestaat uit 114 maatregelen waaraan Scheldestromen dient te voldoen om aantoonbaar haar informatieveiligheid op orde te hebben. De organisatieontwikkeling biedt een unieke kans om de BIO te borgen in de nieuwe organisatieopzet. In 2018 en 2019 is het nodige voorwerk verricht zodat in het nieuwe bestuursprogramma de BIO volledig kan worden ingevoerd. Vanaf 2020 worden er stappen gezet om te voldoen aan de genoemde percentages bij de prestatie-indicatoren. Inmiddels is door Baker Tilly een plan van aanpak geschreven om te komen tot volwassenheidsniveau 4 binnen de huidige bestuursperiode. Binnen afzienbare tijd zal in beeld worden gebracht wat nodig is om het doel te bereiken.

-Medewerkerstevredenheid over digitale werkomgeving

Een digitale werkomgeving (DWO) is het digitale platform waar medewerkers de beschikking hebben over alle informatie, kennis, mensen en tools die zij nodig hebben om hun werk te doen. Met de digitale werkomgeving streven we naar positieve uitkomsten zoals (verhoogde)

productiviteit, innovatie, wendbaarheid, medewerkerstevredenheid- en betrokkenheid en een betere klantbeleving.

De medewerkerstevredenheid over de digitale werkomgeving wordt o.a. bepaald door de digitale volwassenheid van de communicatie, digitale samenwerking en het kennismanagement.

Uit studie blijkt dat werknemers die gebruikmaken van een digitale werkomgeving niet alleen productiever zijn, maar ook beschikken over meer motivatie, tevredener zijn met hun beroep en spreken over een beter welzijnsgevoel.

In 2020 heeft in het kader van de bedrijfsvergelijking Vensters voor Bedrijfsvoering een belevingsonderzoek plaatsgevonden. Daaruit blijkt dat de tevredenheid op alle onderdelen is toegenomen, waarbij met name de toegankelijkheid op afstand van digitale systemen wordt gewaardeerd. Hiermee wordt ruimschoots aan de doelstelling voldaan.

Fysieke werkomgeving

-Medewerkerstevredenheid over fysieke werkomgeving

Met de fysieke werkomgeving wordt ernaar gestreefd om een efficiënte en aantrekkelijke werkomgeving te realiseren voor de medewerkers. We streven naar een werkomgeving voor onze medewerkers die flexibel, tijd- en plaatsonafhankelijk werken mogelijk maakt. Het doel van de fysieke werkomgeving is om een efficiënte huisvesting te bieden die aantrekkelijk is voor alle medewerkers. De werkomgeving dient de werkprocessen van de medewerkers dan ook zo goed mogelijk te ondersteunen.

In 2020 heeft in het kader van de bedrijfsvergelijking Vensters voor Bedrijfsvoering een belevingsonderzoek plaatsgevonden. Daaruit blijkt dat de tevredenheid op alle onderdelen heel licht is toegenomen, waarmee aan de doelstelling wordt voldaan.

-Ongevallen met verzuim

Een goed werkgever zorgt voor condities die een veilige en gezonde werkomgeving creëren. Het gaat hier zowel om fysieke veiligheid als om sociale veiligheid. Aandacht voor de arbeidsomstandigheden is hierbij cruciaal. Vandaar dat we streven naar nul arbeidsgerelateerde ongevallen met verzuim.

Er heeft in 2020 tweemaal een val van een medewerker plaatsgevonden, als gevolg van een misstap op respectievelijk een trap en een ladder. In beide gevallen ging het om een niet te voorkomen incident.

Overige relevante onderwerpen binnen het programma Bestuur en organisatie

Herziening belastingstelsel

In het huidige belastingstelsel zitten knelpunten die om een oplossing vragen. Van de drie urgente knelpunten in de waterschapsbelastingen doet zich er één in de zuiverings- en verontreinigingsheffing voor en twee in de watersysteemheffing. Het knelpunt in de zuiverings- en verontreinigingsheffing betreft het gebruik van mensen milieubelastende stoffen bij de laboratoriumanalyses voor het vaststellen van de vervuilingswaarde van het afvalwater van bedrijven. De knelpunten in de watersysteemheffing worden vooral veroorzaakt doordat de waarde van onroerend goed de verdeling van een belangrijk deel van de kosten over de verschillende betalende categorieën bepaalt. Verder speelt hierbij een rol dat het huidige stelsel een waterschapsbestuur nauwelijks ruimte biedt om de kostenverdeling af te stemmen op de omstandigheden in het gebied en de eigen wijze van de uitvoering van de watersysteemtaak door het waterschap. De knelpunten hebben ervoor gezorgd dat bij enkele waterschappen de uitlegbaarheid van en het draagvlak voor de tarieven sterk onder druk zijn komen te staan. Omdat het de verwachting is dat dit aantal in de toekomst toeneemt, hebben de waterschappen besloten te gaan werken aan voorstellen die de knelpunten oplossen.

De stuurgroep, bestaande uit bestuurders van alle 21 waterschappen, heeft nagedacht over hoe deze knelpunten kunnen worden opgelost en hebben hierover voorstellen gedaan. De leden van de stuurgroepleden hebben tijdens het proces collectief eigenaarschap getoond om

samen tot een oplossing te komen. Er is gedurende het traject veel aandacht besteed aan het betrekken van de waterschapsbesturen en stakeholders. Op 6 oktober 2020 is de Stuurgroep Aanpassing Belastingstelsel onder leiding van voorzitter Menno Snel gekomen tot een definitief voorstel voor aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. De waterschappen hebben op 11 december 2020 een definitief voorstel voor de aanpassing van hun belastingstelsel vastgesteld. Het voorstel is aangeboden aan minister van Infrastructuur en Waterstaat. De demissionair minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft het voorstel voor aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen op 25 februari 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd, met een korte aanbiedingsbrief. In de aanbiedingsbrief spreekt de minister waardering uit voor het vele werk dat de Unie van Waterschappen de afgelopen periode, samen met alle betrokken partijen, heeft verzet. Het voorstel is in december 2020 door de waterschappen aan de minister aangeboden met de vraag om een voortvarend wetgevingstraject en om vervolgstappen om de bekostiging van het waterbeheer nog toekomstbestendiger te maken. De minister geeft in de brief aan dat voor het grootste deel van deze voorstellen breed draagvlak bestaat. Over een enkel punt vinden nog gesprekken plaats.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2020
Externe kosten	14.659	14.503	13.375
Externe opbrengsten	-3.644	-3.397	-3.700
Personeelskosten	14.061	14.788	14.880
Rente en afschrijving	3.399	3.584	3.467
Netto kosten programma bestuur en organisatie	28.475	29.478	28.022

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

De externe kosten van het programma bestuur en organisatie hebben betrekking op het onderhoud van de tractiemiddelen, huisvesting, interne faciliteiten en automatisering. Daarnaast zijn er externe kosten opgenomen voor engineering, communicatie, financiële-, juridische-, organisatie- en personeelsadviezen. Ook de externe kosten van belastingoplegging en invordering, het bestuur, vergunningen en handhaving zijn hier opgenomen.

De totale externe kosten vallen 7,8% lager uit dan begroot. De verklaring hiervoor is verdeeld over verscheidende budgetten. Corona is van invloed geweest op verschillende posten. Zo zijn kosten voor catering en geografische informatie lager uitgevallen. Voorziene kosten voor de implementatie van de Omgevingswet en het documentenatelier zijn deels uitgesteld. De betrokken kosten zijn als uitgestelde leveringen en diensten opgenomen zodat dit in 2021 kan plaatsvinden. De kosten voor het inventariseren van de Zeeuws-Vlaamse archieven zijn fors lager uitgevallen dan begroot. Door de uitkering van het batig slot 2019 van Sabewa Zeeland zijn de kosten voor de heffing en inning ook lager. Anderzijds zijn iets meer kosten gemaakt voor juridische ondersteuning, wagenpark & tractie en advertentiekosten voor vacatures. Voor de aanschaf van automatiseringsmiddelen was vanaf 2020 een storting in een voorziening geraamd. Omdat dit volgens de voorschriften niet is toegestaan zullen deze in 2021 als investering opgenomen worden.

In 2020 is de DVO met RUD gewijzigd waardoor de bijdrage lager is geworden dan bij het opstellen van de begroting was voorzien.

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten die hier zijn opgenomen hebben een relatie naar de genoemde externe kosten. De externe opbrengsten vallen 8,9% hoger uit. In verband met het niet meer activeren van de Omgevingswet is de subsidie voor “stimulering implementatie Omgevingswet” nu hier verantwoord, daarnaast zijn er meer inkomsten voor vergoeding van in gebruik gegeven waterschapseigendommen.

Personeelskosten

De totale personeelslasten op dit programma vallen 0,6% hoger uit dan bij de begroting ingeschat. In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met de nieuwe organisatiestructuur. In 2020 zijn er meer kosten verantwoord op "centraal management" dan begroot. Hierdoor vallen de kosten bij het programma Bestuur en organisatie hoger uit ten gunste van de overige programma's. De activering valt ongeveer € 0,1 miljoen lager uit, deze kosten komen ten laste van de exploitatie. Hiertegenover staat dat er diverse vacatures in de loop van 2020 zijn opgevuld en ruim 5 fte van ondersteunende afdelingen eind 2020 nog niet zijn opgevuld. Uit de begroting 2020 is voor de invulling voor de participatiewet nog 3,5 fte ruimte beschikbaar.

Daarnaast zijn er bij het ingenieursbureau nog 6 vacatures niet ingevuld. Omdat er bij de begroting rekening mee is gehouden dat deze uren grotendeels worden verantwoord op investeringsprojecten heeft de lagere bezetting nagenoeg geen effect op de exploitatiekosten.

De verdeling van de personeelskosten heeft in 2020 plaatsgevonden op basis van tijdschrijven.

Rente en afschrijving

De rente- en afschrijvingskosten vallen 3,3% lager uit dan begroot. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de tractiemiddelen later zijn aangeschaft dan in de begroting was voorzien. Op tractiemiddelen vindt de afschrijving plaats vanaf het moment van ingebruikname. Daarnaast waren er in de begroting kapitaallasten voorzien voor de projecten Omgevingswet, documentatelier en inventarisatie archieven Zeeuws-Vlaanderen. Deze investeringsprojecten zijn, in afstemming met de accountant, komen te vervallen. De daarvoor benodigde financiële middelen zijn via begrotingswijzing in de exploitatiebegroting 2020 opgenomen.

Investerings

Hieronder is een overzicht van de investeringen weergegeven, onderverdeeld in financieel afgerond en onderhanden investeringen.

prj	Projectnaam	Techn afgerond cf AV besluit	Geplande techn. afronding	AV besluitvorming			Werkelijke besteding			
				AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	bruto t/m 2020	subs/bijdr t/m 2020	netto t/m 2020	netto in 2020
5 programma bestuur en organisatie										
financieel afgerond										
PRJ1416	Aank./vervangen auto's 2019	1-12-2019	1-5-2020	1.438	-28	1.410	1.487	-36	1.451	114
PRJ1484	Werkplekvervanging	1-12-2020	1-3-2020	750		750	748		748	148
PRJ1501	Brandmeldinstall. hoofdk.Middelburg	1-6-2020	1-6-2020	400		400	201		201	84
Totaal financieel afgerond				2.588	-28	2.560	2.436	-36	2.400	346
onderhanden investeringen										
PRJ1338	Vervangen peilboot Meermin III	1-10-2021	1-2-2022	2.540		2.540	157		157	40
PRJ1340A	Vloerbedekk. kant. & b.loc	1-12-2020	1-6-2021	500		500	181		181	157
PRJ1417	Aank./vervangen auto's 2020	1-12-2020	1-12-2020	1.200	-27	1.173	1.209		1.209	1.209
PRJ1457	Aank./vervangen tractiemiddelen 2020	1-12-2020	1-12-2020	1.177	-114	1.063	870		870	870
PRJ1487	Verv.cent. warmte/koude voorz.M'burg	1-12-2023	1-12-2023	700		700	187		187	102
PRJ1495A	Uitbreiding mat. gladheidbestr.2019	1-12-2021	1-12-2021	340		340				
PRJ1495B	Uitbreiding mat. gladheidbestr.2020	1-12-2020	1-2-2021	235		235				
PRJ1515	Aanpassing steunpunt Mauritsfort	1-12-2020	1-12-2020	110		110	61		61	61
PRJ1522	Aanleg zonnepanelen terr. & gebouwen	1-12-2021	1-12-2021	3.473		3.473	52		52	52
Totaal onderhanden investeringen				10.275	-141	10.134	2.717		2.717	2.491
Totaal 5 programma bestuur en organisatie				12.863	-169	12.694	5.152	-36	5.116	2.837

Toelichting financieel afgeronde investeringen

PRJ1416 Aankoop/vervanging auto's 2019

Wegens eerdere vervanging van een aantal auto's (bereiken contractueel vastgelegde kilometerstand voor vervanging) is op 4 juli 2019 € 325.500,- extra krediet verleend. Dit project liep door in 2020 omdat diverse voertuigen pas in 2020 zijn geleverd. Er is sprake van een overschrijding van € 41.000,- (2,9%).

PRJ1484 Werkplekvervanging

Het project was in 2019 nog niet volledig afgerond. In het 1^e kwartaal van 2020 zijn de buitenlocaties aangepast. Het project is binnen het krediet gerealiseerd.

PRJ1501 Brandmeldinstallatie hoofdkantoor Middelburg

De brandmeld- en ontruimingsinstallatie van het kantoor Middelburg is in 2020 vervangen. Bij de vervanging van deze techniek moest worden voldaan aan de huidige eisen van het bouwbesluit. Ondanks dat het een zeer ingrijpende en zeer omvangrijke klus (nieuwe kabelgoten en bekabeling door heel het gebouw) was, is het werk zonder noemenswaardige problemen binnen het beschikbare krediet gerealiseerd.

Toelichting belangrijkste afwijkingen bij de onderhanden investeringsprojecten

PRJ1338 Vervangen peilboot Meermin III

De vooroevers van de waterkeringen in Zeeland worden jaarlijks door het Waterschap in 3D gemeten. Dit vaak door interne opdrachten maar ook in opdracht van Rijkswaterstaat. Vanuit de ingewonnen gegevens wordt de stabiliteit van de vooroever bepaald en eventuele versterkingswerkzaamheden voorbereid. De metingen worden uitgevoerd met een eigen peilboot, de Meermin III. De bestaande peilboot is aan het einde van zijn levensduur en is hierdoor aan vervanging toe. Als gevolg van tegenvallende inschrijvingen is het uitvoeringskrediet afgelopen jaar opgehoogd van € 1.900.000,- naar € 2.540.000,- waardoor het mogelijk werd om de opdracht te gunnen. Inmiddels zijn de voorbereidingen van de bouw in volle gang en is in maart gestart met de kiellegging (romp). Volgens de prognose zal de nieuwe peilboot begin 2022 worden opgeleverd.

PRJ1417 Aankoop / vervangen auto's 2020

Dit project behelst de aankoop of het vervangen van het huidige wagenpark. Ook in 2020 zijn weer diverse voertuigen aangeschaft en ingeruild wegens het bereiken van een bepaalde leeftijd of het bereiken van een bepaald aantal contractueel afgesproken kilometers. Uiteraard hangt de werkelijk aanschaf en inruil van de huidige situatie. Het rijden van meer of minder kilometers kan een oorzaak zijn van een afwijkend investeringspatroon. In verband hiermee is op 25 juni € 350.000,- extra krediet beschikbaar gesteld. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt de inruil van auto's rechtstreeks van de resterende boekwaardes afgeboekt. Hiervoor is in 2020 € 31.000,- ontvangen. Een aantal auto's is in verband met de leveringstermijnen begin 2021 geleverd. De uiteindelijke investering zal, inclusief de aangegane verplichtingen in 2020 en rekening houdend met de inruil, € 1.280.000,- bedragen. Een overschrijding van het krediet met 9%. Dit wordt veroorzaakt door de aanschaf van o.a. een extra auto voor de muskusrat-tenbestrijding.

PRJ1340A Vloerbedekking kantoren & buitendienst locaties

Na een scopewijziging behelst dit project het renoveren van de vloerbedekking in de kantoren Middelburg en Terneuzen. Afgelopen najaar heeft de aanbesteding plaatsgevonden en eind 2020 is de opdracht gegund. Aangezien de kantoren als gevolg van Corona momenteel beperkt zijn bemand, is vanuit efficiency/geen overlast/verzoek om werken naar voren te halen, besloten om de scope voor kantoor Terneuzen uit te breiden en de gehele vloerbedekking in dat kantoor direct mee te nemen. Deze extra kosten (geschat op € 100.000,-) die hiermee gepaard gaan, waren niet voorzien in het huidige uitvoeringskrediet van € 500.000,-. Een voorstel voor een aanvullend krediet zal worden voorgelegd aan de AV in juni of juli 2021.

PRJ1495A Uitbreiding gladheidbestrijding 2019

Dit project omvat de levering van zoutstrooiers en sneeuwplougen die kunnen worden ingezet in de gezamenlijke gladheidbestrijding. De bestelling hiervoor is gedaan en wordt in 2021 geleverd. De bestelling past binnen het beschikbare gestelde krediet.

PRJ1522 Aanleg zonnepanelen terreinen en gebouwen

Dit project omvat de aanleg van zonnepanelen op onze terreinen en gebouwen. Een en ander is nodig in het kader van onze inzet om in 2025 100% energieneutraal te zijn door enerzijds energiebesparing en anderzijds door opwekking van duurzame energie. Voor dit project is een uitvoeringskrediet ter beschikking gesteld van € 3.473.000,-. Afgelopen jaar is gestart met de voorbereiding van het aanleggen van 12.000 zonnepanelen op een 8-tal verschillende locaties waaronder zuiveringsterreinen en het hoofdkantoor in Middelburg. Het streven is dat op 1 december 2021 alle zonnepanelen in bedrijf zijn.

2.7 Belasting- en algemene opbrengsten

In dit programma worden de belastingopbrengsten en overige algemene opbrengsten opgenomen die de kosten van het waterschap dekken.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijziging	Rekening 2020
Externe kosten	-15	68	-40
Externe opbrengsten	-3.471	-3.376	-3.444
Rente en afschrijving	-466	-	-
Dividendopbrengst	-1.535	-1.800	-4.219
Belastingopbrengst (inclusief oninbaar/kwijtschelding)	-91.572	-94.277	-93.757
Netto kosten programma Belasting- en algemene opbrengsten	-97.059	-99.385	-101.460

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

Vanaf 2016 is de vennootschapsbelasting voor overheden ingegaan. Over de jaren vanaf 2016 is per saldo -€ 2.000,- aan vennootschapsbelasting verantwoord en een teruggave van betaalde BTW van € 38.000,-. Met de belastingdienst is overeenstemming bereikt over een teruggaaf van de BTW van algemene kosten voor zover het belaste prestaties betreft, de zogenaamde pro-rata BTW over het jaar 2015.

Externe opbrengsten

De opbrengsten hebben betrekking op precario, leges en retributies en vallen 2% hoger uit. Er is een hoger bedrag (€ 118.000,-) aan leges ontvangen, deze opbrengst is afhankelijk van het aantal vergunningen en van het soort vergunning dat wordt aangevraagd.

De retributie voor zoetwater valt € 28.000,- lager uit. Op 16-11-2018 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan en bepaald dat alleen degenen die water onttrekken belastingplichtig zijn. Dit heeft geresulteerd in een lagere opbrengst. Ook precario valt € 22.000,- lager uit dan begroot.

Rente en afschrijving

In 2019 betrof dit het saldo van de afschrijving van € 354.000,- en een renteopbrengst van € 820.000,- (Loyalis click-product laatste jaar). De afschrijvingen betreffen extra-afschrijvingen van niet activeerbare kosten immateriële activa (Omgevingswet, Documenten-atelier en Inventariseren archieven Zeeuws-Vlaanderen).

Dividendopbrengst

De NWB bank heeft in 2019 besloten weer dividend uit te keren. In 2019 is door Scheldestromen een bedrag van € 1,535 miljoen aan dividend ontvangen. In de begroting 2020 is op basis hiervan een bedrag van € 1,8 miljoen aan dividend opgenomen. Er is in 2020 een bedrag van € 4,219 miljoen verantwoord op basis van de besluitvorming in de algemene vergadering van aandeelhouder van de NWB in april 2020. Dit leidt tot een exploitatievoordeel voor Scheldestromen van € 2,4 miljoen.

Van het totale dividend van € 4,219 miljoen is in maart 2021 ruim € 0,6 miljoen uitbetaald door de NWB. Het dividend is dus grotendeel als nog te ontvangen verantwoord in het boekjaar 2020. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in eerste instantie de Europese banken verzocht om het dividend niet uit te keren. Van banken wordt verwacht dat ze alle zeilen bijzetten om bedrijven door de economische crisis heen te helpen. DNB onderschrijft de oproep. Op 15 december 2020 heeft de ECB de banken opnieuw ten zeerste aanbevolen zich te onthouden van, of in ieder geval terughoudend te zijn met, het uitbetalen van dividend, ditmaal tot 30 september 2021. Wel wordt aan de banken de mogelijkheid geboden om na overleg met de ECB in zeer beperkte mate dividend uit te betalen. Op basis hiervan is € 0,6 miljoen uitbetaald. Het overige staat als verplichting op de balans van de Nederlandse Waterschapsbank.

Belastingopbrengst

De bruto opbrengsten van de waterschapsbelasting zijn per categorie als volgt:

Waterschapsbelasting	Bedragen * € 1.000,-	
	Begroting	Jaarrekening
Watersysteemheffing ingezetenen	18.856	19.005
Watersysteemheffing gebouwd	29.647	30.051
Watersysteemheffing ongebouwd	12.450	12.372
Watersysteemheffing natuurterreinen	229	226
Zuiveringsheffing	34.318	34.160
Verontreinigingsheffing	674	594
Kwijtschelding	-1.697	-1.688
Toevoeging voorziening oninbaar	-200	-964
Totaal	94.277	93.756

De opbrengsten zijn gebaseerd op onderstaande eenheden:

Belastingeenheden	Begroting	Jaarrekening
	Woonruimten	168.000
WOZ-waarden in € 1.000,-	53.046.000	53.492.126
Hectares ongebouwd	145.870	145.189
Hectares natuurterreinen	28.000	27.573
Vervuilingseenheden zuiveringsheffing	550.300	549.415
Vervuilingseenheden verontreinigingsheffing	10.800	10.667

Analyse resultaat belastingopbrengsten (-€ 521.000,-)

(bedragen x € 1.000,-)

Ingezetenen	149	
meer opbrengst 2020		128
meer opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren		21

In de volgende tabel is de ontwikkeling van de heffingseenheden voor de watersysteemheffing van ingezetenen vanaf 2013 weergegeven.

IO	eenheden	
	begroot	werkelijk
jaar		
2013	163.530	164.143
2014	163.530	165.131
2015	164.000	165.700
2016	165.500	166.275
2017	165.500	166.626
2018	166.000	167.616
2019	167.000	168.578
2020	168.000	169.141

<u>Gebouwd</u>	<u>404</u>
meer opbrengst 2020	250
meer opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	154

In de volgende tabel is de waarde ontwikkeling gebouwd weergegeven en de afwijking ten opzichte van begroot.

gebouwd	waarde		afwijking %
	begroot	werkelijk	
jaar			
2013	47.660.000.000	47.263.865.035	-0,83%
2014	46.080.000.000	45.007.002.546	-2,33%
2015	45.617.000.000	48.552.456.251	6,44%
2016	46.061.000.000	46.364.764.836	0,66%
2017	46.361.000.000	46.593.568.326	0,50%
2018	47.866.000.000	48.480.341.730	1,28%
2019	50.257.000.000	50.895.763.816	1,27%
2020	53.046.000.000	53.492.126.176	0,84%

<u>Ongebouwd</u>	<u>-78</u>
minder opbrengst 2020	- 58
minder opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	- 20

Begroot waren in 2020 145.870 belastbare hectares, werkelijk opgelegd 145.189 ha.

De begroting is gebaseerd op realisatie 2019 en prognoses voor 2020 van Sabewa Zeeland. Ten opzichte 2019 is het totaal aantal ongebouwd (excl. natuur) gedaald met 893 ha (belast 997 ha). Bij natuur is de afname ten opzichte van 2019 40 ha.

<u>Natuur</u>	<u>- 3</u>
minder opbrengst 2020	- 3
opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren	-

In het volgende overzicht is de ontwikkeling van het aantal heffingseenheden ongebouwd en natuur weergegeven.

jaar	watersysteemheffing ongebouwd			totaal belast ongebouwd	watersysteem natuur	watersysteemheff. totaal ha.
	vol tarief	wegen	totaal ongebouwd			
2013	143.341	nvt	143.341		24.682	168.023
2014	134.062	9.726	143.788	153.514	25.002	168.790
2015	133.301	9.647	142.948	152.595	26.914	169.862
2016	132.781	9.709	142.490	152.199	28.152	170.642
2017	132.860	9.708	142.568	152.276	26.560	169.128
2018	134.048	8.174	142.222	150.396	27.699	169.921
2019	136.844	4.671	141.515	146.186	27.613	169.128
2020	136.055	4.567	140.622	145.189	27.573	168.195

Zuiveringsheffing - 158

Huishoudens:

minder opbrengst 2020 - 80

minder opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren - 34

Bedrijven:

meer opbrengst 2020 24

minder opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren - 68

Voor de huishoudens zijn in 2020 1.285 vervuilingseenheden (v.e.'s) minder opgelegd dan begroot (begroot 418.700, werkelijk 417.415).

Bij de zuiveringsheffing bedrijven is er bij Sabewa Zeeland nog steeds een achterstand in de definitieve aanslagoplegging. In 2020 heeft de definitieve aanslagoplegging 2017 plaatsgevonden (in 2019 betrof dit 2016). In 2019 is het aantal v.e.'s van 2016 (139.700 v.e.) als prognose opgenomen voor de jaren 2017-2019. Werkelijk is over 2017 nu 140.190 eenheden opgelegd. Voor 2018 is deze prognose van 139.700 eenheden weer opgenomen. Op basis van de definitieve aanslagen meetbedrijven 2019 is de prognose voor 2019 naar beneden bijgesteld tot 139.000 v.e. Voor 2020 is op basis van de prognose van de meetbedrijven voor 2020 het aantal eenheden voor bedrijven bijgesteld naar 132.000 v.e. In deze lagere prognose is rekening gehouden met lagere ve's in verband met Covid 19 en sluiting van een bedrijf. Deze ontwikkelingen zijn doorgegeven aan Sabewa Zeeland.

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van het aantal v.e.'s weergegeven voor zowel de zuiveringsheffing huishoudens als bedrijven.

ZH jaar	eenheden		totaal
	huishoudens	bedrijven	
2013	426.973	144.874	571.847
2014	415.780	141.090	556.870
2015	415.240	141.097	556.337
2016	415.320	138.714	554.034
2017	415.261	140.190	555.451
2018	416.736	139.624	556.359
2019	417.458	139.000	556.458
2020	417.415	132.000	549.415

 nog niet definitief

In de volgende tabel is de afwijking weergegeven ten opzichte van begrote eenheden zuiveringsheffing (ZH) huishoudens en - bedrijven.

	ZH-huishoudens	ZH-bedrijven		totaal
begroot 2020	418.700	131.600		550.300
verschil	-1.285	400		-885

Verontreinigingsheffing - 80

Huishoudens:

minder opbrengst 2020 - 6

opbrengst nog opgelegd voorgaande jaren -

Bedrijven:

meer opbrengst 2020 - 3

minder opbrengst voorgaande jaren - 71

Raming huishoudens 2020 7.850 v.e., werkelijk 7.767 v.e.

De opbrengsten verontreinigingsheffing 2020 liggen in de lijn met de begroting. Voor de bedrijven moeten naast 2019, ook hier nog de definitieve aanslagen 2018 opgelegd worden.

Raming bedrijven 2020 2.950 v.e., werkelijk 2.900 v.e.

De mindere opbrengst over voorgaande jaren is het gevolg van een te hoog afgegeven prognose door Sabewa Zeeland over de nog op te leggen aanslagen over 2018 en 2019.

Kwijtschelding 9

Ingezetenen:

minder kwijtschelding 2020 24

meer kwijtscheldingen voorgaande jaren - 23

Zuiveringsheffing:

minder kwijtschelding 2020 38

meer kwijtscheldingen voorgaande jaren - 30

In de volgende tabellen is vanaf het jaar 2011 een overzicht opgenomen over de werkelijk verleende kwijtscheldingen. In 2014 is het beleid en in 2017 is de leidraad kwijtschelding aangepast, zie voor verdere toelichting daarop paragraaf 3.3 Waterschapsbelastingen, onderdeel Kwijtscheldingsbeleid. Vanaf 2019 heeft Sabewa Zeeland de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken uitbesteed.

Overzicht verleende kwijtschelding per boekjaar

verleende kwijtschelding								
jaar	Ingezetenen		Zuiveringsheffing		sub-totaal		totaal	jaar
	dienstjaar	voorgaand	dienstjaar	voorgaand	dienstjaar	voorgaand		
2011	€ 471.000,00	€ 21.000,00	€ 592.000,00	€ 35.000,00	€ 1.063.000,00	€ 56.000,00	€ 1.119.000,00	
2012	€ 500.000,00	€ 13.000,00	€ 630.000,00	€ 24.000,00	€ 1.130.000,00	€ 37.000,00	€ 1.167.000,00	
2013	€ 509.015,00	€ 14.081,00	€ 624.986,00	€ 25.054,00	€ 1.134.001,00	€ 39.135,00	€ 1.173.136,00	
2014	€ 484.455,00	€ 25.107,00	€ 589.304,00	€ 34.534,00	€ 1.073.759,00	€ 59.641,00	€ 1.133.400,00	
2015	€ 528.422,00	€ 72.283,00	€ 643.425,00	€ 73.365,00	€ 1.171.847,00	€ 145.648,00	€ 1.317.495,00	
2016	€ 611.657,00	€ 63.483,00	€ 650.002,00	€ 133.686,00	€ 1.261.659,00	€ 197.169,00	€ 1.458.828,00	
2017	€ 685.420,00	€ 27.230,00	€ 693.941,00	€ 53.825,00	€ 1.379.361,00	€ 81.055,00	€ 1.460.416,00	
2018	€ 546.651,00	€ 34.460,00	€ 516.010,00	€ 42.140,00	€ 1.062.661,00	€ 76.600,00	€ 1.139.261,00	
2019	€ 804.632,87	€ 136.962,00	€ 816.740,67	€ 164.402,00	€ 1.621.373,54	€ 301.364,00	€ 1.922.737,54	
2020	€ 817.300,00	€ 28.138,00	€ 818.470,00	€ 36.020,00	€ 1.635.770,00	€ 64.158,00	€ 1.699.928,00	

In 2018 was er een grote achterstand ontstaan bij de kwijtschelding die in 2019 verder afgehandeld is. Dit verklaart het grote bedrag dat in 2019 aan kwijtschelding is verleend over voorgaande jaren in vergelijking met de periode daarvoor.

Overzicht werkelijk verleende kwijtschelding in € en eenheden naar belastingjaar.

Jaar	Ingezetten		Zuiveringsheffing		totaal
	€	eenheden	€	eenheden	€
2011	€ 484.000,00	5.991	€ 616.000,00	11.765	€ 1.100.000,00
2012	€ 514.081,00	6.363	€ 655.054,00	12.329	€ 1.169.135,00
2013	€ 534.122,00	6.503	€ 659.520,00	12.413	€ 1.193.642,00
2014	€ 556.738,00	6.778	€ 662.669,00	12.231	€ 1.219.407,00
2015	€ 591.905,00	7.067	€ 777.111,00	13.989	€ 1.369.016,00
2016	€ 638.887,00	6.772	€ 703.827,00	12.631	€ 1.342.714,00
2017	€ 719.880,00	7.229	€ 736.081,00	12.777	€ 1.455.961,00
2018	€ 683.613,00	6.497	€ 680.412,00	11.679	€ 1.364.025,00
2019	€ 832.770,87	7.722	€ 852.760,67	14.220	€ 1.685.531,54
2020	€ 817.300,00	7.282	€ 818.470,00	13.125	€ 1.635.770,00

Als prognose voor 2020 heeft Sabewa Zeeland nog circa € 25.000,- opgegeven als nog te verlenen kwijtschelding over 2020. Hiervan heeft € 12.250,- (109 eenheden) betrekking op de watersysteemheffing ingezetenen en € 12.250,- (198 v.e.) op de zuiveringsheffing.

Oninbaar	-764
Ingezetenen hogere toevoeging	- 155
gebouwd hogere toevoeging	- 111
Ongebouwd hogere toevoeging	- 28
ZH-huishoudens hogere toevoeging	- 303
ZH-bedrijven hogere toevoeging	- 167

In de volgende tabel zijn de jaarlijkse mutaties en de stand per 31 december van de voorziening oninbare belastingdebiteuren opgenomen in relatie tot de debiteurenstand per 31 december.

jaar	Voorziening oninbaar		debiteuren	
	afgeboekt	toegevoegd	stand per 31-dec	stand per 31-dec
2011	€ 302.298	€ 150.425	€ 457.634	€ 1.416.865
2012	€ 324.505	€ 206.460	€ 339.589	€ 1.729.428
2013	€ 198.483	€ 345.728	€ 486.834	€ 2.147.403
2014	€ 13.541	€ 474.185	€ 974.561	€ 8.038.221
2015	€ 20.849	€ 275.026	€ 1.201.654	€ 5.559.489
2016	€ 206.744	€ 272.386	€ 1.267.295	€ 4.675.084
2017	€ 175.978	€ 232.289	€ 1.323.606	€ 4.727.939
2018	€ 708.541	€ 564.968	€ 1.180.033	€ 5.060.906
2019	€ 384.376	€ 727.934	€ 1.523.456	€ 4.415.397
2020	€ 521.022	€ 964.396	€ 1.966.830	€ 4.482.533

In 2018 heeft een inhaalslag plaatsgevonden met betrekking tot het afboeken van oudere jaren. Bij de overgang naar Sabewa Zeeland heeft het waterschap in 2012 nog posten van oudere jaren "opgeschoond", idem in 2011 bij de fusie.

Per 31-12-2011 was de stand van de voorziening oninbaar circa 32% van het openstaand saldo van € 1,4 miljoen belastingdebiteuren en per 31-12-2020 is dit circa 44% van het openstaand saldo van € 4,4 miljoen aan belastingdebiteuren. In verband met de mogelijke gevolgen van

Covid19 heeft in vergelijking met 2019 een hogere toevoeging voor met name de zuiveringsheffing bedrijven plaatsgevonden.

Overzicht belastingdebiteuren per 31 december bij Sabewa Zeeland

Belastingsoort / jaar	tm 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Zuiveringsheffing	€ 1.950,49	€ 55.331,28	€ 75.506,37	€ 159.133,35	€ 264.549,01	€ 472.668,13	€ 385.003,88	€ 823.907,64	€ 2.238.050,15
Watersysteemheffing	€ 80,79	€ 66.080,12	€ 84.001,61	€ 112.632,99	€ 150.298,94	€ 219.662,49	€ 300.039,01	€ 1.158.213,03	€ 2.091.008,98
Verontreinigingsheffing	€ 6.493,07	€ 15.932,45	€ 38.406,69	€ 1.584,32	€ 3.029,66	€ 2.808,05	€ 1.951,28	€ 8.409,64	€ 78.615,16
Waterschapsbelastingen tm 2013	€ 53.885,57	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 53.885,57
invorderingskosten	€ 19.081,16	€ 1.876,61	€ 15,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 20.972,77
	€ -								
totaal	€ 81.491,08	€ 139.220,46	€ 197.929,67	€ 273.350,66	€ 417.877,61	€ 695.138,67	€ 686.994,17	€ 1.990.530,31	€ 4.482.532,63

Per saldo is per belastingsoort (inclusief kwijtschelding en oninbaar) de volgende meer- of minder opbrengst te zien. Dit resulteert in een lagere netto belastingopbrengst van € 521.000,-.

Belastingsoort	€ x 1.000,-
Ingezetenen	-6
Gebouwd	292
Ongebouwd	-106
Natuur	-3
Zuiveringsheffing huishoudens	-410
Zuiveringsheffing bedrijven	-211
Verontreinigingsheffing huishoudens	-6
Verontreinigingsheffing bedrijven	-71
totaal	-521

2.8 Overkoepelende thema's

Klimaatadaptatie

Vanuit het kernteam klimaatadaptatie wordt samen met provincie Zeeland en de 13 gemeenten, invulling gegeven aan de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KASZ). Deze integrale strategie vormt de input voor de waterschapsklimaatadaptatiestrategie (WKAS) die vervolgens zal worden uitgewerkt in waterschapsbeleid op het gebied van klimaatadaptatie. Vanuit het kernteam klimaatadaptatie worden 4 onderwerpen opgepakt: wateroverlast (trekker SAZ+), overstromingen (trekker Waterschap Scheldestromen), hitte (trekker gemeente Middelburg) en droogte (gemeente Tholen). In 2020 is de concept Klimaatadaptatiestrategie Zeeland opgesteld en vrijgegeven voor consultatie door de algemene besturen van de provincie, gemeenten en het waterschap. Vaststelling van de Zeeuwse strategie is voorzien rond de zomer van 2021. Vooruitlopend op de consultatieronde zijn in het derde kwartaal van 2020 een aantal stellingen voorgelegd aan de algemene vergadering van het waterschap. De uitkomst van deze enquête is opgenomen in een rapportage die op 23 december 2020 is verzonden aan de algemene vergadering. De rapportage vormt een bouwsteen voor de in 2021 op te stellen waterschapsklimaatadaptatiestrategie.

Duurzame energie en circulaire economie:

Duurzame energie

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
Eigen energieopwekking binnen het gehele waterschap t.o.v. het totale energieverbruik (%)	40%	N.n.b.	Ja
Verbetering energie-efficiëntie binnen het hele waterschap t.o.v. 2005 (% cumulatief)	38%	N.n.b.	Ja

-Eigen energieopwekking binnen het gehele waterschap t.o.v. het totale energieverbruik (%)

In 2020 is een nieuw [Energie Efficiency Plan](#) opgesteld om uitwerking te geven aan de ambitie van het waterschap zoals vastgelegd in de strategienota. Hierin is het streven opgenomen om in 2025 100% energieneutraal te zijn.

Eén van de belangrijkste maatregelen is het op grote schaal toepassen van zonnepanelen op waterschapslocaties. In 2020 is een begin gemaakt met de voorbereiding van de plaatsing van zonnepanelen op 7 zuiveringslocaties en het hoofdkantoor. De realisatie op deze locaties zal eind 2021 gereed zijn. Daarnaast wordt in 2021 gewerkt aan de voorbereiding van enkele aanvullende locaties, waar in de jaren daarna zonnepanelen geplaatst zullen worden.

In 2020 heeft de AV ingestemd met de Regionale Energiestrategie (RES) voor Zeeland. Deze RES is in samenspraak met regionale overheden en belangenpartijen opgesteld. De RES krijgt in 2021 doorvertaling in het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027. Tot die tijd blijft Scheldestromen inzetten op het bestaande beleid om bij te dragen aan de regionale energietransitie. Dit beleid is in lijn met de RES.

De definitieve score m.b.t. de prestatie aangaande eigen energieopwekking binnen het gehele waterschap is pas op 1 april 2021 beschikbaar. Op basis van de tussentijds bekende gegevens, is de verwachting evenwel dat de doelstelling voor 2020 behaald zal worden.

-Verbetering energie-efficiëntie binnen het hele waterschap t.o.v. 2005 (% cumulatief)

We blijven inzetten op een verdere verlaging van het energieverbruik en daarmee ook de CO₂ uitstoot. In het [Energie Efficiency Plan 2021-2025](#) zijn concrete maatregelen opgenomen die

betrekking hebben op onze kantoren, zuiveringsinstallaties en gemalen en ook het wagen- en machinepark.

De definitieve score m.b.t. de prestatie aangaande eigen energie-efficiëntie binnen het gehele waterschap is pas op 1 april 2021 beschikbaar. Op basis van de tussentijds bekende gegevens, is de verwachting evenwel dat de doelstelling voor 2020 behaald zal worden.

In 2021 zal bij de actualisatie van de strategienota worden voorgesteld deze twee prestatie-indicatoren m.b.t. energie te vervangen doortwee nieuwe indicatoren, die meer zijn toegevoegd op de nieuwe doelstellingen van het waterschap voor 2025:

- Percentage energie-neutraliteit (doelstelling: 100% in 2025)
- Energiebesparing per jaar o.b.v. 5-jaars-gemiddelde (doelstelling 1% per jaar)

Circulaire economie

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
Circulair is een gunningscriterium in aanbestedingen (%)	5%	N.n.b.	-

-Circulair is een gunningscriterium in aanbestedingen (%)

Het waterschap wil bijdragen aan een circulaire economie. In 2020 hebben we een vervolg gegeven aan de ontwikkeling om op langere termijn volledig circulair in te gaan kopen. We werken samen met andere overheden, kennisinstellingen en bedrijven om nieuwe circulaire oplossingen voor onze taken te ontwikkelen.

Bij onze aanbestedingen wordt circulariteit als criterium gebruikt. Er is echter nog geen goede indicator om dit goed te meten (wanneer voldoet het). Er wordt, ook landelijk, nog gewerkt aan het ontwikkelen van een goede indicator.

Leefomgeving

Bij veel dagelijkse werkzaamheden en projecten heeft Scheldestromen invloed op de leefomgeving in Zeeland. Denk hierbij aan het landschap, natuur, cultuurhistorie en mogelijkheden voor recreatie. Onze medewerkers hebben daar dagelijks aandacht voor en werken actief samen met andere partijen. We zoeken naar mogelijkheden om eenvoudig en betaalbaar een extra bijdrage aan onze omgeving te leveren. Bijvoorbeeld door werkzaamheden anders aan te pakken. Of door maatregelen voor klimaatadaptatie, duurzame energie en circulaire economie te benutten om ook een impuls te geven aan biodiversiteit. We promoten dat bij ontwikkelingen en het uitvoeren van werkzaamheden. Meekoppelkansen worden benut om de biodiversiteit te verbeteren. Dit geven we voor een belangrijk deel vorm via de implementatie van de Aanpak Duurzaam GWW. In 2020 hebben we deze aanpak binnen diverse projecten toegepast en vanaf 2021 wordt de aanpak organisatiebreed toegepast voor exploitatie en investeringsprojecten.

We blijven de Visie Biodiversiteit 2018 uitvoeren. In 2020 zijn we een traject gestart om hieraan een praktisch uitvoeringsprogramma toe te voegen. Dit traject ronden we in 2021 af. Waar nodig, bijvoorbeeld voor cultuurhistorie, stellen we waterschapsbreed beleid op. Na vaststelling van het waterbeheerprogramma willen we waar nodig starten met een nadere uitwerking op de onderwerpen LNCR (landschap, natuur, cultuurhistorie en recreatie) en de participatie en rol van het waterschap in integrale omgevingsagenda's. Naast een visie en ambitie ook een procesplan hoe daar te komen met inschatting van capaciteit en geld en te bepalen of er aanvullende instrumenten nodig zijn (bv. een afwegingskader op onderwerp(en)).

Innovatie & kennis

In 2020 zijn de Kennis & Innovatie doelen uit het Waterschapsprogramma 2019-2023 en de strategienota uitgewerkt in strategische doelstellingen. De ambitie voor de doelstellingen is bepaald en er is een voorstel gedaan tot afbakening van het thema middels een Kennisstrategie. De Kennisstrategie gaat over het gestructureerd opdoen, behouden en toegankelijk maken van kennis. Eén van de beleidsvelden binnen de kennisstrategie is het innovatiebeleid. Het innovatiebeleid gaat specifiek over het verkrijgen en ontwikkelen van nieuwe kennis om de prestaties van het waterschap zo effectief en (kosten)efficiënt mogelijk te kunnen behalen. Daarnaast is het van belang dat we daarbij in kunnen spelen op grote uitdagingen van de toekomst. In 2020 is door een projectteam gestart met opstellen van nieuw innovatiebeleid, welk in februari 2021 opgeleverd zal worden. Het innovatiebeleid wordt tevens onderdeel gemaakt van het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027. Hiervoor zijn in 2020 voorbereidingen getroffen.

De opgaven die uit de vijf programma's en de overkoepelende thema's voortkomen vragen tezamen om innovatieve oplossingen. In dat kader is in 2020 gewerkt aan verschillende innovatie pilots en onderzoeken. Enkele voorbeelden van onderwerpen zijn duurzame dijkversterking, asfalthergebruik voor wegonderhoud, sociale innovatie in relatie tot zoet water uitdagingen en digitalisering.

Initiatieven uit 2020 zoals de Kenniswebinar 'Innoveren doe je samen' en de livestream Kennislunch met de Deltacommissaris hebben bijdragen aan het delen van nieuwe kennis met de organisatie en het inspireren van medewerkers. En daarnaast ook aan het positioneren van het waterschap als een interessante innovatiepartner voor bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen.

Een noemenswaardige landelijke ontwikkeling in 2020 is de introductie van het innovatieplatform voor de waterschappen, Winnovatie. Het doel van Winnovatie is het delen van kennis en het gezamenlijk ontwikkelen van innovaties. De voorbereidingen worden getroffen om Scheldestromen aan te kunnen sluiten op dit platform.

Meer informatie over actuele innovatieprojecten bij Scheldestromen is te vinden in het digitale Innovatie Jaarverslag 2020 (verschijning 2e kwartaal 2021).

Crisisbeheersing

Prestatie-indicator	Doel begroting 2020	Voortgang 31-12-2020	Conform doelstelling 2020
Crisis oefeningen uitgevoerd en geëvalueerd	1	0	nee

-Crisis oefeningen uitgevoerd en geëvalueerd

Als gevolg van COVID-19 en het nog onvoldoende georganiseerd zijn van de crisisorganisatie binnen Scheldestromen als gevolg van verschuivingen in functies en rollen, heeft er in 2020 geen oefening plaatsgevonden.

2.9 Analyse investeringen

Algemeen

De organisatie maakt momenteel een ontwikkeling door van taakgericht naar procesgericht werken. Hierbij komen de integrale resultaten (prestaties, doelstellingen) en omgeving meer centraal te staan. Afgelopen jaar stond in het teken van procesverbetering en het herdefiniëren van taken en verantwoordelijkheden. Eén voorbeeld van procesverbetering betreft het optimaliseren en organisatiebreed implementeren van projectmanagement. In de praktijk betekent dit dat alle investeringsprojecten op een uniforme wijze worden opgepakt. Het inbedden van integraal projectmanagement heeft vooral in kwalitatieve zin een positieve invloed gehad op zowel het programmeren als het realiseren van de investeringsprojecten.

Voor de periode 2019-2023 worden projecten voorbereid tot een bedrag van € 165 miljoen. De sturing vindt plaats op een totaalbedrag van netto € 150 miljoen. Het verkrijgen van subsidies kan het mogelijk maken de projecten uit te voeren tegen lagere kosten. Voor de Programmabegroting 2020 waren nieuwe investeringskredieten opgenomen waarvan de bestedingen samen met de bestedingen uit eerder verstrekte kredieten en voorbereidingskredieten uitkwamen op een netto bestedingsniveau van € 32,9 miljoen.

Ook in 2020 is gebleken dat, ondanks de kwaliteitsimpuls, zich evenals in voorgaande jaren onverwachte zaken voordoen. Dit heeft als gevolg dat de in de begroting 2020 geplande netto bestedingen in werkelijkheid lager uitvallen. Soms door oorzaken binnen de eigen invloedssfeer, maar ook daarbuiten. Met dit laatste wordt in hoofdzaak bedoeld op COVID-19 en de genomen maatregelen hieromtrent. Het gebrek aan fysieke communicatie en benodigde extra veiligheidsmaatregelen op bouwplaatsen hebben hun invloed op de doorlooptijden van verschillende investeringsprojecten. Mede hierdoor is er een verschil ontstaan tussen de oorspronkelijk geplande netto bestedingen in de begroting 2020 (€ 32,9 miljoen) en de daadwerkelijke netto realisatie (€ 26,0 miljoen). Per saldo is er zodoende sprake van een lagere besteding over 2020 van € 6,9 miljoen. Voor een nadere specificatie van de verschillen per programma en voor de toelichting van de voornaamste verschillen wordt verwezen naar het onderdeel “Bestedingen” in dit hoofdstuk.

De werkelijke netto bestedingen over 2020 komen, zoals hierboven reeds aangegeven dus uit op circa € 26,0 miljoen netto (bruto € 33,5 miljoen). Dit ligt lager dan de prognose van € 29,9 miljoen op basis van de monitor per september 2020. Het verschil bedraagt circa € 3,9 miljoen. De onderschrijding van de netto besteding van 2020 is in hoofdzaak een gevolg van het goedkoper realiseren van het project Baggeren Stierskreek. Daarnaast is het niet gelukt om de realisatie van de investeringsprojecten RWZI Retrenchement, OAS Westerschouwen en het bouwen/leveren van een nieuwe peilboot in 2020 aan te laten aanvagen danwel af te ronden. Dit heeft tot gevolg dat er een bestedingsbedrag van € 4 miljoen wordt doorgeschoven naar 2021. Voor een verdere toelichting op de voornaamste verschillen wordt verwezen naar het onderdeel “Bestedingen - Verschil jaarrekening 2020 ten opzichte van monitor september 2020”.

Ondanks een zeer bijzonder jaar, zijn er in totaal 26 projecten als technisch en financieel afgerond opgenomen in de jaarrekening. Eind 2020 waren er nog 89 projecten onderhanden waarvan er 5 wel al technisch zijn afgerond. De onderhanden projecten worden in 2021 of latere jaren afgerond.

Kredieten

In de programmabegroting 2020 was in totaal voor netto € 29,1 miljoen aan nieuwe kredieten aangekondigd. Dit bedrag bestond voor € 19,6 miljoen uit machtigingsinvesteringen in de sfeer van onderhoud, vervanging en bedrijfsvoering. Het andere deel van € 9,5 miljoen betrof investeringen waarvoor separate voorstellen waren aangekondigd. De kredieten van de 25 machtigingsinvesteringen zijn verstrekt bij de vaststelling van de programmabegroting 2020. Voor de 5 separate investeringen zijn in de loop van 2020 voor 3 investeringen de uitvoeringskredieten door de algemene vergadering verleend op basis van de aangekondigde separate voorstellen. Het ging daarbij om de volgende projecten:

- PRJ1013H HWBP Hansweert (24S-1) - planuitwerking
- PRJ1500 Landbouwrouten Kamperland
- PRJ1521 Vervanging en renovatie afvalwaterleidingen

Een project waarvan in 2020 geen separaat voorstel is ingediend is het project betreffende Fietspad Roterijdkijk-Zuiddijk (Dreischor). In 2020 was het niet nodig om voor dit project een uitvoeringskrediet aan te vragen. Met de verdere voorbereiding van dit project wordt gewacht totdat alle gronden verworven zijn die nodig zijn om het project te kunnen realiseren.

Een project, dat niet als nieuw krediet voor 2020 is aangekondigd, maar waar wel al veel is gebeurd qua voorbereiding is het project betreffende Kruispolder. Dit betreft een co-creatie met de aangelanden, Provincie Zeeland en de gemeente Hulst. Inhoudelijk gaat het om de bouw van een extra gemaalcapaciteit bij gemaal Paal, het realiseren van een hoofdwaterringang als koppeling tussen de afwateringsgebieden van Campen en Paal en het herverkavelen van de Kruispolder. Het grootste risico voor dit project betreft de voortgang en het rondkrijgen van de grondverwerving, hetgeen op vrijwillige basis plaatsvindt. Naast de grondverwerving gaat de voorbereiding gestaag door. Zo is begin januari 2021 het projectplan ter inzage gelegd en zijn de technische voorbereidingen in een ver gevorderd stadium. De aanvraag van het uitvoeringskrediet schuift door naar 2022.

Financieel afgeronde/onderhanden investeringen en voorbereidingskrediet 2020

Rijlabels	AV-krediet bruto	AV krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	Werkelijk bruto t/m 2020	Werkelijk subs/bijdr t/m 2020	Werkelijk netto t/m 2020	besteding netto 2020
financieel afgerond							
1 programma waterkeringen	300		300	51		51	51
2 programma watersystemen	6.541	-544	5.997	6.051	-740	5.311	1.738
3 programma wegen	5.317	-501	4.816	5.390	-617	4.773	521
4 programma afvalwaterketen	5.010	-255	4.755	4.135	-24	4.111	1.224
5 programma bestuur en organisatie	2.588	-28	2.560	2.436	-36	2.400	346
Totaal financieel afgerond	19.756	-1.328	18.428	18.063	-1.417	16.646	3.881
onderhanden investeringen							
1 programma waterkeringen	20.980	-16.041	4.940	11.100	-9.795	1.305	778
2 programma watersystemen	47.244	-8.033	39.211	26.337	-8.638	17.699	5.829
3 programma wegen	9.352	-686	8.666	5.762	-653	5.109	2.798
4 programma afvalwaterketen	53.086	-2.400	50.686	27.968	-51	27.917	9.976
5 programma bestuur en organisatie	10.275	-141	10.134	2.717		2.717	2.491
Totaal onderhanden investeringen	140.937	-27.301	113.636	73.883	-19.136	54.747	21.872
algemeen voorbereidingskrediet							
2 programma watersystemen	139		139	55		55	8
3 programma wegen	127		127	247	-61	186	186
4 programma afvalwaterketen	65		65	14		14	14
Totaal algemeen voorbereidingskrediet	331		331	317	-61	256	208
intern in voorbereiding							
2 programma watersystemen				16		16	6
Totaal intern in voorbereiding				16		16	6
Eindtotaal	161.024	-28.629	132.395	92.279	-20.614	71.665	25.967

Financieel afgeronde investeringen

In de jaarverslaggeving is de inhoudelijke toelichting op de financieel afgeronde projecten opgenomen bij de diverse programma's omdat de investeringen bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen binnen de programma's (zie toelichting op de financieel afgeronde projecten in de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6).

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de bestedingen voor de financieel afgeronde projecten in 2020 (totale netto besteding t/m 2020 van € 16,646 miljoen) € 1,782 miljoen netto lager uitvallen (circa 9,7%) in vergelijking met de netto verstrekte kredieten (€ 18,428 miljoen). In totaal 5 projecten zijn reeds technisch afgerond, maar worden pas in 2021 financieel afgerond.

De financiële analyse van de financieel afgeronde projecten is hieronder opgenomen. Hierbij is niet elk project afzonderlijk toegelicht. Er wordt per programma een beeld op hoofdlijnen gegeven van de voornaamste financiële afwijkingen. Voor een volledig overzicht van alle financieel afgeronde projecten en de financiële afwijkingen wordt verwezen naar het onderdeel "Investeringen" in de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6.

Onderhanden investeringen

De actuele voortgang van de onderhanden projecten is opgenomen in de app "Projectenkaart" (te vinden via www.scheldestromen.nl/projectenkaart).

Vorbereidingskrediet

Alle investeringen die in de programmabegroting /meerjarenraming en het meerjaren investeringsprogramma (MIP) zijn opgenomen en waarvoor de algemene vergadering het krediet verstrekt op basis van separate voorstellen, worden voorbereid vanuit het algemene voorbereidingskrediet van € 1,5 miljoen. Hiertoe heeft de algemene vergadering het dagelijks bestuur gemachtigd. De voorbereiding bestaat uit alles wat nodig is om het project gereed te maken voor de uitvoering. Dit is onder andere de grondaankoop, vergunningverlening, onderzoek en bestekvoorbereiding. Er is € 331.000,- van de € 1,5 miljoen voorbereidingskrediet toegekend voor het voorbereiden van projecten. Voor een specificatie van de inzet van het voorbereidingskrediet per project wordt verwezen naar het onderdeel "Investerings" in de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6.

Bestedingen

Algemeen

Hierna wordt een algemeen beeld geschetst van de bestedingen van de investeringen in 2020. Voor 2020 waren nieuwe investeringskredieten opgenomen waarvan de netto bestedingen samen met de netto bestedingen uit eerder verstrekte kredieten en voorbereidingskredieten in principe zouden leiden tot een netto besteding van € 32,9 miljoen. In de onderstaande tabel is per programma te zien wat het in de begroting 2020 opgenomen netto bestedingsbedrag was en de daadwerkelijke netto besteding over 2020. In de hoofdstukken 2.2 t/m 2.6 is in het onderdeel "Investerings" een specificatie opgenomen van de projecten per programma en de daadwerkelijke bestedingen van de financieel afgeronde en onderhanden investeringen.

x € 1.000

Programma	Begrote netto besteding 2020	werkelijk besteding netto 2020
waterkeringen	813	830
watersystemen	10.558	7.580
wegen	2.793	3.505
afvalwaterketen	12.658	11.215
bestuur en organisatie	6.038	2.837
totaal	32.860	25.967

Ten opzichte van de geplande netto bestedingen van € 32,9 miljoen is er sprake van een lagere besteding van netto circa € 6,9 miljoen. Bij de programma's Waterkeringen en Wegen zien we dat er een lichte overschrijding is qua netto besteding. De lagere besteding voor 2020 wordt dan ook vooral veroorzaakt door de andere drie programma's. De grootste afwijking in euro's zit bij programma's Watersystemen en Bestuur en organisatie, waar circa € 3 miljoen minder is uitgegeven. De grootste procentuele afwijking zit bij programma Bestuur en organisatie, waar zo'n 53% minder is uitgegeven. Hierna wordt per programma verder ingegaan op de voornaamste afwijkingen.

Waterkeringen

In 2020 bedraagt de werkelijke besteding qua investeringen binnen het programma Waterkeringen € 0,830 miljoen netto (bruto € 4,58 miljoen). In de begroting 2020 was een bedrag van € 0,813 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 0,017 miljoen netto meer uitgegeven dan begroot.

Watersystemen

In 2020 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Watersystemen € 7,580 miljoen netto (bruto € 10,85 miljoen). In de begroting 2020 was een bedrag van € 10,558 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 2,978 miljoen netto minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het goedkoper realiseren van het project Baggeren Stierskreek, welke een besparing van € 2,5 miljoen met zich meebracht.

Wegen

In 2020 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Wegen € 3,505 miljoen netto (bruto € 4 miljoen). In de begroting 2020 was een bedrag van € 2,793 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 0,712 miljoen netto meer besteed dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het naar voren halen van de uitvoering van project Landbouwrouten Kamperland.

Afvalwaterketen

In 2020 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Afvalwaterketen € 11,215 miljoen netto (bruto € 11,27 miljoen). In de begroting 2020 was een bedrag van € 12,658 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 1,443 miljoen netto minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het doorschuiven van de realisatie van het project RWZI Retranchement en het later financieel afronden van het project OAS Westerschouwen.

Bestuur en organisatie

In 2020 bedraagt de werkelijke besteding voor investeringen binnen het programma Bestuur en organisatie € 2,837 miljoen netto (bruto € 2,837 miljoen). In de begroting 2020 was een bedrag van € 6,038 miljoen netto opgenomen. In totaal is er dus € 3,201 miljoen netto minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft voornamelijk te maken met het verschuiven van de realisatie van een nieuwe peilboot ter vervanging van de Meermin III naar 2021. Daarnaast is een drietal projecten onterecht opgenomen als investeringsprojecten, namelijk PRJ 1480 Implementatie Omgevingswet, PRJ1483 Inrichten documentenatelier en PRJ 1486 Inventariseren archieven Zeeuws-Vlaanderen. Deze zijn dan als zodanig komen te vervallen en worden verantwoord binnen de exploitatie.

Verschil jaarrekening 2020 ten opzichte van monitor september 2020

Programma	Prognose netto besteding september 2020	werkelijk besteding netto 2020
waterkeringen	732	830
watersystemen	9.353	7.580
wegen	3.757	3.505
afvalwaterketen	13.000	11.215
bestuur en organisatie	3.054	2.837
totaal	29.896	25.967

Bij de monitor investeringen per 1 september 2020 is een prognose qua netto besteding afgegeven van € 29,9 miljoen. Ten opzichte van de daadwerkelijke realisatie van netto € 26,0 miljoen valt deze prognose dus circa netto € 3,9 miljoen lager uit. Dit bedrag is opgebouwd uit een viertal significante afwijkingen. Het grootste deel van de afwijking valt te verklaren door een lagere besteding bij de programma's Watersystemen en Afvalwaterketen en Bestuur en organisatie.

Bij het programma Afvalwaterketen is de lagere netto besteding van € 1,8 miljoen ten opzichte van de monitor van september 2020 vooral te wijten aan het project betreffende de OAS Westerschouwen. Hier was het de verwachting dat de financiële afwikkeling in 2020 (verrekening gemeente Schouwen-Duiveland) kon plaatsvinden. Daarnaast is de realisatie van het project betreffende de RWZI Retranchement vertraagd als gevolg van bezwaren bij de aanbestedingsprocedure.

Voor het programma Watersystemen is de lagere netto besteding van € 1,8 miljoen ten opzichte van de monitor van september 2020 vooral te verklaren door het nog goedkoper realiseren van het project Baggeren Stierskreek. Het project was al gekenmerkt door een groot aanbestedingsvoordeel. Tijdens de realisatie van het project bleken zich er eveneens geen noemenswaardige risico's voor te doen, waardoor aanspraak op de risicoreservering niet nodig is gebleken.

De lagere netto besteding bij het programma Bestuur en organisatie van € 0,2 miljoen is voornamelijk ontstaan door de lagere besteding bij het project voor de bouw en levering van een nieuwe peilboot ter vervanging van de peilboot Meermin III. Medio 2020 bleek dat er te weinig budget voorhanden was, waardoor de realisatie niet kon plaatsvinden. Na onderhandeling met de inschrijvers is er door de AV in november van dit jaar een aanvullend krediet verstrekt. Hierdoor is er eind december 2020 alsnog opdracht voor de realisatie van de peilboot gegeven.

Gerealiseerde projecten in 2020

Dat ook in 2020 weer veel projecten met succes zijn afgerond en voorbereid, komt met name door een gedegen voorbereiding van de projecten, interne sturing en monitoring. Er wordt continu bekeken of het interne proces verder verbeterd kan worden.

In 2020 zijn 26 projecten zowel technisch als financieel afgerond. Van deze projecten waren er 22 (= 85%) binnen het oorspronkelijk budget of met minder dan 10% overschrijding gerealiseerd. Van de overige 4 investeringen zijn de kredieten na besluitvorming in de AV gewijzigd. Eind 2020 zijn er nog 89 projecten onderhanden waarvan 5 wel al technisch zijn afgerond. De onderhanden projecten worden in 2021 of latere jaren afgerond.

Van de 26 in 2020 technisch afgeronde projecten zijn er 24 (= 92%) binnen de oorspronkelijke planning of met minder dan 6 maanden uitloop gerealiseerd. Van de overige 2 investeringen is de geplande datum na besluitvorming in de AV gewijzigd.

2.10 Incidentele baten en lasten en structureel rekeningsaldo

In onderstaande tabel staan de incidentele lasten en baten in 2020. Er is gekozen om naast de mutaties uit de reserves enkel bedragen boven de € 100.000,- op te nemen, dit bedrag is gelijk aan het afgesproken rapportagebedrag voor het rapporteren van fouten en onzekerheden.

x € 1.000,-

Incidentele baten en lasten per programma (groter dan € 100.000,-)	Lasten	Baten
Waterkeringen		
- uitgestelde werken 2019 (dekking uit bestemmingsreserve)	232	
Watersystemen		
- uitgestelde werken 2018-2019 (dekking uit bestemmingsreserve)	460	
- aanpassen cultuurhistorische duikers en sluisen (dekking uit best.reserve)	140	
- herstel oeverherstel 2020 Provincie Sloeweg	181	
- bijdrage Provincie oeverherstel Sloeweg		181
- subsidie Deltafonds project wetlands naar Evides	608	
- subsidie Deltafonds project wetlands		608
- extra afschrijvingskosten project verpl baggerspeciedepot (Marinierskazerne)	156	
- vergoeding kosten verplaatsen baggerspeciedepot ivm Marinierskazerne		156
Wegen		
- uitgestelde werken 2019 (dekking uit bestemmingsreserve)	102	
- gewenningsbijdrage beheer&onderhoud wegvakken/kunstwerken N62 Sloeweg		133
Afvalwaterketen		
- uitgestelde werken 2018-2019 (dekking uit bestemmingsreserve)	210	
Bestuur en organisatie		
- kosten voor innovatie en assetmanagement (uit bestemmingsreserve)	57	
Belastingen en algemene opbrengsten		
- extra opbrengst dividend		2.418
- vergoeding gemaakte kosten Marinierskazerne		737
Mutaties in reserves		
Algemene reserves (onttrekking watersysteembeheer en zuiveringsbeheer)	737	2.621
Egalisatiereserves	285	427
Bestemmingsreserves (m.u.v. bestemmingsreserves voor kapitaallasten)	1.066	1.201
Totaal	4.234	8.482

De hierboven vermelde incidentele baten en lasten zijn op twee posten na in de begroting 2020 (na wijziging) opgenomen en daarmee niet van invloed op het jaarrekeningresultaat. De posten die niet begroot zijn in 2020 en opgenomen zijn in het jaarrekeningresultaat zijn de extra dividendopbrengst (€ 2.418.000,-) en de ontvangen gewenningsbijdragen voor het beheer en onderhoud N62/Sloeweg (€ 133.000,-). Deze twee incidentele posten maken van een totaalbedrag van € 2.551.000,- onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat.

Voor een toelichting op de in de tabel opgenomen incidentele posten mag verwezen worden naar het betreffende programma.

2.11 Waterschapsbelastingen

Belastingheffing

De (netto)kosten worden gedekt door drie heffingen:

- Watersysteemheffing;
- Zuiveringsheffing;
- Verontreinigingsheffing.

Watersysteemheffing

De watersysteemheffing betreft de kosten van het watersysteembeheer met inbegrip van de zorg voor de waterkeringen, de directe lozingen op oppervlaktewater, het wegenbeheer en het passief deel van het zuiveringsbeheer.

Zuiveringsheffing

De zuiveringsheffing dekt de kosten van het transporteren en het zuiveren van afvalwater op rwzi's en de kosten van slibverwerking. De kosten van het passief gedeelte van het waterkwaliteitsbeheer (gedeelte van planvorming, beheersing van lozingen e.d.) zijn bij het watersysteembeheer ondergebracht.

Verontreinigingsheffing

De verontreinigingsheffing wordt geheven van degenen die direct lozen op het oppervlaktewater (iba's, septictanks). De opbrengst komt ten goede aan het watersysteembeheer.

De kostentoedeling

De wijze waarop de kosten en opbrengsten van het watersysteembeheer aan de belastingplichtige categorieën (ingezetenen, eigenaren van ongebouwde onroerende zaken, natuurterreinen en gebouwde onroerende zaken) worden toegerekend, is vastgelegd in de kostentoedelingsverordening.

Het kostendeel van de categorie ingezetenen (solidariteitsdeel) is bepaald aan de hand van de gemiddelde inwonerdichtheid per vierkante kilometer in het waterschapsgebied.

De toedeling van de resterende kosten aan de overige drie categorieën (profijtdeel) vindt plaats aan de hand van de waarde van onroerende zaken in het economisch verkeer. De onderlinge waardeverhouding van de onroerende zaken bepaalt het kostendeel per categorie.

De toedeling van de kosten van het watersysteembeheer aan de verschillende categorieën is in de kostentoedelingsverordening 2016 als volgt:

- Ingezetenen 30,00%
- Gebouwd 48,60%
- Ongebouwd 21,06%
- Natuurterreinen 0,34%

Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid wordt door Sabewa Zeeland uitgevoerd aan de hand van de door de algemene vergadering vastgestelde kwijtscheldingsnormen. Deze is vastgesteld op 100%. Dat wil zeggen dat in de regel kwijtschelding wordt verleend aan belastingschuldigen met een inkomen op of onder bijstandsniveau. In beginsel is deze norm 90% maar het waterschap Scheldestromen kent een ruimhartiger kwijtscheldingsbeleid door de norm te stellen op 100%. Alle gemeenten in Zeeland hanteren dezelfde norm. Sabewa Zeeland voert ook voor de niet aangesloten gemeenten het kwijtscheldingsbeleid uit. Door samen te werken wordt bereikt dat het indienen en afhandelen van verzoeken om kwijtschelding eenvoudiger is. De belastingschuldige hoeft maar één aanvraagformulier (met bijlagen) voor kwijtschelding van gemeentelijke - en waterschapsbelastingen in te dienen.

De algemene vergadering heeft op 13 november 2013 besloten om met ingang van 2014 de kwijtscheldingsnormen te verruimen voor ondernemers (eenmansbedrijven) voor belasting-schulden met betrekking tot de privéhuishouding, met de netto-kosten van kinderopvang en voor personen van 65 jaar en ouder de kwijtscheldingsnorm te verhogen tot 100% van de van toepassing zijnde netto AOW-bedragen.

In 2016/2017 heeft een werkgroep de Leidraad kwijtschelding beoordeeld. Dit met het doel deze zo mogelijk te verduidelijken en/of te vereenvoudigen. De aangepaste Leidraad kwijtschelding is op 27 januari 2017 door het dagelijks bestuur van Sabewa Zeeland vastgesteld.

Het recht op kwijtschelding wordt aan het begin van het belastingjaar beoordeeld door toezending van persoonsgegevens van die belastingplichtigen die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben ontvangen aan de Stichting Inlichtingenbureau. Deze Stichting is een onderdeel van het ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid en toetst aangeleverde gegevens aan de wettelijke normen voor inkomen, vermogen en voertuigbezit, een en ander volgens de daarvoor geldende landelijke regeling.

Kwijtschelding wordt alleen verleend voor de watersysteemheffing ingezetenen en zuiveringsheffing - en verontreinigingsheffing huishoudens.

Kostendekkendheid

De netto kosten zijn toegerekend aan de belastingcategorieën en worden grotendeels gedekt door de waterschapsbelastingen. De opbouw van de verschillende belastingtarieven kan als volgt worden weergegeven. Om het dekkingspercentage te berekenen worden de kosten per eenheid tarief gedeeld door het tarief.

Inzet reserves:	Watersysteemheffing				zuiverings-heffing
	ingezetenen	gebouwd (%)	ongebouwd	natuur-terreinen	
Tarief exclusief inzet reserves:	115,51	0,055904	€ 88,38	€ 8,36	€ 63,45
Inzet reserves:					
Algemene reserve	3,08	0,000016	2,49	0,21	0,29
Bestemmingsreserves	0,10	0,000001	0,08	0,01	0,43
Tariefegalisereserve	0,09	-0,000003	0,46	-0,04	0,36
Subtotaal	3,27	0,000014	3,03	0,18	1,09
Tarief	€ 112,24	0,055890	€ 85,35	€ 8,18	€ 62,36
Dekkingspercentage tarieven rekening 2020	97,17%	99,98%	96,57%	97,84%	98,28%
Dekkingspercentage tarieven begroting 2020	97,23%	97,69%	97,64%	97,91%	99,11%
Dekkingspercentage tarieven begroting 2020 (na 1e wijz ¹)	97,23%	97,69%	96,62%	97,91%	99,11%

Uit de egalisereserves vindt een inzet plaats van € 100.000,- voor ingezetenen, € 127.000,- voor ongebouwd en € 200.000,- voor de zuiveringsheffing. Deze onttrekkingen hebben conform de begroting plaatsgevonden.

Tarieven 2020 en tariefontwikkeling

In onderstaande tabel is de tariefontwikkeling over de afgelopen jaren weergegeven voor de verschillende belastingsoorten. Tevens is de procentuele stijging 2020 ten opzichte van 2019 aangegeven.

Belastingtarieven	Bedragen x € 1.000,-			
	Rekening 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Stijgingspercentage
Watersysteemheffing ingezetenen per woonruimte	€ 105,22	€ 107,85	€ 112,24	+4,07
Watersysteemheffing gebouwd % van de WOZ-waarde	0,05827%	0,05660%	0,05589%	-1,26
Watersysteemheffing ongebouwd per hectare	€ 77,76	€ 79,89	€ 85,35	+6,40
Watersysteemheffing natuurterreinen per ha.	€ 7,69	€ 7,94	€ 8,18	+3,01
Zuiveringsheffing per vervuilingseenheid	€ 58,26	€ 59,97	€ 62,36	+3,99
Verontreinigingsheffing per vervuilingseenheid	€ 58,26	€ 59,97	€ 62,36	+3,99

2.12 Onttrekkingen aan (bestemmings)reserves

Algemene reserves en de bestemmingsreserves

Algemene reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000,-)									
	Saldo 31-12-2019	Onttrekking resultaat 2019	Toevoeging resultaat 2019	Saldo 31-12-2019 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2020	Toevoeging 2020	Saldo 31-12-2020	Voorstel bestemming resultaat 2020	Saldo 31-12-2020 na resultaat- bestemming
Algemene reserves									
watersysteembeheer	9.835		1.511	11.345	2.240	707	9.812	4.484	14.296
watersysteembeheer Veerse Meer	190			190	190		-		-
zuiveringsbeheer	62	1.041		-979	191	30	-1.140	470	-670
Totaal algemene reserves	10.086	1.041	1.511	10.556	2.621	737	8.671	4.954	13.625
Bestemmingsreserves									
Tariefegalisatiereserves									
Watersysteemheffing ingezetenen	499	207		292	100	85	277	-33	243
Watersysteemheffing ongebouwd	67	105		-38	127	60	-105	-143	-248
Watersysteemheffing gebouwd	2.182		139	2.321	-	139	2.460	229	2.690
Watersysteemheffing natuurterreinen	78	32		45	-	1	46	1	47
zuiveringsheffing	503		1.477	1.980	200		1.780	-580	1.200
Totaal tariefegalisatiereserves	3.329	345	1.616	4.600	427	285	4.458	-526	3.932
Overige bestemmingsreserves									
Kapitaallasten fietspaden Zeeuws-Vlaanderen	4.665			4.665	135	-	4.530		4.530
Kapitaallasten extra afslag A-58 Goes	522			522	24	-	498		498
Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal	167			167	-	-	167		167
Peilbesluiten Veerse Meer, steigers	169			169	-	-	169		169
Zandsuppletie Sophiastrand	417			417	-	-	417		417
Groot onderhoud waterkeringen	165			165	-	-	165		165
Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat	204			204	-	-	204		204
Uitgestelde werken en diensten 2018	81			81	81	-	-		-
Uitgestelde werken en diensten 2019	-		923	923	923	-	-		-
Uitgestelde werken en diensten 2020	-			-	-	862	862	1.020	1.882
Cultuurhistorische duikers en sluizen	141			141	141	-	-		-
Erfemissies	-			-	-	-	-	250	250
Zichtbaarheid	16			16	-	-	16		16
Innovatie	86			86	21	-	65		65
Veerse Meer (convenant)	-			-	-	204	204		204
Assetmanagement	288			288	36	-	252		252
Totaal overige bestemmingsreserves	6.920	-	923	7.843	1.360	1.066	7.549	1.270	8.819
Totaal bestemmingsreserves	10.249	345	2.539	12.443	1.787	1.351	12.007	744	12.751
Totaal alg.- en best.reserves	20.335	1.386	4.050	22.999	4.409	2.088	20.679	5.698	26.376

2.13 Weerstandsvermogen, -capaciteit en risico's

Bij de taakuitoefening en in de bedrijfsvoering loopt het waterschap risico's van uiteenlopende aard. Tegen een deel van deze risico's kan een waterschap zich verzekeren, of moeten er voorzieningen worden gevormd, of kunnen anderszins worden opgevangen. Voor een deel van de risico's is dit echter niet het geval. Daarnaast wordt er soms voor gekozen om voor bepaalde verzekerbare risico's eigen risicodragers te worden door zich bewust niet voor deze risico's te verzekeren. De niet verzekerde risico's kunnen, als ze zich voordoen, (grote) financiële consequenties hebben. Het is dus zaak voor het waterschap, dat ze zich bewust is van de risico's die ze loopt en ze beheerst. Het uitsluiten van risico's is echter niet mogelijk. Niet verzekerde risico's die zich voordoen, moet het waterschap opvangen met het eigen vermogen (reserves), door belastingverhoging of door ombuigingen binnen de begroting.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit is dus te omschrijven als de omvang van de direct beschikbare financiële middelen om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Het is als het ware een buffer om ervoor te zorgen dat bestaand beleid en voorzieningen niet in gevaar komen als risico's werkelijkheid worden.

Ten behoeve van de organisatie ontwikkeling is de structuur van de organisatie aangepast. In deze nieuwe structuur zijn assetmanagers aangesteld t.a.v. het ontwikkelen van het assetmanagement. Met assetmanagement maken we keuzes over te nemen maatregelen en die keuzes dragen bij aan het verbeteren van de risicopositie. Met risicomangement trachten we inzicht te verkrijgen in de risicopositie om vervolgens passende maatregelen te nemen.

Om dit te kunnen doen voeren we risicoanalyses uit. Deze risicoanalyses zijn nodig omdat het zorgt voor input dat het nemen van maatregelen rechtvaardigt naar de belanghebbenden van een organisatie.

In 2020 is de bedrijfswaardenmatrix vastgesteld. In de bedrijfswaardenmatrix zijn de belangrijke waarden voor waterschap Scheldestromen opgenomen. De bedrijfswaardenmatrix laat de balans zien tussen prestatie-kosten-risico's. Vanuit de strategienota en het waterschapsprogramma zijn de bedrijfswaarden benoemd. Hieraan zijn effecten gekoppeld door het benoemen van potentiële gevolgen. Er zijn verschillende kansklassen benoemd. Het effect vermenigvuldigd met de kans van optreden is het risico. Met de bedrijfswaardenmatrix kan de risico-inventarisatie worden uitgevoerd. In 2021 zal de bedrijfswaardenmatrix worden geïmplementeerd en doen we ervaring hiermee op. Zo kunnen bijvoorbeeld de genoemde maatregelen in de begroting getoetst worden aan de bedrijfswaardenmatrix. Vanaf 2022 zal de bedrijfswaardenmatrix verder ingebed worden in de organisatie en breed ingezet worden. Een gedegen risicomangement en het bijbehorende instrumentarium zoals de bedrijfswaardenmatrix zal de komende jaren op deze manier verder worden ontwikkeld.

In de algemene vergadering van 6 oktober 2011 is de Nota weerstandsvermogen, risicomangement, reserves en voorzieningen vastgesteld. Met deze beleidsnota is in de onderstaande berekening van het weerstandsvermogen rekening gehouden.

Berekening weerstandscapaciteit

In de weerstandscapaciteit worden alleen die middelen opgenomen die in een begrotingsjaar en de daarop volgende begrotingsjaren vrij aanwendbaar zijn zonder dat dit effect heeft op

de gewenste kernactiviteiten van het waterschap en de gewenste ontwikkeling van de lastendruk.

Dit geldt voor de algemene reserve en het niet bestemde deel van de tariefegalisatiereserves. De aanwezige overige bestemmingsreserves maken geen deel uit van de weerstandscapaciteit. Deze worden ingezet voor het doel waarvoor deze gevormd zijn.

De totale weerstandscapaciteit per ultimo van het jaar kan dan als volgt bepaald worden:

Beschikbaar	Begroot	Rekening
Stille reserve	p.m.	p.m.
Belastingcapaciteit	p.m.	p.m.
Onvoorzien	0,320 mln.	- mln.
Algemene reserves	8,946 mln.	8,671 mln.
Tariefegalisatiereserves	3,029 mln.	4,458 mln.
Totaal	12,295 mln.	13,129 mln.

Berekening waardering weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. In de nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen is bepaald dat het weerstandsvermogen van waterschap Scheldestromen moet voldoen aan de waardering B, ruim voldoende.

Bij beoordelen van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel.

Waardering	Verhouding	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Op basis van deze indeling kan het weerstandsvermogen als volgt worden geclassificeerd.

	begroot	rekening
Risico's	€ 4 miljoen	€ 4 miljoen
Weerstandscapaciteit	€ 12,295 mln.	€ 13,129 mln.
Weerstandsvermogen	3,07	3,28
Waardering	A	A

Risico's

Deelneming in Slibverwerking Noord-Brabant (bron: Risicoparagraaf SNB)

Waterschap Scheldestromen is voor 7,97% aandeelhouder in N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). SNB verwerkt zuiverings-slib in een slibverbrandingsinstallatie (SVI). SNB is een naamloze vennootschap, wat inhoudt dat de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in beginsel beperkt is tot hun verplichting om de door hen gehouden aandelen vol te storten. SNB is door haar maatschappelijke functie en met haar ondernemende bedrijfsvoering blootgesteld aan strategische, operationele, financiële en compliance risico's. Risicomanagement is bij SNB daarom een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Het nemen van risico's is inherent aan ondernemen. Door een bewuste afweging te maken tussen doelstellingen en de risico's die SNB bereid is te nemen, streeft SNB naar een bestendige en maatschappelijk verant-

woorde bedrijfsvoering. Dit betekent dat SNB maximaal een laag tot gematigd risico accepteert.

Participatiewet en Wet banenafpraak

Met de Participatiewet en de Wet banenafpraak ligt er voor werkgevers een verplichting om extra banen te realiseren voor mensen met een beperking. Werkgevers uit de sector Overheid doen dit voor 25.000 mensen met een beperking. Dit heet de banenafpraak. Met de banenafpraak wordt de Participatiewet ondersteund. Omdat de overheid de beoogde doelstelling in 2016 niet heeft gehaald, is besloten om voor de sector overheid de Quotumwet in werking te stellen per 1 januari 2018. Voor elke niet ingevulde baan wordt er een 'boete' opgelegd van € 5.000,-. Deze 'boetes' worden op dit moment (nog) niet opgelegd. Waterschap Scheldestromen heeft de verplichting om in 2023 in totaal 19,8 banen van 25,5 uur te realiseren. Inmiddels heeft het waterschap 4,24 banen gerealiseerd (februari 2021).

Juridische procedures

Er is een landelijke tendens dat er procedures gestart worden tegen de aanlagen legesheffing. Momenteel loopt er nog één procedure tegen een aanslag legesheffing 2018 van € 180.000,-. Aangezien de legesbaten de kosten van de vergunningverlening niet overtreffen, worden geen nadelige financiële gevolgen verwacht. Evenals voorgaande jaren geldt ook voor 2021 dat de verwachte legesbaten de kosten niet overtreffen.

Omgevingswet

De kans bestaat dat opnieuw wetsuitstel voor de Omgevingswet volgt. Dit vormt een risico voor de organisatie en brengt o.m. financiële consequenties met zich mee. De omvang hiervan kan substantieel zijn, maar is nu nog niet te duiden. Te denken valt aan: kosten voor ontwikkeling software vergunningensysteem, doorlopende abonnementskosten software en mogelijk opnieuw aanbesteden. Voorts leidt dit tot extra, doorlopende personele inzet. Landelijk loopt een onderzoekstraject (Unie van Waterschappen) naar de financiële gevolgen wegens sterk oplopende transitiekosten. De uitkomsten zijn nog onbekend.

COVID-19 (corona)virus

De uitbraak van het COVID-19 (Corona) heeft in de loop van december 2019 in China plaatsgevonden. Daarna volgde wereldwijde verspreiding van het virus. Vanaf maart 2020 zijn ook in Nederland maatregelen getroffen om het virus te bestrijden. Het kabinet zet in op het scenario van het maximaal controleren van het virus. De daarbij behorende maatregelen zijn onder andere het thuiswerken en het vermijden van grootschalige bijeenkomsten.

Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Binnen onze organisatie wordt gewerkt aan een risico-inventarisatie van de gevolgen van de Corona pandemie. Ook heeft de Unie van Waterschappen de risico's bij de waterschappen geïnventariseerd. Momenteel zijn deze nog niet concreet te maken. De Unie van Waterschappen is betrokken bij de overleggen met het kabinet over compensatie voor inkomstenderving als gevolg van COVID-19. In de steunpakketten van mei en augustus 2020 zijn voorschotten aan de provincie en gemeenten betaald. In 2021 vindt verder overleg plaats op basis van gerealiseerde inkomstenderving.

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal en kan ook gevolgen hebben voor de voortgang van de werkzaamheden van het waterschap op verschillende beleidsterreinen. Er is een risico aanwezig dat onderhanden projecten later gereed zijn dan gepland.

Op het gebied van het innen van openstaande debiteuren loopt het waterschap een risico. Er zijn in 2020 soepele betalingsregelingen getroffen. Het uitgangspunt is dat de vordering wordt

betaald, maar dat kan in een langere periode en op een later moment. Voor de belastingdebiteuren heeft Sabewa Zeeland de betalingsregelingen afgesloten.

Voor de meeste ondernemers is het een onzekere tijd, ook de waterschappen leveren een bijdrage om ondernemers door de coronacrisis te loodsen. Er is in 2020 coulant omgegaan met verzoeken om uitstel van betaling van ondernemers. Bij het opstellen van deze jaarrekening is het onzeker welke bedrijven in de toekomst aan de betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

Het dividend van de Nederlandse Waterschapsbank is in 2020 niet uitgekeerd maar wel als nog te ontvangen verantwoord in het boekjaar 2020. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in eerste instantie de Europese banken verzocht om het dividend niet uit te keren. Van banken wordt verwacht dat ze alle zeilen bijzetten om bedrijven door de economische crisis heen te helpen. DNB onderschrijft de oproep. Op 15 december 2020 heeft de ECB de banken opnieuw ten zeerste aanbevolen zich te onthouden van, of in ieder geval terughoudend te zijn met, het uitbetalen van dividend, ditmaal tot 30 september 2021. Wel wordt aan de banken de mogelijkheid geboden om na overleg met de ECB in zeer beperkte mate dividend uit te betalen. De Nederlandse Waterschapsbank heeft in maart 2020 ruim € 0,6 miljoen van de te ontvangen € 4,2 miljoen aan Scheldestromen uitgekeerd. Het resterende bedrag staat als verplichting op de balans van de Nederlandse Waterschapsbank.

Voor deze gebeurtenissen die buiten de normale bedrijfsvoering vallen is er een crisisplan. Hierin staat beschreven hoe we als organisatie willen handelen om zulke bijzondere situaties aan te pakken. Er worden dan speciale tijdelijke teams ingesteld die regelmatig overleggen. In die teams worden verschillende rollen en functies door collega's ingevuld zodat besluiten snel genomen kunnen worden en acties in de organisatie (of extern) kunnen worden uitgezet.

Stijgende kosten kust- en dijkversterkingen

In de praktijk is een landelijke trend waar te nemen waarbij sprake is van stijgende kosten van de kust- en dijkversterkingen die nodig zijn om te voldoen aan de wettelijke norm. Afhankelijk van de invloed van deze ontwikkeling op de programmering kan de druk op de solidariteitsbijdrage, het 10% eigen aandeel en de beschikbare ruimte binnen het investeringsvolume voor andere programma's toenemen. We starten tijdig landelijk overleg op als er signalen zijn dat de toekomstige kosten van de waterveiligheidsopgave leiden tot een onevenredige lastenverzwaring voor de Zeeuw. Bij de uitvoering van kust- en dijkversterking onderzoeken we verschillende scenario's om de meest haalbare en betaalbare oplossing te bepalen. Momenteel worden de primaire waterkeringen en de daarin gelegen kunstwerken wettelijk beoordeeld. Medio 2022 zal de beoordeling naar verwachting zijn afgerond en zal vervolgens een inschatting gemaakt kunnen worden van de Zeeuwse opgave en de daarmee samenhangende kosten.

(Overige) operationele risico's

Operationele risico's zijn in de berekening van de het weerstandsvermogen geraamd op maximaal € 4 miljoen. Het waterschap werkt er aan om de risico's die zij loopt bij de uitvoering van haar kerntaken op een meer systematische eenduidige wijze te gaan beheersen. Als start hiervan is een bedrijfswaardenmatrix opgesteld waarmee het risiconiveau van een gebeurtenis kan worden vastgesteld. Risico's worden uitgedrukt als kans x effect. Door de kans van voorkomen van een ongewenste gebeurtenis en het bijbehorende gevolg (effect) tegen elkaar af te zetten in de matrix, wordt het risiconiveau bepaald. Het risiconiveau geeft aan of het waterschap een risico acceptabel vindt of niet. Op basis daarvan kunnen vervolgens maatregelen ontworpen worden om risico's te verkleinen door de kans van optreden of het effect te verkleinen.

Voorbeelden van risico's en hoe deze beheersbaar te maken zijn:

- Het langdurig falen van een gemaal in een periode met veel neerslag, kan tot gevolg hebben dat grote oppervlakten landbouwgrond inunderen. Het gevolg is dat oogst verloren gaat, wat naast de nodige negatieve media-aandacht grote financiële gevolgen kan hebben voor het waterschap als het falen van het gemaal verwijtbaar is aan het waterschap.

Op basis van een risicoanalyse wordt het beheer- en onderhoudsniveau van het gemaal bepaald, de storingsdienst ingericht en noodmaterieel beheerd, alles passend bij de risico acceptatiegrens in de bedrijfswaardenmatrix.

- Veel bruggen dateren uit de jaren '50 en '60. In de loop der jaren zijn de verkeersbelastingen toegenomen en zijn de bruggen verouderd. Met behulp van de bedrijfswaardenmatrix categoriseren we de bruggen in verschillende gevolgklassen. Hoe hoger de klasse hoe groter het potentiële gevolg is wanneer een brug bezwijkt. De bruggen in de hoogste gevolgklasse krijgen prioriteit, er wordt een intensiever inspectie en onderhoudsregime op toegepast om zodoende de kans van falen/bezweijken te beperken en daarmee de risico's te beheersen.
- Door achterstallig onderhoud kunnen wegen gevaarlijk zijn voor de weggebruiker. Grote gaten in de berm kunnen fietsers ten val brengen waardoor deze ernstig letsel op kunnen lopen. Weggebruikers kunnen het waterschap aansprakelijk stellen voor dit letsel en letsel schade claimen. Bij verwijtbaar achterstallig onderhoud kan dit veel geld kosten, leiden tot zelfs gerechtelijke procedures en leiden tot negatieve publiciteit. Er is naast de inrichting van wegen een verband tussen het onderhoudsniveau van de wegen en de kans dat ongevallen gebeuren. Door de staat van wegen continu te meten (periodieke wegen-schouw) wordt de staat in beeld gebracht, kunnen met behulp van de bedrijfswaardenmatrix de risico's worden ingeschat en kan aan de hand daarvan het onderhoud worden ge-programmeerd.
- Externe gebeurtenissen zoals winterse omstandigheden, boven normatieve neerslag met gladheid en wateroverlast als gevolg maar ook droogte, hebben tot gevolg dat extra inzet van mensen en middelen vereist zijn om de effecten van deze omstandigheden (overlast, ongevallen, gevolgschade) te bestrijden. Ook met dergelijke voorzienbare maar onvoorspelbare uitgaven moet het waterschap rekening houden. Met de bedrijfswaardenmatrix kan een inschatting gemaakt worden in hoeverre de kosten voor het voorbereiden op boven normatieve omstandigheden in verhouding staan tot de potentiële risico's die deze omstandigheden veroorzaken.

2.14 Financiering, rente en schuldpositie

Het doel van de paragraaf financiering is het bevorderen en transparant maken van het financierings- en treasurybeleid, het verbeteren van de besluitvorming daarover en het beter mogelijk maken van een goede beoordeling daarvan door de toezichthouder. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vermogensbehoefte, de renteontwikkeling en het risicobeheer.

Vermogensmutaties

De vermogenstoename of afname in het afgelopen jaar kan bepaald worden door het verschil tussen herkomst en bestedingen van middelen.

Vermogensmutaties		Bedragen x € 1.000	
		Herkomst	Besteding
<i>Vaste activa:</i>	Afschrijvingen	20.382	
	Bijdragen van derden	7.564	
	Verkopen en fin.act.	2.529	
	Bruto uitgaven		33.542
<i>Eigen vermogen:</i>	Toevoegingen	2.088	
	Onttrekkingen		4.409
<i>Voorzieningen:</i>	Toevoegingen	78	
	Onttrekkingen		331
<i>Langlopende schulden:</i>	Stortingen	40.000	
	Aflossingen		17.269
	Totaal	72.641	55.551
		Vermogenstoename	17.090

Financiering

In 2020 is voor € 17.269.000,- afgelost en zijn vaste financieringsmiddelen aangetrokken tot een bedrag van € 40.000.000,-. Dit betrof de geraamde geldlening van 2019 van € 20.000.000,- en van 2020 voor een zelfde bedrag. De geldlening van 2019 is afgesloten met een looptijd van 50 jaar tegen rentepercentage van 0,56%, die van 2020 is afgesloten met een looptijd van 49 jaar tegen een rentepercentage van 0,305%. De restant schuld bedraagt op 31 december 2020 € 261.403.000,-.

Renteontwikkeling

Bij de programmabegroting is uitgegaan van een rente van 0,50% voor de financieringsbehoefte 2019 en 1,50% voor de financieringsbehoefte van 2020.

Renteschema

Door de Commissie is de Notitie rente 2017 uitgebracht. In deze notitie wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Geadviseerd wordt een renteschema op te nemen, waarmee inzicht wordt gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening.

Rentescema			Rekening 2020		Begroting 2020			
1	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	+	€	4.640.404	€	4.737.000		
2	De externe rentebaten (idem)	-/-	€	-35.846	€	-100.000		
	saldo rentelasten en rentebaten		€	4.604.558	€	4.637.000		
3	rentelasten die specifiek moeten worden toegerekend	-/-	€	-	€	-		
4	rentebaten die specifiek worden toegerekend	+	€	-	€	-		
	aan de taken toe te rekenen externe rente via rente omslag		€	4.604.558	€	4.637.000		
	aan de taken toegerekende rente (rente omslag) watersysteem- en zuiveringsbeheer	-/-	€	-4.604.558	€	-4.637.000		
5	Renteresultaat		€	-	€	-		
	Taken		boekwaarde	%	boekwaarde	%		
	watersysteem- en zuiveringsbeheer		€	293.411.056	1,569%	€	296.404.097	1,564%

Doordat bij de jaarrekening het omslagpercentage opnieuw bepaald wordt (nacalculatie) is er geen sprake van een “renteresultaat”. Toegestaan is, indien de afwijking maximaal 25% afwijkt ten opzichte van het voorcalculatorisch omslagpercentage, het begrotingspercentage te hanteren. In afwijking van de rentenotitie wordt voor de boekwaarde uitgegaan van de gemiddelde boekwaardes op 1-1 en 31-12. In de rentenotitie wordt als basis de boekwaarde 1-1 genomen. Dividendopbrengsten, winstuitkeringen, koers- en waardeverschillen maken geen deel uit van de renteomslag.

Risicobeleid

Het treasurybeleid is defensief en risicomijdend, en is er op gericht toekomstige risico's inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te verschuiven. Het risicobeheer bestaat uit o.a. renterisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico, waarbij voor ons het renterisico het belangrijkste is. De uitvoering van de treasurytaak mag in ieder geval niet leiden tot een vergroting van de risico's voor de organisatie. Hierbij geldt dat het niveau van renterisico's in de komende jaren de wettelijke normen (de kasgeldlimiet en de renterisiconorm), zoals vastgelegd in de Wet Fido niet overschrijdt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille dat het risico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt blijft. De renterisiconorm is voor de waterschappen vastgesteld op 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van het betreffende jaar. Het waterschap heeft geen leningen met een renteherziening.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm	2020
1 Totaal programmabegroting	125.788
2 Vastgesteld percentage 30%	
3 Renterisiconorm (30% van 1)	37.736
4 Betaalde aflossingen	17.269
Ruimte (3-4)	20.467

Uit het voorgaande overzicht blijkt dat het waterschap het afgelopen jaar onder de norm is gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum dat gesteld is aan de mate waarin van korte financiering (looptijd maximaal één jaar) gebruik mag worden gemaakt. In de 'Uitvoeringsregeling Fido' is dit maximum voor de waterschappen vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal. Voor het waterschap betekent dit voor 2020 afgerond € 29 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Periode (einde van het)	Vlottende schuld (-/-)/middelen	Kasgeldlimiet	Ruimte onder Kasgeldlimiet
1 ^e kwartaal	€ 20.029	€ 29.000	€ 8.971
2 ^e kwartaal	€ 6.117	€ 29.000	€ 22.883
3 ^e kwartaal	€ 14.295	€ 29.000	€ 14.705
4 ^e kwartaal	€ 11.805	€ 29.000	€ 17.195

Schuldpositie

De netto schuld als aandeel van de inkomsten (netto schuldquote) geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Anders gezegd: kan het waterschap zijn schulden wel dragen?

In de beoordeling van de schuldpositie dient de taakuitoefening uitdrukkelijk betrokken te worden. Het waterschap moet in het beheersgebied investeren om een goede uitvoering van de waterschapstaken te garanderen. Deze netto schuldquote geeft, naast andere kengetallen, aan dat veel vreemd vermogen van het waterschap vast zit in met name de materiële vaste activa.

De netto schuldquote voor waterschap Scheldestromen bedraagt op basis van de jaarrekening 2020 231%. Deze berekening is gebaseerd op de opbrengsten uit belastingen inclusief de bijdrage wegen via het gemeentefonds, precario en dividend en wijkt daarmee af van de berekening van de Unie van Waterschappen. De andere berekeningsmethodiek is gebaseerd op de besluitvorming in de AV van 30 mei 2018, waarbij tevens besloten is dat een netto schuldquote lager dan 250% acceptabel is. Als waterschap moeten wij blijven investeren in het beheersgebied om een goede uitvoering van de waterschapstaken te garanderen. Op dit moment ligt er een aanzienlijke opgave op meerdere gebieden die zorgt voor een aanzienlijke investeringsopgave.

jaar	investe-rings volume	afschrij- ving	overig finan- ciering ¹	vaste schulden-last	overige schulden (-vorde- ringen) ²	totaal saldo schulden	belasting- wegen, precario, dividend ^{3a}	netto- schuld- quote ^{3b}
2016 R	17,2	18,3	10,4	240,5	-3,2	237,3	101,1	235%
2017 R	21,9	18,5	-5,7	238,2	2,3	240,5	103,3	233%
2018 R	33,6	18,6	2,7	255,9	2,2	258,1	106,4	243%
2019 R	27,0	19,7	-24,6	238,6	27,6	266,2	110,8	240%
2020 R	25,9	20,4	17,3	261,4	6,73	268,1	116,3	231%

1 overige financiering: voorfinanciering, teruggave beleggingsproduct, reserves

2 overige schulden (- vorderingen): kortlopende schulden, overlopende passiva/activa, vorderingen, liquide middelen

3a belastingopbrengsten incl. precariobelasting en uitkering wegen/dividend (beleid waterschap Scheldestromen AV 30-5-2018)

3b berekende schuldquote op basis van (3a) het vastgestelde beleid waterschap Scheldestromen

2.15 EMU-saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie in het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch Monetaire Unie, is in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt over gezonde overheidsfinanciën. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort van een lidstaat niet meer mag bedragen dat 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product). Voor de bepaling van het tekort tellen ook de uitgaven van de lagere overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) mee.

Op grond van de Wet hof (houdbare overheidsfinanciën) moeten de vier overheden samen invulling geven aan de eisen die vanuit de Europese Unie ten aanzien van met name het EMU-saldo en de EMU-schuld worden gesteld. Om de voor hun kerntaken noodzakelijke investeringen uit te kunnen voeren, hebben de lagere overheden een zekere ruimte in het Nederlandse EMU-saldo nodig. De Wet hof kent als systematiek dat een kabinet aan het begin van zijn regeerperiode afspraken met IPO, VNG en Unie maakt over de ruimte voor de decentrale overheden in het EMU-tekort gedurende de gehele regeerperiode.

Het overleg met het kabinet heeft geresulteerd de volgende afspraken voor de periode 2019 - 2022:

- de ruimte voor de decentrale overheden is tot en met 2022 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP);
- de 0,4% ruimte is nader verdeeld in: 0,27% gemeenten, 0,08% provincies en 0,05% waterschappen.
- de op basis van deze verdeling berekende individuele referentiewaarde voor het waterschap bedraagt € 13,5 miljoen voor 2019 (€ 13,8 miljoen voor 2020, € 14,0 miljoen voor 2021 en € 14,2 miljoen voor 2022).

Het EMU-saldo kan op basis van de jaarrekening 2020 als volgt berekend worden:

Berekening EMU-saldo	Rekening 2019	Rekening 2020
+ Resultaat	2.711	5.698
- Dotaties/onttrekkingen aan reserves	-2.301	-2.320
- Opbrengstsoort geactiveerde lasten	-2.774	-3.248
1 EMU-exploitatiesaldo	-2.364	130
- Bruto investeringen (excl. geactiveerde lasten)	-28.054	-30.294
+ Investeringsubsidies	3.945	7.564
+ Verkopen	60	93
+ Afschrijvingen	20.041	20.382
2 Invloed investeringen	-4.008	-2.255
+ Toevoeging aan voorzieningen	1.067	78
- Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-565	-331
3 Invloed voorzieningen	502	-253
4 Invloed reserves	-	-
5 Deelneming en aandelen	372	2.417
EMU - SALDO	-5.498	39

Analyse verschil tussen programmabegroting en jaarrekening

Het gerealiseerde EMU saldo voor Scheldestromen overschrijdt het toegestane tekort niet. Het verschil met de programmabegroting (EMU-saldo begroot € -11,002 miljoen) is € 10,9 miljoen lager. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de lagere netto investeringen. Ten opzichte van 2019 wordt het verschil hoofdzakelijk veroorzaakt door een hoger exploitatiesaldo en een lager investeringsaldo. Daarnaast is er sprake van een hoger saldo voor deelnemingen en aandelen (Agio SNB).

2.16 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering kenmerkt zich door kosteneffectiviteit en een sturingsprincipe waaraan continue verbetering inherent is. In de strategienota 2019-2023 zijn de doelstellingen vertaald in prestatie-indicatoren.

De wijze van besturing is vormgegeven in het managementproces waarin de PDCA-cyclus (plan-do-check-act) de basis vormt. In alle processen wordt continu gezocht naar mogelijkheden om ze beter en efficiënter uit te voeren, wat inhoudt dat zowel bij plannen, uitvoering als bijsturing keuzes gemaakt worden op basis van het te verwachten en gerealiseerd effect. Hiervoor is digitaal een monitor beschikbaar die een integraal beeld geeft van de prestatiedoelstellingen uit de strategienota, investeringen, exploitatie en bijbehorende risico's. Hierover wordt de algemene vergadering 2 maal per jaar geïnformeerd. Deze informatie vormt de basis voor de (bij)sturing binnen de organisatie. Bij de jaarrekening vindt de eindverantwoording plaats op eveneens de prestaties, investeringen, exploitatie en risico's.

Het waterschap heeft een meerjarige organisatieontwikkeling ingezet. Om goed in te kunnen spelen op de veranderende eisen die aan ons gesteld worden, willen we meer denken vanuit de klantbehoefte, intern en extern intensiever samenwerken, stabiel en navolgbaar zijn in begroting en prestaties en efficiënter werken door continu te leren en te verbeteren. Om dat te bereiken, heeft ons waterschap de ambitie om omgevingsgericht, procesgericht en risico gestuurd te werken. In 2020 is de stap gezet om in een nieuwe organisatiestructuur te werken. Het procesgericht werken is ingericht met processen in de PDCA-cyclus. Dit gebeurt vanuit vijf programma's: iedere kerntaak en de ondersteuning vanuit bestuur en organisatie is georganiseerd in een eigen programma. Daarnaast wordt de persoonlijke ontwikkeling en het welbevinden van onze medewerkers, de kennisontwikkeling, het behouden van kennis en een toekomstbestendig personeelsbestand geborgd vanuit 10 afdelingen. Dit ontwikkeltraject loopt door in 2021. Daarbij ligt de nadruk op de verdere ontwikkeling van de medewerkers en het samen met onze medewerkers verder verbeteren van de programma's en de processen.

Met behulp van assetmanagement krijgt het waterschap meer inzicht in kosten, prestaties en risico's van de assets die beheerd worden (waterkeringen, wegen, kunstwerken, etc.). Daarbij wordt gekeken naar de hele levenscyclus van een asset. Deze informatie wordt vervolgens gebruikt bij het maken van keuzes. Het beheer en onderhoud wordt hiervoor verder ontwikkeld en geprofessionaliseerd. Dit betekent onder andere dat voor elke investeringsbeslissing een integrale afweging wordt gemaakt tussen prestaties, risico's en kosten over de hele levensduur (Life Cycle Costs). Er wordt gekeken naar de waarde van een asset voor zowel onze kerntaken als de omgeving. Het onderhoud gebeurt risico gestuurd, gebaseerd op het principe dat niet elke asset op dezelfde manier en op hetzelfde moment (op dezelfde leeftijd) faalt, en dat niet elk falen dezelfde consequenties heeft. In 2020 is hiertoe een bedrijfswaardenmatrix opgesteld vastgesteld. De bedrijfswaardenmatrix is gebaseerd op het vertalen van de missie en visie van het waterschap Scheldestromen naar bedrijfswaarden. Dit zijn de kernwaarden waar een organisatie voor staat. Voor waterschap Scheldestromen zijn dat bijvoorbeeld; droge voeten, schoon water en veilige wegen. Met deze bedrijfswaarden bepalen we de balans tussen de driehoek prestatie-kosten-risico's, zodat de koppeling gemaakt kan worden naar de waarden van de assets voor de functie, de omgeving, belanghebbenden en partners. Hiermee is het mogelijk om de werkzaamheden van het waterschap integraal af te stemmen op te behalen doelen. Zodoende wordt geborgd dat de waardetoekenning voor de verschillende programma's op een éénduidige manier gebeurt. In 2021 zal er via pilotprojecten door heel de organisatie ervaring worden opgedaan met de bedrijfswaardenmatrix en kan deze verder worden ontwikkeld. Bij assetmanagement is sprake van continu verbeteren.

2.17 Verbonden partijen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden waarin het waterschap participeert en waarin het tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen. Het gaat hierbij om banden met derde partijen, waarbij realiseren van een publiek belang centraal staat.

Per partij is sprake van een financieel en bestuurlijk belang. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: vertegenwoordiging in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De onderstaande verbonden partijen zijn van toepassing:

1. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
2. N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
3. Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)
4. Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland
5. Gemeenschappelijke regeling RUD-Zeeland
6. Unie van Waterschappen
7. Stichting Minas en Middelen Meester

Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)													
Vestigingsplaats	Den Haag												
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap												
Ingangsdatum	1954												
Participanten	Aandeelhouders: Staat der Nederlanden, 9 provincies en alle waterschappen.												
Publiek belang	Als huisbankier van de waterschappen levert de NWB diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen.												
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA), naar rato van het aantal aandelen heeft het waterschap hierin stemrecht (6%). Ieder aandeel A heeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.												
Financieel belang	Het waterschap is aandeelhouder van 6,0% van het nominale aandelenkapitaal (4.380 aandelen A en 166 aandelen B). Op basis van het gestort aandelenkapitaal is er een financieel belang van 7,67%. De AVA heeft in 2011 besloten vanaf 2012 geen dividend meer uit te keren, totdat voldaan wordt aan de kapitaaleisen van Basel III. Vanaf 2019 is, over het boekjaar 2018, weer dividend uitgekeerd.												
Vermogen (jaarrekening 2019)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%;"></th> <th style="width: 40%;">Eigen vermogen</th> <th style="width: 50%;">Vreemd vermogen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 1.726,- mln.</td> <td>€ 81.663,- mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 1.796,- mln.</td> <td>€ 94.083,- mln.</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat (na belastingen) 2019 € 95,- mln. (2018 € 100,- mln).</td> </tr> </tbody> </table>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01	€ 1.726,- mln.	€ 81.663,- mln.	31-12	€ 1.796,- mln.	€ 94.083,- mln.	Gerealiseerd resultaat (na belastingen) 2019 € 95,- mln. (2018 € 100,- mln).		
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen											
01-01	€ 1.726,- mln.	€ 81.663,- mln.											
31-12	€ 1.796,- mln.	€ 94.083,- mln.											
Gerealiseerd resultaat (na belastingen) 2019 € 95,- mln. (2018 € 100,- mln).													
Beleidsvoornemens verbonden partij	Maatschappelijke relevantie (lagere lasten voor de burger en verduurzaming), hoge kwaliteit, een sterke financiële positie en integriteit zijn de hoekstenen van het beleid van de bank.												
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Geen												
Risico's	Volgens de verwachtingen zijn de economische ontwikkelingen in Nederland positief. Internationaal blijven de onzekerheden bestaan die de Nederlandse en Europese economie raken.												
Relatie met programma	Belasting- en algemene opbrengsten												
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Ing. D.K.E. Steijaert												

N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)													
Vestigingsplaats	Moerdijk												
Rechtsvorm	Naamloze Venootschap												
Ingangsdatum	2010												
Participanten	De waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta, Vechtstromen, Scheldestromen.												
Publiek belang	Duurzame oplossing op het gebied van het verwerken van zuiveringslib tegen zo laag mogelijke kosten. Missie van SNB luidt: een voorbeeldfunctie bij de verwerking van zuiveringslib. Zij garandeert continuïteit in slibverbranding met maximaal respect voor mens en milieu tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.												
Bestuurlijk belang	Het waterschap is vertegenwoordigd in de Raad van commissarissen en de aandeelhoudersvergadering.												
Financieel belang	Waterschap Scheldestromen heeft met ingang van 2018 een aandeel van 7,97% in SNB. De waarde van de aandelen bedraagt € 354.014,-. Ter financiering is in de vorm van een storting in de agioreserve een totaal bedrag van ruim € 7,9 miljoen (7,97%) ingebracht door waterschap Scheldestromen. Binnen de bedrijfseconomische resterende levensduur wordt de agioreserve terugbetaald. De agio bedraagt eind 2020 € 1,99 miljoen.												
Vermogen (jaarrekening 2019)	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 52,5 mln.</td> <td>€ 4,3 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 52,0 mln.</td> <td>€ 3,7 mln.</td> </tr> <tr> <td>Resultaat (na belastingen) 2019</td> <td>€ 0,6 mln.</td> <td>(2018 = -€ 5,3 mln.)</td> </tr> </tbody> </table>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 52,5 mln.	€ 4,3 mln.	31-12	€ 52,0 mln.	€ 3,7 mln.	Resultaat (na belastingen) 2019	€ 0,6 mln.	(2018 = -€ 5,3 mln.)
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)											
01-01	€ 52,5 mln.	€ 4,3 mln.											
31-12	€ 52,0 mln.	€ 3,7 mln.											
Resultaat (na belastingen) 2019	€ 0,6 mln.	(2018 = -€ 5,3 mln.)											
Beleidsvoornemens verbonden partij	In de AVA van 17 december 2020 is het Ondernemingsplan SNB 2021 - 2026 vastgesteld. In het ondernemingsplan wordt invulling gegeven aan de uitgangspunten vergroten van de ondernemingswaarde, het verder verduurzamen van de slibketen en het verder optimaliseren en intensiveren van de samenwerking met de waterschappen. SNB wil dit realiseren langs de sporen van “excellente dienstverlener”, “duurzame ketenbouwer” en “innovatieve scout”.												
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen zoals o.a. de bezettingsgraad van de installatie.												
Risico's	Onderbezetting van de installaties.												
Relatie met programma	Programma: Afvalwaterketen												
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Lid Raad van Commissarissen: ing. G. van Kralingen Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering: ing. D.K.E. Steijaert												

Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)	
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	2012 (Stichting 2005)
Participanten	De waterschappen
Publiek belang	HWH is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van Informatie en Communicatie Technologie. HWH heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de natte sector. Onder begeleiding van HWH spannen de waterschappen zich gezamenlijk in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.
Bestuurlijk belang	Van elk deelnemend waterschap is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van HWH. Deze leden kiezen uit hun midden de voorzitter en de andere vier leden van het dagelijks bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage van waterschap Scheldestromen bedraagt in 2021

Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH)										
	€ 694.012,-.									
Vermogen (jaarrekening 2019)	<table border="0"> <tr> <td></td> <td>Eigen vermogen</td> <td>Vreemd vermogen</td> </tr> <tr> <td>01-01</td> <td>€ - mln.</td> <td>€ 0,5 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ - mln.</td> <td>€ 0,3 mln.</td> </tr> </table> <p>Gerealiseerd resultaat 2019 vóór bestemming € 6,3 mln. (2018 € 5,4 mln).</p>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	01-01	€ - mln.	€ 0,5 mln.	31-12	€ - mln.	€ 0,3 mln.
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen								
01-01	€ - mln.	€ 0,5 mln.								
31-12	€ - mln.	€ 0,3 mln.								
Beleidsvoornemens verbonden partij	Meer concreet heeft HWH, als gezamenlijke ICT-dienst van de waterschappen tot doel om de kwaliteit van de bedrijfsvoering van de waterschappen te verbeteren, de ICT-processen efficiënter te maken en kosten te besparen, de innovatieve slagkracht te vergroten, het imago van de waterschappen als professionele moderne overheid te versterken en bredere facilitaire samenwerking van de waterschappen te stimuleren. Hiertoe zal HWH 2.0 verder uitgewerkt worden, met als doel het verminderen van de bijdragen van de deelnemers.									
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen gaat, evenals voorgaande jaren, alle HWH-programma's kritisch bekijken en bezien op nut en noodzaak.									
Risico's	-									
Relatie met programma	Paragraaf: Bestuur en organisatie									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars									

Gemeenschappelijke regeling SaBeWa Zeeland										
Vestigingsplaats	Terneuzen									
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling									
Ingangsdatum	1 oktober 2012									
Participanten	De gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Tholen, Reimerswaal, Sluis, Terneuzen en Hulst en waterschap Scheldestromen.									
Publiek belang	SaBeWa staat voor Samenwerking Belastingen en Waardebepaling en verzorgt de heffing en invordering van de gemeentelijke en waterschapsbelastingen en de uitvoering van de Wet WOZ.									
Bestuurlijk belang	Van elke deelnemer is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van SaBeWa Zeeland. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 lid namens het waterschap en 2 leden namens de gemeenten. Deze 3 leden worden gekozen uit het algemeen bestuur.									
Financieel belang	De kostenverdeelsleutels voor de deelnemers zijn: - uitvoering Wet onroerende zaken: aantal WOZ-objecten - onderdeel Heffen : het aantal aanslagregels - onderdeel Innen : het aantal aanslagregels De financiële bijdrage bedraagt in 2021 € 1.287.912,-.									
Vermogen (jaarrekening 2019)	<table border="0"> <tr> <td></td> <td>Eigen vermogen</td> <td>Vreemd vermogen (> 1 jaar)</td> </tr> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 0,0 mln.</td> <td>€ 0,0 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 0,2 mln.</td> <td>€ 0,0 mln.</td> </tr> </table> <p>Gerealiseerd resultaat 2019 € 0,1 mln. (2018 - € 0,1 mln.)</p>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1 jaar)	01-01	€ 0,0 mln.	€ 0,0 mln.	31-12	€ 0,2 mln.	€ 0,0 mln.
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1 jaar)								
01-01	€ 0,0 mln.	€ 0,0 mln.								
31-12	€ 0,2 mln.	€ 0,0 mln.								
Beleidsvoornemens verbonden partij	Optimaliseren van de organisatie en processen.									
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Het waterschap zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.									
Risico's	-									
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	ing. D.K.E. Steijaert									

Gemeenschappelijke regeling RUD-Zeeland	
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	Medio 2013
Participanten	De 13 gemeenten in Zeeland, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen.

Gemeenschappelijke regeling RUD-Zeeland													
Publiek belang	De RUD-Zeeland voert in opdracht van de gemeenten, provincie en het waterschap VTH milieutaken en VTH Wabo-taken uit. Ze moet deze taken professioneel, doelmatig en volgens landelijk vastgestelde kwaliteitseisen en dienstverleningsnormen vervullen. Het takenpakket van de RUD-Zeeland ziet er als volgt uit: - ketentoezicht op grond, bouwstoffen en afval; - VTH-taken Wabo voor BRZO- en IPPC-bedrijven; - VTH-taken Wabo waarvoor de provincie vóór 01-10-2010 het bevoegde gezag was; - VTH-taken Milieu voor bedrijven waarvoor de gemeente het bevoegde gezag is; - Overige taken uit het landelijk basispakket.												
Bestuurlijk belang	Van elke (15) deelnemer is één dagelijks bestuurslid afgevaardigd in het algemeen bestuur van RUD-Zeeland. Het dagelijks bestuur bestaat uit 1 lid namens de provincie, 1 lid namens het waterschap en 3 leden namens de gemeenten. Deze 5 leden worden gekozen uit het algemeen bestuur.												
Financieel belang	Voor 2021 is de bijdrage € 81.700,-.												
Vermogen (jaarrekening 2019)	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 1,5 mln.</td> <td>€ 0,14 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 1,4 mln.</td> <td>€ 0,22 mln.</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2019 € 0,5 mln. (2018 € 0,8 mln.)</td> </tr> </tbody> </table>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 1,5 mln.	€ 0,14 mln.	31-12	€ 1,4 mln.	€ 0,22 mln.	Gerealiseerd resultaat 2019 € 0,5 mln. (2018 € 0,8 mln.)		
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)											
01-01	€ 1,5 mln.	€ 0,14 mln.											
31-12	€ 1,4 mln.	€ 0,22 mln.											
Gerealiseerd resultaat 2019 € 0,5 mln. (2018 € 0,8 mln.)													
Beleidsvoornemens verbonden partij	Conform het bedrijfsplan het optimaliseren van de organisatie.												
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Het waterschap zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.												
Risico's	-												
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie												
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. P. Keller												

Unie van Waterschappen (UvW)													
Vestigingsplaats	Den Haag												
Rechtsvorm	Vereniging												
Ingangsdatum	1927												
Participanten	De waterschappen												
Publiek belang	De vereniging heeft tot doel de leden individueel en collectief bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. De Unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijks-overheid, IPO, VNG en Europa.												
Bestuurlijk belang	Het waterschap heeft zitting in de ledenvergadering (voorzitters van alle waterschappen).												
Financieel belang	Voor 2021 is een contributie van € 409.266,- begroot, daarnaast € 82.522,- bijdrage voor de bestrijding bever- en muskusratten en € 5.000,- voor de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) en een bijdrage van € 6.190,- voor Het Waterschap.												
Vermogen (jaarrekening 2019)	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 0,9 mln.</td> <td>€ 5,7 mln.</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 1,8 mln.</td> <td>€ 5,4 mln.</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Gerealiseerd resultaat 2019 € 0,9 mln. (2018 € 0,1 mln.)</td> </tr> </tbody> </table>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 0,9 mln.	€ 5,7 mln.	31-12	€ 1,8 mln.	€ 5,4 mln.	Gerealiseerd resultaat 2019 € 0,9 mln. (2018 € 0,1 mln.)		
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)											
01-01	€ 0,9 mln.	€ 5,7 mln.											
31-12	€ 1,8 mln.	€ 5,4 mln.											
Gerealiseerd resultaat 2019 € 0,9 mln. (2018 € 0,1 mln.)													
Beleidsvoornemens verbonden partij	De Unie van Waterschappen ondersteunt ook in 2021 de waterschappen waar mogelijk bij het realiseren van hun ambities, bijvoorbeeld door op politiek-bestuurlijk niveau afspraken te maken, zaken te agenderen, belemmeringen weg te nemen en samenwerkingen te initiëren. In de begroting 2021 zijn de volgende speerpunten benoemd: <ul style="list-style-type: none"> • De uitrol van het klimaatakkoord; • De nationale omgevingsvisie (NOVI); • Klimaatadaptie; 												

Unie van Waterschappen (UvW)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Stikstofproblematiek; • De Omgevingswet; • Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water; • Vitale vereniging; • Tweede Kamerverkiezingen maart 2021. <p>Dit alles kan alleen maar als er ook binnen de vereniging, met en tussen de 21 waterschappen, een goede onderlinge verbinding is. Door elkaar regelmatig te ontmoeten, onderwerpen zowel in formele als informele setting te bespreken en de verenigingsstructuur te gebruiken om breed gedragen standpunten en besluiten (in) te nemen. Juist dan kan de in de afgelopen jaren gegroeide positie van de waterschappen verder worden versterkt.</p>
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	Waterschap Scheldestromen zal daar waar mogelijk een bijdrage leveren aan het zo optimaal mogelijk realiseren van de doelstellingen.
Risico's	-
Relatie met programma	Programma: Bestuur en organisatie
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mr. drs. A.J.G. Poppelaars

Stichting Minas en Middelen Meester (MMM)										
Vestigingsplaats	Goes									
Rechtsvorm	Stichting									
Ingangsdatum	2000									
Participanten	Zeeuws Agrarisch Jongeren Kontakt (ZAJK), provincie Zeeland, ZLTO, ZMF en waterschap Scheldestromen.									
Publiek belang	<p>De stichting stelt zich ten doel de emissie van mineralen en gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu in Zeeland te verminderen door deze middelen in de landbouw efficiënter te gebruiken.</p> <p>Naast de uitvoering van concrete projecten doet MMM dienst als een afstemmingskader voor alle Zeeuwse projecten op het gebied van mineralen en gewasbeschermingsmiddelen.</p> <p>De winst van de stichting zit vooral in het gezamenlijk optrekken om binnen de landbouw een zo groot mogelijke milieuwinst te behalen. Dit is niet alleen goed voor het milieu, maar ook goed voor het imago van de landbouw.</p>									
Bestuurlijk belang	Het waterschap is in het bestuur van de stichting vertegenwoordigd.									
Financieel belang	Het waterschap draagt bij in de verschillende onderzoeksprojecten. Jaarlijks wordt een bijdrage betaald van € 5.000,-. Bij de oprichting is een voorschot/startkapitaal verstrekt van € 37.500,-.									
Vermogen (jaarrekening 2019)	<table> <thead> <tr> <th></th> <th>Eigen vermogen</th> <th>Vreemd vermogen (> 1jaar)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>01-01</td> <td>€ 77.353,-</td> <td>€ -</td> </tr> <tr> <td>31-12</td> <td>€ 78.664,-</td> <td>€ -</td> </tr> </tbody> </table> <p>Gerealiseerd resultaat 2019 € 737,-. (2018 € 163,-).</p>		Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)	01-01	€ 77.353,-	€ -	31-12	€ 78.664,-	€ -
	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (> 1jaar)								
01-01	€ 77.353,-	€ -								
31-12	€ 78.664,-	€ -								
Beleidsvoornemens verbonden partij	De stichting is ultimo 2020 opgeheven.									
Beleidsvoornemens waterschap omtrent verbonden partij	-									
Risico's	-									
Relatie met programma	Programma: Watersystemen									
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M. Weststrate									

3 Jaarrekening

3.1 Exploitatierekening naar programma's

(bedragen x € 1.000)

Programma	Rekening 2019	Begroting 2020 incl. begr. wijzigingen	Rekening 2020
Waterkeringen	9.842	11.323	11.088
Watersystemen	27.481	30.392	29.656
Wegen	5.902	4.887	3.769
Afvalwaterketen	24.996	25.700	25.547
Bestuur en organisatie	28.475	29.478	28.022
Belasting- en algemene opbrengsten	-97.059	-99.385	-101.460
Saldo netto kosten	Voordeel 363	Nadeel 2.395	Voordeel 3.378
Inzet reserves	-2.301	-2.395	-2.320
Saldo / resultaat (voordeel)	Voordeel 2.664	0	Voordeel 5.698

In het jaarverslag (hoofdstuk 2) zijn de toelichtingen per programma opgenomen.

3.2 Begrotingsrechtmatigheid

Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de algemene vergadering zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van belang zijn (artikel 99, 100 en 101 van de Waterschapswet).

De algemene vergadering heeft in de Financiële verordening bepaald dat voor overschrijdingen van de programma's tot en met 5% van de netto-kosten geen toestemming vooraf nodig is indien zij passen binnen het vastgestelde beleid. Het begrotingscriterium is verder uitgewerkt in de kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV. In het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening zijn de normen/richtlijnen uit de Kadernota overgenomen en nader geconcretiseerd. Er zijn in 2020 geen programma's waarvan de netto-kosten met meer dan 5% zijn overschreden.

3.3 Exploitatierekening naar kostendragers

3.3.1 Verdeling van de programmakosten naar taken / categorieën

In de nota kostentoerekening en onderbouwing tarieven is vastgelegd op welke wijze de kosten van primaire producten worden toegerekend aan taken (kostendragers) en categorieën.

In het volgende overzicht is de verdeling naar de taken en categorieën opgenomen.

In rood zijn de kosten / in groen de opbrengsten opgenomen

Programma	Bedragen x € 1.000			Taken		Categoriekosten				
	Begroting	Begroting incl. wijz	Jaarrekening	Water Systeem beheer	Zuiverings- beheer	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Zuiverings- heffing
Waterkeringen	11.091	11.323	11.088	11.088						
Watersystemen	29.613	30.392	29.656	29.427	229					
Wegen	5.646	4.887	3.769	3.769						
Afvalwaterketen	25.531	25.700	25.547		25.547					
Bestuur & organisatie (excl kst heffing/verkiezing)	26.347	27.118	25.863	19.122	6.742					
Totale kosten	98.228	99.420	95.923	63.406	32.518	0	0	0	0	0
Dekking kosten:										
Overige retributies	237	237	209	209						
Precario	2.175	2.175	2.153	2.153						
Opbrengst leges	227	227	345	345						
Toevoeging aan voorzieningen	68	68	0	0	0					
Onvoorzien	0	0	0							
Rente/vpb			40	20	20					
Bijdrage van het Rijk		737	737	707	30					
Dividend	1.800	1.800	4.219	4219						
Inzet algemene- en bestemmingsreserves	1.513	2.253	2.178	1.779	399					
Totaal dekking	5.884	7.361	9.881	9.432	449	0	0	0	0	0
Totaal netto kosten	92.344	92.059	86.042	53.974	32.069	0	0	0	0	0
Categoriekosten:										
Kwijtschelding	1.697	1.697	1.688			840				848
Oninbaar	200	200	964			215	128	36		585
Verkiezingen	103	103	95			95				
Categoriekosten heffingen	2256	2256	2.064			240	940	147	24	713
Tariefseglisatiesreserve	300	142	142			15	-139	67	-1	200
Totaal categoriekosten	3.956	4.114	4.669	0	0	1.375	1.207	116	25	1.946
Te dekken door belastingen:	96.300	96.173	90.711	53.974	32.069	1.375	1.207	116	25	1.946
Totaal opbrengst zuiveringsheffing	34.319	34.319	34.160							34.160
Totaal opbrengst watersysteemheffing	61.981	61.854	62.249	595		19.005	30.051	12.372	226	
Totaal opbrengst belastingen	96.300	96.173	96.409	595	0	19.005	30.051	12.372	226	34.160
Jaarrekening totaal taak/categorie				53.378	32.069	17.630	28.843	12.257	201	32.214
Begroting totaal taak/categorie				58.877	32.794	17.663	28.614	12.400	200	32.794
Resultaat per taak/categorie	0	0	5.698	5.499	725	-33	229	-143	1	-580
				v	v	n	v	n	v	n

3.3.2 Toelichting op exploitatierekening naar kostendragers

Welke kosten zijn toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer:

De hieronder genoemde kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer. Het verschil per taak met de begrote kosten komt ten gunste/laste van de algemene reserves. Het betreft de volgende kosten:

- De kosten van de programma's waterkeringen, watersystemen en wegen gaan in zijn geheel naar watersysteembeheer, op de kosten van rioleringsplannen na, die naar zuiveringsbeheer gaan. De kosten van afvalwaterketen gaan volledig naar zuiveringsbeheer.
- De kosten van het programma Bestuur en organisatie gaan voor een groot deel naar watersysteembeheer. Met name de kosten van beheer keur, vergunningen & meldingen gaan voor het grootste gedeelte naar watersysteembeheer. De kosten van vergunningen & meldingen afvalwaterketen, Wabo adviezen, toezicht afvalwaterketen en een percentage van toezicht (25%)/handhaving algemeen (10%) gaan naar zuiveringsbeheer.
- De opbrengsten van de dekkingsmiddelen precario, leges en retributies komen ten goede aan het watersysteembeheer.
- De mutaties in het boekjaar in de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves (afhankelijk van het doel waartoe ze gevormd zijn) worden toegerekend aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer.

Welke kosten worden toegerekend aan de belastingcategorieën:

De hieronder genoemde kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de belastingcategorieën. Het verschil met de begrote categoriekosten komt ten gunste/laste komt van de betreffende egaliseringsreserve. De categoriekosten bestaan uit:

- De kosten van belastingheffing en invordering. Deze worden direct aan de categorieën toegerekend. De kosten van bestuur en communicatie gaan voor 50% naar watersysteembeheer en voor 50% naar zuiveringsbeheer. De opbrengsten van beheer niet reglementaire taken komen alleen ten goede van watersysteembeheer.
- De kosten (kapitaallasten) van verkiezingen. Deze worden rechtstreeks aan de categorie ingezetenen toegerekend evenals de kosten van kwijtschelding en oninbaar.
- De belastingopbrengsten komen rechtstreeks ten gunste van de categorieën, de opbrengst verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer.
- De mutaties in de tariefegaliseringsreserves worden aan de categorieën toegerekend.

Voor een toelichting op het verschil tussen de begroting inclusief wijzigingen en de jaarrekening wordt voor de programma's Waterkeringen, Watersystemen, Wegen, Afvalwaterketen en Bestuur en organisatie verwezen naar de toelichtingen op de programma's in hoofdstuk 2.

3.4 Bestemming van het resultaat

Hierna is het voorstel tot de bestemming van het positieve exploitatieresultaat van € 5,698 miljoen opgenomen. Om diverse toekomstige werkzaamheden in de komende periode uit te kunnen voeren zijn diverse bestemmingsreserves noodzakelijk van in totaal € 1,270 miljoen. De te vormen bestemmingsreserves worden in mindering gebracht op het resultaat van de betreffende algemene reserve. Het resterende saldo van € 4,428 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene- en egaliseringsreserves.

Taak / categorie	Bestemming resultaat 2020	
Algemene Reserves		
Watersysteembeheer	5.499	
Af: aandeel bestemmingsreserves € 1.270	-1.015	
Watersysteembeheer (toevoeging)		4.484
Zuiveringsbeheer	725	
Af: aandeel bestemmingsreserves € 1.270	-255	
Zuiveringsbeheer (toevoeging)		470
Egalisatiereserves		
Ingezetenen	-33	
Gebouwd	229	
Ongebouwd	-143	
Natuur	1	
Zuiveringsheffing	-580	
Egalisatiereserves (onttrekking)		-526
Totaal algemene- en egalisatiereserves		4.428
Bestemmingsreserves		
Uitgestelde werken 2020	1.020	
Erfemissies	250	
Totaal bestemmingsreserves (toevoeging)		1.270
Totaal resultaat 2020		5.698

Toelichting op te vormen bestemmingsreserve erfemissies € 250.000,-:

In 2020 is duidelijk geworden dat het project erfemissies Rusthoeve ten onrechte is opgenomen als investeringsproject (PRJ1482). Het is, net als de POP3 regeling Waterhouderij/fysieke investeringen Water, een vorm van verstrekte subsidies. Daarom wordt een bestemmingsreserve gevormd, waaruit de subsidies in 2021/2022 verstrekt kunnen worden.

Toelichting op te vormen bestemmingsreserve uitgestelde werken € 1.020.000,-:

Diverse beheer-/onderhoudswerkzaamheden, leveringen en diensten uit de begroting 2020 zijn niet (volledig) uitgevoerd in 2020. Gelijk aan voorgaande jaren wordt hiervoor een bestemmingsreserve "uitgestelde werken" gevormd. Vanuit deze bestemmingsreserve kan in 2021 de uitvoering plaatsvinden. Per programma betreft het de volgende posten:

- Watersystemen € 292.000,-
 - Begeleiding bij het opstellen van het waterbeheerplan en grondwatertijdreeksanalyse effect neerslagtekort lopen door in 2021
 - Het begrote bedrag voor zoetwater en droogte projecten schuift door naar 2021.
- Bestuur & organisatie € 458.000,-
 - Inrichten documentenatelier en implementatie Omgevingswet lopen door in 2021. De organisatie van de sluzendag en begeleiding organisatieontwikkeling vinden in 2021 plaats ivm coronamaatregelen
- Studiekosten € 270.000,-
 - Niet besteed deel van de studiekosten 2020, veel studies vinden op een later moment plaats ivm coronamaatregelen.

3.5 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

bedragen x € 1.000

	Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020		Rekening 2020
			primair	Incl wijziging	
	<u>KOSTEN</u>				
A	Rente en afschrijvingen	24.756	25.241	25.241	25.023
B	Personeelslasten	38.285	40.822	40.902	39.900
C	Externe kosten (Goederen/diensten/bijdrage derden)	60.076	58.847	60.874	60.164
C	Toevoeging voorziening/onvoorzien	1.046	878	878	53
	Totaal kosten	124.163	125.788	127.895	125.140
	<u>OPBRENGSTEN</u>				
A	Financiële baten	2.503	1.900	1.900	4.254
B	Personeelsbaten	395	300	300	486
D	Externe opbrengsten Goederen/diensten/bijdrage derden	27.126	23.811	25.463	26.773
E	Waterschapsbelastingen	91.572	94.403	94.276	93.757
B	Interne verrekeningen Toerekening personeelslasten aan investeringen	2.930	3.561	3.561	3.248
	Totaal opbrengsten	124.526	123.975	125.500	128.518
	Saldo voor reserves	363	tekort 1.813	tekort 2.395	Voordeel 3.378
	<u>RESERVES</u>				
	algemene reserves	366	1.141	1.884	1.884
	tariefegalisatiereserves	468	300	142	142
	overige bestemmingsreserves	1.467	372	369	294
	Totaal reserves (onttrekking)	2.301	1.813	2.395	2.320
	Resultaat	Voordeel 2.664	0	0	Voordeel 5.698

De kostensoorten zijn als volgt bij het betreffende programma (gesaldeerd) opgenomen:

- A: Rente en Afschrijving
- B: Personeelslasten
- C: Externe kosten
- D: Externe opbrengsten
- E: Waterschapsbelastingen

3.6 WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) van kracht geworden. De WNT is ook van toepassing op waterschap Scheldestromen. Het voor waterschap Scheldestromen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000,-. Dit betreft het algemene bezoldigingsmaximum.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband.

De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting (publicatie) in het financieel verslaggevingsdocument van de organisatie en inzending aan de (vak)minister van de bezoldiging van:

1. Topfunctionarissen;
In de wet is opgenomen dat secretarissen van waterschappen als topfunctionaris worden aangemerkt, omdat bij deze functie sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. De bezoldiging stijgt niet uit boven het bezoldigingsmaximum.
Voor niet-topfunctionarissen in dienst van het waterschap die ten minste 12 kalendermaanden de functie van topfunctionaris hebben vervuld geldt eveneens een openbaarmakingsverplichting. Voor waterschap Scheldestromen is dit niet van toepassing.
2. overige functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het maximum;
Er zijn bij waterschap Scheldestromen geen functionarissen met een bezoldiging die uitstijgt boven het bezoldigingsmaximum.
3. uitkeringen wegens het beëindigen van het dienstverband die uitstijgen boven het bezoldigingsmaximum.
Er zijn bij waterschap Scheldestromen geen uitkeringen die uitstijgen boven het bezoldigingsmaximum.

Het onderstaande overzicht wordt in het kader van de WNT gepubliceerd:

Bezoldiging leidinggevende topfunctionaris

<i>bedragen x € 1</i>	A.P.M.A. Vonck
Functiegegevens	Secretaris directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging 2020	
Beloningen plus belastbare onkostenvergoeding	141.464
Beloningen betaalbaar op termijn	20.341
Subtotaal	161.804
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totale bezoldiging 2020	161.804
Bedrag van de overschrijding	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2019	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging 2019	
Beloningen plus belastbare onkostenvergoeding	135.701
Beloningen betaalbaar op termijn	19.236
Subtotaal	154.938
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
Totale bezoldiging 2019	154.938

3.7 Balans met toelichting

Balans

Omschrijving activa en passiva	31-12-2020	31-12-2019
Activa		
Vaste activa:		
Immateriële vaste activa	7.474.034	7.560.295
Materiële vaste activa	285.084.802	279.496.006
Financiële vaste activa	3.213.274	5.649.533
Totaal vaste activa	295.772.110	292.705.834
Vlottende activa:		
Vorderingen	7.768.368	7.604.246
Voorraden	7.327.564	7.108.560
Overlopende activa	14.567.642	14.287.093
Liquide middelen	7.657	12.326
Totaal vlottende activa	29.671.231	29.012.225
Totaal activa	325.443.341	321.718.059
Passiva		
Vaste passiva:		
Algemene reserves	8.671.370	10.086.482
Tariefegalisatiereserves	4.458.413	3.328.961
Overige bestemmingsreserves	7.548.882	6.920.034
Resultaat	5.698.156	2.663.602
Totaal eigen vermogen	26.376.821	22.999.079
Voorzieningen	4.967.738	5.220.931
Langlopende schulden	261.403.352	238.672.253
Totaal vaste passiva	292.747.911	266.892.263
Vlottende passiva:		
Netto vlottende schulden < 1 jaar	12.100.728	35.047.811
Overlopende passiva	20.594.701	19.777.985
Totaal vlottende passiva	32.695.429	54.825.796
Totaal passiva	325.443.341	321.718.059

Toelichting op de balans

Waarderingsgrondslagen

De algemene vergadering heeft op 6 oktober 2011 de nota waardering en afschrijving van activa 2011 vastgesteld. Deze vormt de basis voor de waarderingsgrondslagen en afschrijvingstermijnen voor vaste activa. Deze nota heeft als ingangsdatum 1 januari 2011 en is niet van toepassing op investeringen die voor 1 januari 2011 gestart of afgerond zijn met uitzondering voor de beide hoofdkantoren en de werkplaatsen/loodsen IJzendijke en Hulst. Voor deze uitzonderingen zijn nieuwe grondslagen (afschrijven, rekening houdend met een restwaarde) vastgesteld.

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de onderscheiden posten en onderdelen zijn als volgt:

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met eventuele subsidies, bijdragen van derden en bijdragen uit voorzieningen. Daarnaast zijn de jaarlijkse afschrijvingen op basis van geschatte economische levensduur (bij materiële activa) in mindering gebracht. Afschrijving van de activa vindt in de meeste gevallen vanaf het jaar na investering plaats.

Voor de soorten immateriële activa “bijdragen aan activa in eigendom van derden” en “overige immateriële activa” geldt in principe een afschrijvingstermijn van ten hoogste vijf jaar, tenzij voor deze soorten gemotiveerd een andere periode passender is.

Voor afschrijvingen op nieuwe investeringen geldt dat deze ingaan in het eerste jaar na gereedkomen, met uitzondering op het materieel van beheer centrale tractie, waarop vanaf de maand na aanschaf wordt afgeschreven.

De waardering van de financiële activa vindt plaats tegen kostprijs dan wel duurzaam lagere waarde.

De waardering van de vorderingen, voorraden en liquide middelen vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs. De waardering van de kortlopende schulden vindt plaats tegen de nominale waarde. De arbeidsgerelateerde voorzieningen per 31 december 2020 zijn gewaardeerd tegen contante waarde. De voorziening ‘toegezegde bijdragen’ tegen de werkelijk toegezegde bijdrage. Zowel de voorziening debiteuren als de voorziening belastingdebiteuren zijn in mindering gebracht op de vorderingen.

De langlopende schulden (leningen o/g) worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de aflossingen.

Ook voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten (exploitatie) is de nominale waarde als grondslag gehanteerd. De baten en lasten van het boekjaar worden in de jaarrekening opgenomen, onverschillig of zij tot de ontvangsten en uitgaven in het desbetreffende boekjaar hebben geleid. De verliezen worden opgenomen zodra ze bekend zijn.

Activa**Vaste activa****Immateriële vaste activa**

Hierop zijn de bestedingen verantwoord in de projecten van onderzoek en ontwikkeling, bijdragen aan activa in eigendom van derden en overige immateriële vaste activa.

De specificatie van deze activa is als volgt:

x € 1.000,-

Soort actief	Boekwaarde 31-12-2019	Mutaties in periode 0	Boekwaarde 01-01-2020	In- / desinves- teringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
Onderzoek en ontwikkeling	678		678	243	234	687
Bijdragen aan activa in eigendom van:						
- Bedrijven			0			
- Openbare lichamen	5.719		5.719	570	269	6.020
- Het Rijk			0			
- Overigen						
Overige immateriële activa	1.164		1.164		397	767
Totaal immateriële activa	7.561		7.561	813	900	7.474

Voor de investeringen die vóór 2011 in exploitatie zijn genomen zijn de oude afschrijvingstermijnen gehanteerd. Voor de investeringen na 2011 vindt de afschrijving plaats op grond van de door de algemene vergadering op 6 oktober 2011 vastgestelde nota waardering en afschrijving van activa 2011.

Onderzoek en ontwikkeling bestaat uit de volgende posten:

x € 1.000,-

Onderzoek en ontwikkeling	Boekwaarde 31-12-2019 01-01-2020	In- / desin- vesteringen	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2020
Eigen plannen watersystemen	678	243	234	687
Wateropgave algemeen 2015	56		56	0
Wateropgave algemeen 2016	124		62	62
Wateropgave algemeen 2017	103		34	68
Wateropgave algemeen 2018	43		11	32
Wateropgave algemeen 2019	352		71	281
Wateropgave algemeen 2020		243		243

Verder wordt verwezen naar de betreffende paragrafen bij de toelichtingen op de programma's, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten en naar paragraaf 2.8 waarin een analyse op de investeringen is opgenomen.

Materiële vaste activa

De specificatie van deze activa is als volgt:

x € 1.000,-

Soort actief	Boekwaarde 31-12- 2019	Mutaties in periode 0	Boekwaarde 01-01- 2020	investe- ringen	Subsi- dies	Ver- koop	Af- schrij- ving	Boek- waarde 31-12- 2020
Werken in exploitatie:								
Gronden en terreinen	896	-132	764				44	720
Vervoermiddelen	3.401	-265	3.136			31	782	2.323
Machines, apparaten, werktuigen	3.210	-1.018	2.192			50	467	1.675
Bedrijfsgebouwen	28.572	67	28.639				817	27.822
Woonruimten	-		-	-				-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	180.855	20.654	201.509	-4	155		15.112	186.238
Overige materiële vaste activa	1.059	-716	343				97	246
Totaal werken in exploitatie	217.993	18.590	236.583	-4	155	82	17.318	219.024
Onderhanden werken:								
Bedrijfsgebouwen	-	225	225	456	-		-	681
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	61.503	-20.817	40.686	29.896	7.408	11	1.826	61.337
Vervoermiddelen	-	1.402	1.402	1.748			187	2.963
Machines, apparaten, werktuigen				485			3	482
Overige materiële vaste activa	-	600	600	148	-		150	598
Totaal onderhanden werken	61.503	-18.590	42.913	32.733	7.408	11	2.165	66.061
Totaal materiële vaste activa	279.496	-	279.496	32.730	7.564	93	19.483	285.085

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn voor de oude investeringen gelijk aan de termijnen die de voormalige waterschappen hanteerden. Voor investeringen die na de fusie zijn gedaan wordt uitgegaan van de termijnen die in de nota waardering en afschrijving van activa 2011 zijn vastgelegd.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de eerder genoemde paragrafen, waarin nader wordt ingegaan op de investeringsprojecten.

Financiële vaste activa

Deze activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs.

De specificatie van deze activa is als volgt:

x € 1.000,-

Soort actief	Boekwaarde 31-12-2019 01-01-2020	Mutaties In 2020	Boekwaarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekking aan bedrijven	5.631	-2.418	3.213
Leningen aan openbare lichamen	19	-19	-
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer	-	-	-
Totaal financiële activa	5.650	-2.437	3.213

Kapitaalverstrekking aan bedrijven

De kapitaalverstrekkingen betreffen de in ons bezit zijnde deelnemingen (aandelen) in de aandelen Nederlandse Waterschapsbank N.V., de aandelen en agio aandelen in SNB en verstrekte waarborgsommen.

In 2020 heeft een agio terugstorting plaatsgevonden van € 2.418.000,-. Dit betreft het uitkeren uit de agioreserve (€ 2.151.000,-) in verband met het door SNB zelf herfinancieren via de Nederlandse Waterschapsbank, waarvoor de waterschappen garant staan en terugstorting van een deel

van de storting in de agioreserve ter financiering van de activiteiten SNB (€ 266.000,-) in verband met de omvang van de liquide middelen (bij te hoge banksaldi is boete rente rekening courant van toepassing).

De financiële transacties, zoals verwoord in de risicoparagraaf, hebben voor waterschap Scheldestromen geen invloed op de waardering van de deelneming in SNB aangezien de oorspronkelijke aandeelhouders van SNB in dit specifieke geval waterschap Scheldestromen hebben gevrijwaard van enige aansprakelijkheid en schade.

Leningen aan openbare lichamen

Dit betreft de stichting Minas Middelen Meester waaraan een voorschot is verstrekt. Voor verdere informatie wordt verwezen naar het hoofdstuk verbonden partijen. Deze stichting is in 2020 opgeheven en de lening u/g wordt terug gestort.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit de kortlopende vorderingen (debiteuren), voorraden, overlopende activa en liquide middelen.

	x € 1.000,-	
Kortlopende vorderingen	01-01-2020	31-12-2020
Uitzettingen bij 's Rijksschatkist	-	3.000
Vorderingen op belastingdebiteuren	3.405	3.045
Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen	162	149
Overige vorderingen	4.037	1.574
Totaal	7.604	7.768

Vorderingen op belastingdebiteuren

De aanslagen 2020 zijn tijdig verstuurd (aangepaste planning ivm Covid) en het invorderingstraject is tijdig opgestart. In de vordering is nog € 529.000,- begrepen voor aanslagen precariobelasting welke door het waterschap zelf opgelegd en geïnd worden (2019 € 516.000,-). Van de precariobelasting staan eind februari 2020 nog vorderingen open voor een totaalbedrag van € 1.200,-. De vordering voor de door Sabewa Zeeland opgelegde belastingaanslagen bedraagt € 4.483.000,-. Hiervan wordt € 1.967.000,- als dubieus opgenomen (voorziening belasting debiteuren).

Voorziening belastingdebiteuren

Aan de voorzieningen belastingdebiteuren heeft in het boekjaar een toevoeging plaatsgevonden van € 964.000,- (2019 € 728.000,-) voor de opgelegde aanslagen. Ten laste van de voorziening werd € 521.000,- (2019 € 385.000,-) aan vorderingen oninbaar verklaard. In onderstaande tabel zijn naast de belastingdebiteuren bij Sabewa Zeeland van € 4,5 mln ook de openstaande posten bij het waterschap inzake de precariobelasting opgenomen tot een bedrag van € 0,5 mln.

De specificatie per 31-12-2020 van de belastingdebiteuren is als volgt:

	x € 1.000,-				
Jaar	Eigenaren	Gebruikers	Bedrijven	Overige	Totaal
t/m 2013	6	50	6	19	81
2014	36	86	15	2	139
2015	41	115	42	0	198
2016	48	155	70	-	273
2017	68	196	154	-	418
2018	102	274	319	-	695
2019	139	382	166	-	687
2020	719	1.082	189	529	2.520
Voorzieningen	-301	-1.235	-431	-	-1.967
Totaal	859	1.104	531	550	3.045

Vorderingen als gevolg van subsidies en bijdragen

Betreft voornamelijk een bijdrage van gemeenten voor de SAZ (€ 115.000,-) en Rijksdienst voor cultureel erfgoed (€ 20.000,-).

Overige vorderingen

De grootste posten in de overige vorderingen zijn het aandeel in de kosten van de gladheidbestrijding (€ 574.000,-), retributies (€ 140.000,-), afrekening BOB (€ 199.000,-), leges (€ 87.000,-), Evides inzake energiekosten MBR en slibverwerking (€ 85.000,-), Project organisatie Waterveiligheid (POW) personeels- en huisvestingskosten € 188.000,- en de teruggave BTW (€ 38.000,-). Daarnaast nog meerdere kleinere posten tot een bedrag van € 263.000,-.

Van de kortlopende vorderingen (exclusief belastingdebiteuren Sabewa) was per balansdatum € 773.000,- direct opeisbaar en € 1.480.000,- niet direct opeisbaar.

Van het saldo staan eind februari 2021 nog vorderingen open voor een totaalbedrag van € 210.000,- (excl. belastingdebiteuren Sabewa). Hiervan heeft € 45.000,- betrekking op de retributie zoetwater Tholen. Het is op dit moment niet waarschijnlijk dat er vorderingen oninbaar zijn.

Voorraden

Op de balans wordt het saldo van de opgebouwde strategische grondvoorraad verantwoord onder de voorraden. In 2020 werd voor € 549.000,- gronden aangekocht en voor € 267.000,- gronden verkocht/geruild. Daarnaast werd voor € 63.000,- aan waarde overgebracht naar de projecten. De (aanschaf)waarde van de in voorraad zijnde gronden bedraagt per 31 december 2020 € 7.328.000,- (31-12-2019 € 7.109.000,-).

Overlopende activa	01-01-2020	af	bij	31-12-2020
Nog te ontvangen uitkeringen van:				
Europese Unie	150	150	15	15
Rijk	3.732	2.913	1.900	2.719
Provincie	-	-	371	371
Overige openbare lichamen	1.541	1.262	1.089	1.368
Nog te ontvangen bedragen: overige	8.415	8.439	10.103	10.079
Vooruitbetaalde bedragen	449	484	52	16
Totaal	14.287	13.248	13.530	14.568

Nog te ontvangen uitkeringen

Het saldo betreft voornamelijk POP3-subsidies (EU/Rijk). Van de overige openbare lichamen zijn er nog bijdragen van diverse gemeenten te ontvangen.

Nog te ontvangen bedragen

In de overige te ontvangen bedragen zijn tevens begrepen de afrekening met Sabewa Zeeland met betrekking tot belastingontvangsten van € 3.646.000,- en door Sabewa nog op te leggen aanslagen over 2020 voor € 634.000,- en over voorgaande jaren voor € 895.000,-. Verder zijn hier nog te ontvangen bedragen opgenomen voor op te leggen retributies van € 180.000,-, de Project Organisatie Waterveiligheid (POW) en het nog te ontvangen dividend over het boekjaar 2019 Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van € 4.219.000,-.

Vooruitbetaalde bedragen

Dit zijn kosten die betrekking hebben op 2021 (voorschot T-tags) en in 2020 zijn betaald.

Liquide middelen

x € 1.000,-

Liquide middelen	01-01-2020	31-12-2020
Kas	1	1
Bank	11	6
Totaal	12	7

De kas betreft het saldo van de kas in Middelburg. De bank betreft het saldo van de ING-rekening.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag schatkistbankieren bedraagt € 943.410,- (Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal).

Het bedrag dat in het kader van dit drempelbedrag buiten 's Rijks schatkist is gehouden:

1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
€ 9.000,-	€ -	€ -	€ 43.000

Het drempelbedrag is niet overschreden in 2020.

Passiva

Eigen vermogen

Algemene reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000,-)							
	Saldo 31-12-2019	Onttrekking resultaat 2019	Toevoeging resultaat 2019	Saldo 31-12-2019 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2020	Toevoeging 2020	Saldo 31-12-2020
Algemene reserves							
watersysteembeheer	9.835		1.511	11.345	2.240	707	9.812
watersysteembeheer Veerse Meer	190			190	190		-
zuiveringsbeheer	62	1.041		-979	191	30	-1.140
Totaal algemene reserves	10.086	1.041	1.511	10.556	2.621	737	8.671

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2019 is € 1.510.619,- toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer en € 1.041.471,- onttrokken aan de algemene reserve zuiveringsbeheer.

De toevoeging aan de algemene reserves watersysteembeheer en zuiveringsbeheer zijn conform de begroting resp. de 2^e en 3^e begrotingswijziging.

De onttrekking aan de algemene reserve Veerse Meer betreft het overbrengen van deze reserve naar de bestemmingsreserves.

Algemene reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000,-)							
	Saldo 31-12-2019	Onttrekking resultaat 2019	Toevoeging resultaat 2019	Saldo 31-12-2019 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2020	Toevoeging 2020	Saldo 31-12-2020
Tariefegalisatiereserves							
Watersysteemheffing ingezetenen	499	207		292	100	85	277
Watersysteemheffing ongebouwd	67	105		-38	127	60	-105
Watersysteemheffing gebouwd	2.182		139	2.321	-	139	2.460
Watersysteemheffing natuurterreinen	78	32		45	-	1	46
zuiveringsheffing	503		1.477	1.980	200		1.780
Totaal tariefegalisatiereserves	3.329	345	1.616	4.600	427	285	4.458

Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2019 is € 1.616.172,- aan de tariefegalisatiereserves toegevoegd en € 344.720,- onttrokken. Verder is in 2020 € 85.000,- aan de tariefegalisatiereserves ingezetenen toegevoegd en € 100.000,- onttrokken, € 200.000,- aan de tariefegalisatiereserve watersysteemheffing toegevoegd en € 127.000,- onttrokken en € 200.000,- aan de tariefegalisatiereserve zuiveringsheffing onttrokken.

Algemene reserves en bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000,-)							
	Saldo 31-12-2019	Onttrekking resultaat 2019	Toevoeging resultaat 2019	Saldo 31-12-2019 na resultaat- bestemming	Onttrekking 2020	Toevoeging 2020	Saldo 31-12-2020
Overige bestemmingsreserves							
Kapitaallasten fietspaden Zeeuws-Vlaanderen	4.665			4.665	135	-	4.530
Kapitaallasten extra afslag A-58 Goes	522			522	24	-	498
Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal	167			167	-	-	167
Peilbesluiten Veerse Meer, steigers	169			169	-	-	169
Zandsuppletie Sophiastrand	417			417	-	-	417
Groot onderhoud waterkeringen	165			165	-	-	165
Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat	204			204	-	-	204
Uitgestelde werken en diensten 2018	81			81	81	-	-
Uitgestelde werken en diensten 2019	-		923	923	923	-	-
Uitgestelde werken en diensten 2020	-			-	-	862	862
Cultuurhistorische duikers en sluisen	141			141	141	-	-
Erfemissies	-			-	-	-	-
Zichtbaarheid	16			16	-	-	16
Innovatie	86			86	21	-	65
Veerse Meer (convenant)	-			-	-	204	204
Assetmanagement	288			288	36	-	252
Totaal overige bestemmingsreserves	6.920	-	923	7.843	1.360	1.066	7.549

Afkoopsom overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen, kapitaallasten fietspaden

Deze reserve is gevormd om de toekomstige kapitaallasten van het fietspadenplan 2009-2013 Zeeuws-Vlaanderen te dekken. Bij de jaarrekening 2012 is daartoe uit de reserve afkoopsom overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen een bestemmingsreserve van € 5.500.000,- gevormd. Om de kapitaallasten in 2020 te dekken van de inmiddels aangelegde fietspaden, is een bedrag van € 135.000,- aan de reserve onttrokken.

Kapitaallasten aansluiting A58 bij Goes

In de 2^e wijziging van de programmabegroting 2014 is voor de toekomstige kapitaallasten voor de bijdrage van het waterschap in de aanleg van een extra aansluiting op de A58 bij Goes een bestemmingsreserve gevormd. Het hiermee gemoeide bedrag van € 583.000,- is onttrokken uit de bestemmingsreserve Afkoopsom overname provinciale wegen Zeeuws-Vlaanderen, algemeen. De aanleg van de aansluiting is in 2017 afgerond. Een eerste termijn van de bijdrage is betaald in

2016, een voorschot op de tweede termijn is eind 2017 overgemaakt. De afrekening van de bijdrage heeft in 2018 plaatsgevonden. Omdat de projectkosten lager uitvielen, daalde ook de waterschapsbijdrage. De kapitaallasten van € 24.000,- zijn onttrokken uit deze reserve.

Damaanzetten Oosterscheldekering en kanaal door Zuid-Beveland

Deze bestemmingsreserve betreft de verkregen afkoopsommen in verband met de overdracht van beheer, onderhoud en eigendom van de waterkeringen van het Kanaal door Zuid-Beveland met omliggende wegen, waterlopen en bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6171 / 31011336 (€ 966.196,-) en in verband met de overdracht van beheer, onderhoud en eigendom van de damaanzetten van de Oosterscheldekering met bijkomende werken op basis van overeenkomst ZLD-6541 / 31011335 (€ 251.919,-). Beide overeenkomsten zijn afgesloten tussen Rijkswaterstaat Zeeland en voormalig waterschap Zeeuwse Eilanden. In 2010 werd hieraan voor achterstallig onderhoud € 82.000,- en voor regulier onderhoud € 11.250,- onttrokken.

Vanaf 2011 resteert dan nog voor achterstallig onderhoud € 167.284,- en voor regulier onderhoud (gewenningsbijdrage) € 757.967,-. De gewenningsbijdrage bedraagt jaarlijks € 42.000,-. Conform de Nota weerstandsvermogen, reserves en voorzieningen is het restant (€ 715.967,-) van de gewenningsbijdrage toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer.

Het deel voor het achterstallig onderhoud wordt extra bij de programmabegroting of via een apart voorstel beschikbaar gesteld. Dit was in 2020 niet aan de orde.

Peilbesluit Veerse Meer: steigers

Op 24 februari 2010 is de samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat (RWS) ondertekend. Rijkswaterstaat financiert maatregelen die voortvloeien uit het peilbesluit Veerse Meer 2008 - 2012 waaronder de aanpassing van aanlegsteigers tot een bedrag van € 168.550,-. In 2020 is niet over (een gedeelte van) de reserve beschikt.

Zandsuppletie Sophiastrand

Van Rijkswaterstaat is op basis van een aanvullingsovereenkomst een bedrag van € 417.000,- ontvangen voor de uitvoering van een tweede zandsuppletie op het Sophiastrand Noord-Beveland. De eerste zandsuppletie is door en op kosten van het Rijk uitgevoerd. Voor de toekomstige uitvoering van de suppletie is van het in 2013 ontvangen bedrag een bestemmingsreserve gevormd.

Groot onderhoud waterkeringen

In 2014 is voor groot onderhoud aan de bekleding van waterkeringen een bestemmingsreserve gevormd. In 2020 is niet over (een gedeelte van) de reserve beschikt.

Overname waterkeringen van Rijkswaterstaat

In 2014 is van een verkregen afkoopsom een reserve gevormd voor toekomstig onderhoud aan de overgenomen waterkeringen. In 2020 is niet over (een gedeelte van) de reserve beschikt.

Uitgestelde werken en diensten 2018

Deze reserve is gevormd bij de bestemming van het jaarresultaat 2018. Begin 2019 is bij de 1^e begrotingswijziging bijna het volledige bedrag beschikbaar gesteld. De geplande werkzaamheden uit 2018 zijn in het jaar 2019 geheel uitgevoerd. In deze bestemmingsreserve is toen nog € 81.000,- blijven zitten ten behoeve van het aanstellen van een trainee in 2020.

Uitgestelde werken en diensten 2019

Deze reserve is gevormd bij de bestemming van het jaarresultaat 2019. Begin 2019 is bij de 2^e begrotingswijziging het volledige bedrag beschikbaar gesteld.

Uitgestelde werken en diensten 2020

Deze reserve is gevormd bij de 3^e begrotingswijziging 2020. Dit betreft het onderhoud aan enkele wegen in Zeeuws-Vlaanderen, die opgenomen waren in het deklagenbestek 2020. De uitvoering kon niet plaatsvinden in 2020 omdat eerst kabels en leidingen vervangen en gelegd moeten worden. Ook het vervangen van de duiker Axelsestraat wordt doorgeschoven naar 2021. De reden

hiervan is dat het uitvoeren van de werkzaamheden in het najaar tot problemen kon leiden met betrekking tot de afwatering van het gebied.

Cultuurhistorische duikers en sluizen

In 2017 is een start gemaakt met de voorbereiding van het herstellen van cultuurhistorische duikers in Meliskerke en in Poortvliet. In 2018 is gewerkt aan Oosthavensluis, Sluis Kloosterzande/Biervliet en de Beaufortsluis. De werkzaamheden aan de Beaufortsluis zijn in 2019 afgerond, de subsidie is vastgesteld. Daarnaast is Cadzand afgerond. Door vertraging in de subsidievaststelling Beaufortsluis is het laatste werk (duiker Nieuw- en St. Joosland) doorgeschoven naar 2020. Dit is in 2020 afgerond.

Zichtbaarheid

Naar aanleiding van het communicatieplan 2015-2019 is de wens uitgesproken om via bebording bij goed zichtbare waterschapslocaties de zichtbaarheid van het waterschap in het Zeeuwse landschap te vergroten. Hiertoe is bij de bestemming van het resultaat 2015 een bestemmingsreserve gevormd van € 60.000,-. In 2016 is € 20.000,- aan deze reserve onttrokken, in 2017 is € 24.000,- uitgegeven. In 2020 is niet over (een gedeelte van) de bestemmingsreserve beschikt.

Innovatie

In 2015 is voor de uitvoering van innovatie een bestemmingsreserve gevormd van € 370.000,-. In 2016 is € 124.000,- uit de reserve onttrokken, in 2017 is er € 66.000,- uitgegeven aan innovatie, in 2018 € 71.000,- en in 2019 € 24.000,-. In 2020 heeft er een onttrekking van € 21.000,- plaatsgevonden. Voor verdere informatie over innovatie wordt verwezen naar de toelichting bij het programma Bestuur en organisatie.

Assetmanagement

In de Strategienota 2015-2019 is opgenomen dat assetmanagement voor zuiveringstechnische werken wordt doorontwikkeld tot op certificeerbaar niveau (ISO55000) in 2020. De andere programma's maken een start met de implementatie hiervan. Om hier invulling aan te geven is in 2016 een GAP-analyse gemaakt voor de hele organisatie, waarin duidelijk wordt op welke onderdelen het waterschap moet ontwikkelen bij het implementeren van assetmanagement. Vanuit het resultaat 2016 is een bestemmingsreserve gevormd van € 375.000,-. In 2017 is € 4.000,- aan deze reserve onttrokken en in 2018 € 29.000,-. In 2019 is er € 53.000,- uitgegeven en in 2020 € 36.000,-. Per 1 januari 2019 zijn er 4 assetmanagers aangesteld waardoor het assetmanagement daadwerkelijk vormgegeven kan worden.

Vreemd vermogen

Voorzieningen

x € 1.000,-						
Voorzieningen	Saldo 01-01- 2020	Interne Verminde- ringen	Externe verminde- ringen	Interne vermeer- deringen	Externe vermeer- deringen	Saldo 31-12- 2020
Arbeidsgerelateerd						
Voormalig personeel	55		57	28	17	43
Ingegane pensioenen personeel	269	7	23			239
Pensioenen bestuurders	4.791		188	30		4.633
Wachtgelden bestuur	106		56	3		53
Totaal voorzieningen	5.221	7	324	61	17	4.968

Voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen

In totaal bedraagt de voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen op basis van een actuariële waarde berekening per 31-12-2020 € 4.968.000,-. De stand van de voorziening is in 2020 afgenomen met € 0,25 miljoen. Voor de toevoegingen moet uitgegaan worden van de uitgangspunten in de circulaire 'aanpassingen pensioenen en inhoudingen APPA' van het Ministerie van Binnenland-

se Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze circulaire geeft informatie betreffende de periode van 1 januari 2020 tot 1 januari 2021. De rekenrente voor toekomstige pensioenen is dit jaar 0,082% (2019 0,290%). De benodigde omvang wordt grotendeels berekend door een gespecialiseerd extern bureau.

Vorzieningen voormalig personeel

De werkelijke uitkeringen en het risico daarop in verband met tijdelijk aangesteld personeel zijn in deze voorziening opgenomen.

In 2020 zijn de uitkeringen ten laste van deze voorziening gebracht. Het berekenen van de benodigde hoogte van de voorziening resulteerde in een interne verhoging met € 28.000,-. De externe vermeerdering betreft uitkeringen van het UWV.

Voorziening ingegane pensioenen personeel

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van voormalig personeel waarvan de diensttijd in het verleden niet in aanmerking kwam voor (ABP-)pensioenen. Dit betreft die oud-personeelsleden welke in het verleden alleen (veelal) in de zomermaanden werkzaam waren voor de diverse polderbesturen of waterschappen.

De provincie heeft voor deze categorie oud-personeelsleden een regeling vastgesteld, waardoor deze ook recht kregen op een ouderdoms- of nabestaandenpensioen. Aan uitkering is dit jaar € 23.000,- betaald. Een berekening van de benodigde omvang van de voorziening resulteerde in een verlaging met € 7.000,-.

Voorziening pensioenen bestuurders

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van huidige en voormalige bestuurders. De uitkeringen en eventuele overdracht komen ten laste van deze voorziening. In 2020 is ten laste van deze voorziening € 188.000,- uitgekeerd. Het berekenen van de benodigde hoogte van de voorziening resulteerde in een verhoging met € 30.000,-.

Voorziening wachtgeld bestuur

Deze voorziening is gevormd voor de wachtgeldrechten van huidige en voormalige bestuurders. Aan wachtgeld is in 2020 € 56.000,- uitgekeerd. Een berekening van de benodigde omvang van de voorziening resulteerde in een verhoging van € 3.000,-.

Langlopende schulden

	x € 1.000	
Schulden > 1 jaar	01-01-2020	31-12-2020
a. Obligatieleningen van:		
1. andere openbare lichamen	0	0
2. overigen	0	0
b. Onderhandse leningen van:		
1. openbare lichamen	20.000	20.000
2. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
3. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	218.672	241.403
4. binnenlandse bedrijven	0	0
5. overige binnenlandse sectoren	0	0
6. buitenlandse instel., fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
c. door derden belegde gelden	0	0
d. derivaten op vaste schulden	0	0
e. langlopende financiële lease verplichtingen	0	0
f. waarborgsommen	0	0
Totaal	238.672	261.403

In 2020 werd voor een totaal bedrag van € 17.269.000,- afgelost. De aflossingen betreffen, naast een viertal jaarlijkse aflossingen (totaal € 2.269.000,-), de aflossing van 1 fixe geldlening van € 15.000.000,- met een looptijd van 4,5 jaar tegen een rentepercentage van 0,385%. Daarnaast

zijn 2 nieuwe leningen afgesloten van elk € 20 miljoen met een looptijd van 50 jaar en 49 jaar tegen een rentepercentage van 0,560% en 0,305%.
De gemiddelde rentelast in 2020 bedraagt 1,80%.

Per saldo te financieren in 2020:

+ investeringen (netto)	€ 26 miljoen
- afname financiële vaste activa	€ - 2 miljoen
- ontvangen aan afschrijvingen	€ - 20 miljoen
+ vlottende activa (voornamelijk stijging liq.middelen)	€ 1 miljoen
- mutatie (toename) reserves/voorzieningen & resultaat 2020	€ -3 miljoen
+ aflossingen vaste geldleningen	€ 17 miljoen
+ afname kortlopende schulden (o.a.kasgeldlening)	€ 22 miljoen
- toename voorschotten (ontvangen 2019, uitgave 2020 ev)	€ -1 miljoen
Totaal per saldo te financieren	€ 40 miljoen

In 2020 is € 4,6 miljoen als rentelast voor vaste geldleningen in de exploitatie verantwoord.

De leningenportefeuille bestaat op 31 december 2020 uit 15 leningen.

In 1999 zijn bij de Waterschapsbank 4 lineaire roll-over leningen afgesloten met een looptijd van 20 jaar. De rente van deze leningen is gebaseerd op 6-maands euribor. Het restantbedrag van deze leningen bedraagt op 31 december 2020 € 3,4 miljoen.

Om het risico van een te hoge korte rente af te dekken is destijds een cap gekocht op 5%.

De koopsom van de cap (€ 3,6 miljoen) is destijds niet direct betaald maar wordt verrekend met een opslag op de te betalen rente. Per balansdatum is de contante waarde van de in de toekomst te betalen opslagen € 45.640,-.

De premies worden gedurende de restant looptijd van de leningen met de rente betaald waarbij bij de laatste aflossing er geen verplichtingen meer bestaan en de rentecap ook is afgewikkeld. Hierbij wordt kostprijs-hedge-accounting gehanteerd.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

x € 1.000,-

Netto vlottende schulden < 1 jaar	01-01-2020	31-12-2020
a. Overige kasgeldleningen	20.000	-
b. Derivaten op kortlopende geldleningen	-	-
c. Negatieve bank- en giroaldi	707	3.154
d. Schulden aan leveranciers	11.671	5.926
e. Schulden i.v.m. te betalen belastingen, sociale- en pensioenpremies	2.661	3.012
f. Overige	8	9
Totaal	35.047	12.101

De afname van de kortlopende schuld is het resultaat per saldo lagere kasgeldlening en rekening-courant per 31-12 kasgeldlening van € 17 miljoen en de lagere schulden aan leveranciers van € 6 miljoen. Even als voorgaande jaren is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van korte financiering in verband met de negatieve rente.

x € 1.000,-

Overlopende passiva	01-01-2020	Af	bij	31-12-2020
a. Voorschotten van:				
Europese Unie	-			-
Rijk	11.223	3.772	4.582	12.033
Provincie	858	1.085	395	168
Overige openbare lichamen	144	144	-	-
b. Vooruit ontvangen bedragen	43	31	3	15
c. Nog te betalen bedragen: overige	7.510	10.338	11.207	8.379
Totaal	19.778	15.370	16.187	20.595

a. De voorschotten per 31 december 2020 betreffen subsidies van Rijkswaterstaat in werken

- in het kader van het Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP) en de “restopgave” vooroverbestortingen; van de provincie voor o.a. oevers Sloeweg.
- b. De vooruit ontvangen bedragen zijn diverse posten ontvangen in 2020 waarvan de opbrengst betrekking heeft op 2021 (te herstellen schade afvoertrechter zandcontainer).
- c. De grootste posten in de nog te betalen kosten betreffen de rente over langlopende geldleningen (€ 3.162.000,-), werken/diensten waarvoor nog geen factuur ontvangen is (€ 2.197.000,-) en verstrekte subsidies (€ 271.000,-) voor o.a. POP3 Waterhouderij Walcheren en fysieke investeringen water agrarische ondernemingen Zeeland 2019. Daarnaast zijn hier de rechten van personeel bestaande uit vakantiegeld en eindejaarsuitkering/IKB (€ 23.000,-) en vakantierechten (€ 2.726.000,-) verantwoord.

3.8 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Van de meerjarige inkoopcontracten zijn de contractverplichtingen boven de Europese drempelwaarde in onderstaande overzicht opgenomen. Voor deze contractwaarden zijn de Europese aanbestedingsregels van toepassing. Het betreft de verplichting voor de contracten die doorlopen na 2020, hiervan is het volledige bedrag waarover het contract is afgesloten opgenomen. De hele contractwaarde is in de oordeelsvorming van de accountant betrokken. In de contractwaarde zijn de vaste kosten (verplichting) opgenomen, voor de raamcontracten is de waarde niet meegenomen omdat dit afhankelijk is van de afname. Bij de inkooppakketten flexibele arbeid, advies & onderzoek en transport is om voornoemde reden dan ook geen waarde opgenomen in onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000,-

Hoofdcategorie inkooppakket	Totaal (excl. BTW)
Facilitair	12.261
Automatisering en telecommunicatie	2.771
Flexibele arbeid	-
Advies en onderzoek	-
Transport	-
Gebouwen en gebouw gerelateerde installaties	388
Niet gebouw gerelateerde installaties en openbare ruimten	12.121
Totale contractwaarde (volledige looptijd)	27.541

Gronden die deel uitmaken van inlagen of direct gelegen zijn achter de zeekeringen en overige gronden die niet nodig zijn voor de taakuitoefening, zijn in de balans niet gewaardeerd.

Het waterschap staat garant voor geldleningen (rekening-courant van de Unie van Waterschappen maximaal € 2.000.000,- en ten behoeve van kantoor oorspronkelijk € 6.013.268,13) tot het bedrag van het procentuele contributie aandeel (AV 23 maart 2017). Voor de Slibverwerking Noord-Brabant staat het waterschap garant voor geldleningen tot maximaal € 55.000.000,- naar rato van het aandelenbezit (7,97% maximaal € 4.383.500,-). In 2020 is hiervan € 27.000.000,- afgesloten.

garantstelling	AV-besluit	ingangsdatum	einddatum	oorspr. Bedrag	percentage	restant 1-1	restant 31-12
geldlening NWB/Unie van Waterschappen	23-3-2017	2-5-2017	2-5-2042	€ 6.013.268,13	2,750%	€ 5.532.207,00	€ 5.291.675,84
rekeningcourant NWB/Unie van Waterschappen	23-3-2017	2-5-2017	n.v.t.	€ 2.000.000,- max.			
Geldlening NWB / Slibverwerking Noord-Brabant	25-6-2020	21-12-2020	21-12-2026	€ 27.000.000,00	0,000%	-	€ 27.000.000,00

Verplichtingen (gesloten overeenkomsten) ten aanzien van grondaan- en verkopen waarvan de akte passeert in 2021 (of later) blijken niet uit de balans. Het betreft een te ontvangen bedrag van € 480.111,-.

Momenteel zijn er nog een tweetal ingediende schadeclaims (nadeelcompensatie) bij het waterschap in behandeling (totaal ca. € 215.00,- excl. BTW en rente) en een procedure bij de rechtbank inzake een te hoog geachte legesheffing.

3.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Na de uitbraak van het COVID-19 (corona)virus in december 2019 in China volgde een wereldwijde verspreiding van het virus. Begin 2020 zijn ook in Nederland maatregelen getroffen om het virus te bestrijden. Het kabinet zet in op het scenario van het maximaal controleren van het virus.

De gevolgen van het COVID-19 (Corona) virus zijn in deze jaarrekening 2020 beperkt, maar kan mogelijk op diverse beleidsterreinen van invloed zijn op onze begroting 2021. Over de financiële impact zal naar verwachting in 2021 meer duidelijkheid komen, om die reden is deze situatie opgenomen in de risicoparagraaf.

3.10 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

4 Besluiten jaarverslaggeving 2020

DE ALGEMENE VERGADERING VAN WATERSCHAP SCHELDESTROMEN;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 4 mei 2021, nr. 2021015583;

Gelet op artikel 104 van de Waterschapswet;

B e s l u i t :

1. Het jaarverslag en de jaarrekening 2020 vast te stellen;
2. Een krediet van € 51.355,- ter verstrekken voor de aankoop van primaire waterkeringen (op basis van een doorlopend krediet waarvan formalisatie achteraf plaatsvindt 2011010062);
3. Het jaarrekeningresultaat van € 5.698.191,- als volgt te bestemmen:

- Vorming van de volgende bestemmingsreserves:		
Uitgestelde werken, leveringen en diensten 2020		€ 1.020.000,-
Erfemissies		€ 250.000,-
- tariefegalisatiereserves:		
- onttrekking watersysteemheffing ingezetenen	€ -33.223,-	
- toevoeging watersysteemheffing gebouwd	€ 229.448,-	
- onttrekking watersysteemheffing ongebouwd	€ -142.988,-	
- toevoeging watersysteemheffing natuurterreinen	€ 913,-	
- onttrekking zuiveringsheffing	€ -580.324,-	
- algemene reserves		
- toevoeging algemene reserve watersysteembeheer	€ 4.484.551,-	
- toevoeging algemene reserve zuiveringsbeheer	€ <u>469.813,-</u>	
Totaal toe te voegen aan algemene- en egalisatiereserves		€ <u>4.428.190,-</u>
Totaal		€ <u>5.698.190,-</u>

Aldus besloten in de vergadering van de algemene vergadering van waterschap Scheldestromen van 3 juni 2020.

, dijkgraaf

, secretaris directeur

5 Bijlage 1: Kerngegevens

Algemene kengetallen	
Oppervlakte beheergebied	190.273 ha
Aantal gemeenten in beheergebied	13
Aantal inwoners	383.500
Aantal leden algemene vergadering	30
-Ingezetenen	23
-Natuur	1
-Ongebouwd	3
-Gebouwd	3
Aantal leden dagelijks bestuur inclusief Dijkgraaf	6

Waterkeringen		Wegen	
Aantal normtrajecten	25	Lengte wegen	3.574 km
Lengte primaire waterkeringen	424 km	80 km wegen	133 km*
Lengte regionale waterkeringen	560 km	60 km wegen	3.441 km*
Kunstwerken	340	Lengte fietspaden	360 km*
Strandhoofden/dammen	233	Aantal kunstwerken	4.950
Havendammen	9	Lengte singelbeplanting	413
		Aantal bomen	125.000

Watersystemen		Zuiveringstechnische werken	
Lengte waterlopen	12.520 km	Lengte rioolpersleiding (incl. vrijverval)	563 km
-primaire waterlopen	2.823 km	Rioolgemalen	156
-secundaire waterlopen	7.882 km	Zuiveringsinstallaties	15
-tertiaire waterlopen	1.119 km	Verwerkingscapaciteit zuiveringsinstallaties	799.050 v.e.
-geen legger water	696 km	Slibontwateringsinstallaties	3
Poldergemalen op buitenwater	54		
Onderbemalingen op binnenwater	48		
Stuwen handbediend/vast	1.131		
Stuwen geautomatiseerd	175		
Duikers (indicatief)	61.729		

bron: kerngegevens website waterschap Scheldestromen maart 2021

Algemeen	x € 1.000	
	Begroting 2020	Rekening 2020
Exploitatiebudget (kosten)	€ 127.895	€ 125.140
Afschrijvingen	€ 20.503	€ 20.382
Personeelslasten	€ 40.902	€ 39.900
Aflossingen op geldleningen	€ 17.269	€ 17.269
Boekwaarde vaste activa per 1-1-2020b/31-12-2020r	€ 302.379	€ 295.772
Saldo algemene en bestemmingsreserves per 1-1-2020b/31-12-2020r	€ 20.080	€ 20.679
Saldo voorzieningen per 1-1-2020b/31-12-2020r	€ 4.419	€ 4.968
Restant schuld langlopende leningen per 1-1-2020b/31-12-2020r	€ 266.403	€ 261.403
Opbrengst waterschapsbelastingen	€ 94.276	€ 93.757
Overige opbrengsten inclusief inzet reserves	€ 33.619	€ 37.081
Aantal formatie-eenheden (fte's) 2020	468,1	452,6

6 Bijlage 2: Lijst met afkortingen

AOW	: Algemene Ouderdomswet
AVA	: Algemene vergadering van Aandeelhouders
AV	: Algemene Vergadering
BBP	: Bruto Binnenlands Product
BIO	: Baseline Informatieveiligheid Overheid
BOB	: Beheer en Onderhoud Bebouwd Gebied
BRZO	: Besluit Risico's Zware Ongevallen
cao	: collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	: Centraal Bureau voor de Statistiek
CPI index	: Consumentenprijs index
CROW	: Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DWO	: Digitale werkomgeving
ECB	: Europese Centrale Bank
EHK	: Essentiële Herkenbaarheids Kenmerken
EMU	: Economische Monetaire Unie
fte	: fulltime equivalent
GGOR	: Gewenst Grond- en Oppervlakte waterregime
HWBP	: Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	: Het Waterschaps Huis
iba	: Een individuele behandeling van afvalwater
ICT	: informatie- en communicatie technologie
ILT	: Inspectie voor Leefomgeving en Transport
IPM	: Integraal Projectmanagement Model
IPO	: InterProvinciaal Overleg
IPPC	: Integrated Pollution Prevention en Control
KRW	: Kader Richtlijn Water
MJOP	: Meerjarig Onderhoudsplan
MMM	: Stichting Minas en Middelen Meester
MURA	: Muskusrattenbestrijding
NOVI	: Nationale Omgevingsvisie
NWB	: Nederlandse Waterschaps Bank
OAS	: Optimalisatie Afvalwater Systemen
PDCA	: Plan Do Check Act
POP 3	: Plattelands Ontwikkelings Programma 2014-2020
PWO	: Planvorming Wateropgave
RUD	: Regionale Uitvoerings Dienst
rwzi	: rioolwaterzuiveringsinstallatie
SaBeWa Zeeland	: Samenwerking Belastingheffing en Waardebepaling
SAZ+	: Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland
SIKB	: Stichting infrastructuur kwaliteitsborging bodembeheer
SNB	: N.V. Slibverwerking Noord-Brabant
SVI	: Slibverwerkingsinstallatie
SWO	: Stedelijke Wateropgave
UvW	: Unie van Waterschappen
ve	: vervuilingseenheid
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTH	: Vergunningverlening, toezicht en handhaving
WABO	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WB21	: Waterbeheer 21e eeuw
WBI	: Wettelijk Beoordelings Instrumentarium
WBP	: WaterschapsBeheerProgramma
Wet FIDO	: Wet financiering decentrale overheid
WOZ	: Wet Waardering Onroerende Zaken
ZAJK	: Zeeuws Agrarisch Jongeren Kontakt
ZLTO	: Zuidelijke Land- en Tuinbouw organisatie
ZMF	: Zeeuwse Milieu Federatie